

ЛИЙ ГОЛДБЪРГ
Г-Н МОНК И ЗЛАТНАТА
ТРЕСКА

Част 9 от „Мистър Монк“

Превод от английски: Деница Райкова, 2011

chitanka.info

На Валъри и Мадисън

БЛАГОДАРНОСТИ И БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Действието в някои части от тази книга се развива в Трабъл — измислено миньорско градче в Калифорния, в средата на 50-те години на 19 в. и съм си позволил известни исторически и географски волности, които да отговарят на творческите ми нужди. Надявам се, че ще ми простите.

Задължен съм на д-р Д. П. Лайл и Катрин Рамсланд за техните медицински и юридически съвети; на Ричард С. Уилър, Кен Ходжсън и Джеймс Ризънър за сведенията им относно миньорството по границата и Стария Запад; на Уилям Рабкин, Грант Логан и Рипли Хилиърд за това, че ми помогнаха да открия легендата за „Голдън Рейл Експрес“; на Дейвид Брекман за първоначалния му ентузиазъм за идеята за тази книга (и изключително забавната шега, която бе негов принос), и накрая — на моите приятели и колеги Анди Брекман, Кристен Уебър, Кери Донован и Джина Макоби за трайната им подкрепа.

Няколко справочни книги ми бяха от изключителна помощ в проучването: *„Калифорнийското злато и планинците“* от Е. Д. Калхун, *„Пътеводител на писателя за всекидневния живот в Дивия Запад“* от Канди Молтън, *„Облеклото в Дивия Запад“* от Крис Ерис, *„Барут и ръчно оръжие“* и *„Миньорството на Запад“* от Отис Е. Йънг Младши, и два тома в поредицата на „Тайм“ и „Лайф“ за Дивия Запад: *„Миньорите от 1849 г.“* от Уилям Уебър Джонсън и *„Миньорите“* от Робърт Уолъс.

Някои бележки за последователността.

Историята в тази книга се развива след романа *„Г-н Монк и мръсното ченге“* и преди събитията, описани в последния сезон на телевизионната поредица *„Монк“*.

В продължение на много години в телевизионната поредица и във всичките ми предишни книги Монк пиеше само бутилирана вода „Сиера Спрингс“ и нищо друго. Наскоро обаче продуцентите изведнъж промениха любимата вода на Монк от „Сиера Спрингс“, търговска

марка, която наистина съществува, на измислената „Съмит Крийк“ без никакво обяснение. Аз направих същото.

Макар че полагам големи усилия да остана верен на последователността на телевизионната поредица, това невинаги е възможно, като се има предвид дългото време, което минава между момента, когато са написани книгите ми, и времето, когато са публикувани. През този период е възможно в ефир да се появят нови епизоди, които противоречат на подробности или ситуации, споменати в книгите ми. Ако се натъкнете на подобни несъответствия в последователността, ще съм ви признателен, ако проявите разбиране.

С нетърпение очаквам да се свържете с мен на www.leegoldberg.com.

ПРОЛОГ

НЕОБИКНОВЕНИЯТ Г-Н МОНК

(ИЗ ДНЕВНИКА НА АБИГЕЙЛ ГЪТРИ)

Трабъл, Калифорния, 1855 г.

Една мечта уби съпруга ми, Ханк Гътри, преди да навърши двайсет и пет години.

Обработвахме онова безплодно парче земя в Канзас, като се опитвахме да го превърнем във ферма и все не успяхме, когато той прочете за всичкото онова злато, пръснато по земята далече на Запад в Калифорния.

Вестниците твърдяха, че речните корита там били настлани със злато и че всеки с две здрави ръце, лопата и тенекиен съд за пресяване на пясък може да припечелва поне по сто долара на ден, без дори да се изпоти. Звучеше твърде хубаво, за да е вярно, но въпреки всичко, това не попречи всеки беден фермер да прихване златна треска.

Моят Ханк беше един от тях.

Опитах се да му поговоря и да го вразумя, но той твърдо бе решил да изоставим фермата, да опаковаме малкото вещи, които имахме, и да се отправим към Калифорния.

Едва ли можех да го виня, че искаше да отиде.

Когато се претрепваш от работа, опитвайки се да отгледаш реколта в една земя, груба, суха и безплодна като някоя старица, ти се иска да вярваш, че има по-лесен начин.

Знаех, че Калифорния не може да е златният рай, за какъвто я представяха вестниците, но предположих, че не можем да изпаднаме в по-лошо положение от онова, в което вече бяхме. Освен това бях възпитана да се подчинявам на съпруга си, независимо колко твърдоглаво, безразсъдно и упорито се държи.

Така че през хиляда осемстотин петдесет и втора ние се събрахме с още четири семейства и поехме на запад. По пътя изгубихме почти всичкия си добитък и трябваше да изхвърлим печката

си, съдовете, поставките за свещи на майка ми, и почти всички вещи, които имахме, за да облекчим товара си. Тези загуби не бяха нищо в сравнение с човешката дан, която трябваше да платим. Половината от нашата група умря от холера.

Пътят на запад от Канзас до Калифорния беше осеян с ценни вещи, гробове и животински трупове. Неведнъж през онези дълги, жестоки месеци се питах какво богатство може да ни очаква, което да се мери с онова, което всички ние бяхме изгубили.

Приех го като лоша поличба за онова, което щеше да дойде. Сякаш не стигаше това, ами и първият миньорски лагер в Калифорния, в който влязохме, се наричаше Трабъл^[1].

Бих предпочела да спра на място, наречено Шанс, Щастие или Покой, но предполагам, че можеше да е и по-лошо. Мястото можеше да се нарича Безплодност, Мизерия или Смърт — всички тези думи до една щяха да са по-точно описание на онова, което ни очакваше.

Мястото определено не беше красиво. Главната улица представляваше бъркотия от кал, камъни и конски фъшкии, с по някоя и друга дървена летва, метната отгоре, за да направи пресичането не толкова мъчително.

Всичко имаше вид, сякаш беше набързо издигнато от хора, които не се интересуваха твърде от външния вид на постройките, не държаха особено на уелото построяване, нито пък се замисляха, че постройките трябва да бъдат трайни.

Повечето от постройките бяха едноетажни, със стени от дънери и фасади от рендосани дървета, с високи, плоски корнизи с различна височина. Имаше също и няколко бараки, колиби от дървени трупи, и всевъзможни палатки, някои — грубо скърпени от клони и стари басмени ризи. Хотелът беше несиметрична двуетажна сграда, с провиснала веранда. От двете страни на улицата имаше тротоар от дървени летви, и многобройни стълбове, за които хората връзваха конете си.

Не видях църква, но това не означаваше, че в някоя от онези палатки нямаше един-двама свещеници. Според опита ми проповедниците и комарджиите винаги се появяваха, когато наоколо имаше уиски и пари.

Мъжете на улицата имаха вид, сякаш току-що са изпъзели от гробовете си. Бяха покрити с пръст. Тя се бе спекла и полепнала по

опърпаните им вълнени ризи и кърпени бричове, беше се посипала по мръсните им бради и парцаливи шапки и беше полепнала по косите им, пригладени назад с масло за смазване на колела на каруци.

Ако наоколо имаше жени, те или се криеха, или още не се бяха измъкнали от гробовете си. Като видях мъжете, не можех да ги виня, че се държат на разстояние.

Единственото свидетелство за благополучие, което виждах, беше съществуването на самия лагер, и колкото и грозен да беше, това бе убедителен показател. Трабъл нямаше да се разширява, нито пък изобщо щеше да съществува, ако нямаше злато, което да го поддържа.

Ханк и аз можехме направо да минем през градчето, без да спрем, и вероятно щяхме да го направим, но той нямаше търпение да потопи съда си за промиване на злато в някоя река. Намери няколко люспици злато в онзи първи съд с чакъл и толкова се развълнува от това, че веднага си заяви участък, убеден, че сме на косъм от големия си удар.

Не бяхме.

Когато промиването на пясъка в онзи участък не даде резултат, започнахме да се местим нагоре-надолу по реката, като никога не се отдалечавахме от Трабъл, набелязвайки нови участъци, като се надявахме, че само едно промиване на пясък ни дели от забогатяването.

Не разбирахме много от геология, но бяхме научили, че е по-лесно да се намери злато в чакълени участъци, където реката се разширява и прави завой, или там, където някога е завивала. Тъй като златото е по-тежко от останалите минерали, люспиците и късовете се слягаха, понякога близо до повърхността, а понякога — дълбоко долу.

Златото не беше трудно за разпознаване. Съществуваше цветът, разбира се, и усещането за мекота, когато захапеш със зъби някое късче — не че намирахме много късчета.

Златото беше там — това беше сигурно — но да измъкнеш от земята достатъчно от него, за да се изхранваш, беше изтощителна, съсипваща душата работа, много по-тежка от фермерството. Но златната треска поддържа енергичността на мъже като Ханк така, както фермерството никога не би могло. Навсякъде около нас твърде много хора забогатяваха с един удар, та той да спре да вярва, че това

може да се случи и на него. Треската го правеше сляп за болката, безплодността, бедността и трудностите.

Аз нямах тази треска. Но имах брак и мъж, когото обичах. Стремехът да запазя тези две неща здрави и силни бе онова, което ме движеше.

Живеехме в палатка, затова можехме да се местим там, където беше златото. Аз поддържах домакинството, готвех и понякога кърпех и шиех дрехи за другите златотърсачи в замяна на необходими вещи, докато Ханк разработваше участъка ни.

Човек трябваше да пресява от половин до една унция злато на ден, на стойност около шестнайсет долара, ако искаше да оцелее и да задели малко настрани за дни на оскъдица.

Но ние рядко успявахме да пресеем златен пясък на стойност повече от шест долара за един ден, приблизително по шест щипки златен прах, и при положение, че меласата струваше по един долар бутилката, а брашното вървеше по петдесет цента за около половин килограм, едва се изхранвахме.

През повечето време чувалът ни за брашно бе по-ценен от кесията ни със злато.

Опитах се да убедя Ханк да зареже търсенето на злато и да опита нещо друго. Спорихме за това през по-голямата част от онази първа година, докато накрая просто се предадох и реших да правя най-доброто, което мога, за да го поддържа, независимо колко твърдоглав го смятах. Така ме бяха учили, че постъпва една добра съпруга.

След две години, прекарани в пресяване на пясък в студената речна вода, гърбът му се преви, а ставите му се подуха. Положението стана толкова лошо, че той не можеше да стои и едва дишаше. И дори тогава, при всичките тези болезки, най-голямата му болка беше желанието да пресява пясък за още злато.

Казват, че го е убила ревматичната треска, но аз знам по-добре.

Мечтата за злато бе тази, която го довърши.

След смъртта му останах сама, но не и без авоари. Имах нашия парцел, палатката ни и инструментите му, но те не струваха и чувал картофи. Ценното нещо, което имах, бе тялото ми.

Жените в Трабъл бяха кът, затова в мига, щом погребях Ханк, аз се превърнах в толкова рядка и скъпоценна стока по тези места, колкото и златото.

Имаше два начина, по които да осребря тази стойност.

Можех да се омъжа за заможен човек, каквито имаше малцина, повечето живеещи в големите си имения в Сан Франциско, докато други се бяхтеха заради тях в мините.

Или пък да се свържа с многобройни не така преуспели мъже, каквито имаше в изобилие, повечето от тях — готови да платят една-две щипки злато, за да се насладят за кратко на нежностите на някоя жена.

Жените, които се включваха в подобни бартерни отношения, се наричаха „спортистки“ и живееха в стаи зад каубойските кръчми. Като цяло се ползваха с по-голямо зачитане и уважение, отколкото подобни жени на изток, може би защото населението в Трабъл се състоеше главно от самотни мъже, отчаяно нуждаещи се от услугите им. Това обясняваше защо пороци, към които у дома не се проявяваше търпимост, се приемаха така небрежно в миньорските лагери, независимо дали ставаше дума за пиене, хазарт или убийства.

Някои от „спортистките“ се справяха добре и изкарваха достатъчно пари, за да се издържат, докато успеят да намерят мъж с много злато — и ниски морални стандарти — за когото да се омъжат и да продължат нататък. Но на мен ми се струваше, че повечето жени умираха млади, покосени от сифилис, аборти или самоубийство с лауданум.

Вместо това аз се опитвах да оцелявам, като шиех и перях дрехите на миньорите. Но нямаше много мъже, готови да се разделят с трудно припечеления си златен прах заради нещо толкова незначително като чистите дрехи, които просто щяха да се изцапат отново на другия ден. Те смятаха, че е по-добре да харчат златото си за уиски, храна и „спортистки“.

Имаше обаче един чудат и необикновен мъж, който ценеше чистотата и реда повече от всичко друго.

Говоря, разбира се, за Артемис Монк, единственият човек в Трабъл, който се занимаваше с вземане на проби от руда и пясък.

Чувала съм да казват, че това оценяване на проби — анализирането на камъни и други подобни и определянето на минералното съдържание — е третата най-стара професия след лекарската и тази на „спортистките“.

Всички златотърсачи и миньори идваха при Монк с камъните си, за да може той да определи колко злато има в тях, качеството на златото, и да прецени приблизително колко злато ще добият от участъците си. Това го превръщаше кажи-речи във втория или третия най-важен човек в Трабъл.

Имаше или нещо много необичайно в геологията на Трабъл, или нещо уникално в изчисленията на Монк, защото различните минерали в образците, които анализираше, винаги се появяваха в равни и четни количества. Той приписваше това на „неизменния баланс на природата“, но ако това беше така, то останалата част от света беше небалансирана.

Колкото и странно да беше това, оставаше фактът, че Монк винаги се оказваше прав в оценките си за стойността на даден участък, и всеки, усъмнил се в заключенията му, в крайна сметка откриваше сам, по трудния начин, истинността им.

Но дори и никога да не бяхте имали работа с Монк, със сигурност знаехте кой е. Монк се открояваше. Той беше единственият гладко избръснат мъж в лагера, косата му беше спретнато подстригана и се къпеше всеки ден, което само по себе си бе удивително. Винаги носеше едно и също — филцова шапка с куполовидно дъно и плоска, кръгла периферия, бяла риза с дълъг ръкав, закопчана чак до яката, елек с четири джоба и четири копчета, вълнени панталони и хубави черни ботуши.

Дрехите му бяха винаги чисти. Знаех, защото ги чистех именно аз — не че някога намирах дори петънце мръсотия или най-мъничкото леке. Той ми носеше дрехите си спретнато сгънати. Изглеждаха, сякаш никога не са били разгъвани, още по-малко пък — носени, но преценявах, че ако той иска от мен да пера чисти дрехи, така да бъде. Не бях в положение да отказвам работа.

Монк изглеждаше много доволен от прането ми и почти всяка сутрин се връщаше в палатката ми край реката. Никога не го виждах на кон или дори близо до кон. Изглеждаше отворен от тези животни. Придвижваше се пеш или с железницата.

Един ден се появи в палатката ми и откри, че съм изчезнала, затова започна да претърсва града, за да ме намери. Откри ме пред една от кръчмите, с куфара ми до мен.

Опитвах се да преглътна опасенията си и да започна живот на „спортистка“. За него сигурно е било очевидно какво минава през ума ми.

— Не можете да направите това — заяви той.

— Нямам никакъв избор, господин Монк. Това е единственото ценно нещо, което имам за продан.

— Справяте се отлично с прането — каза той. — Никой тук не се е справял по-добре.

— Не мога да оцелея само с това занятие.

— Но аз имам нужда от вас — настоя Монк.

— А аз имам нужда от храна, от топло място за спане, и покрив над главата.

— Дадено — каза той.

Обърнах се да го погледна:

— Какво искате да кажете?

— Ще ви наема — каза Монк. — Можете да живеете в свободната стая в кабинета ми.

Предпазливо го измерих с поглед:

— Какво очаквате в замяна, г-н Монк?

— Не онова, което сте готова да дадете там вътре, госпожо Гътри — поясни той, като посочи с глава към кръчмата. — Имам нужда от помощник, който да поддържа живота ми чист и подреден. Идва ми твърде много да се справям сам и заедно с това да си върша работата.

Споразумяхме се за цена — такава, която щеше да ми стига, за да се издържа и да ми позволява да отделям малко пари настрана, така че някой ден да се върна в Канзас.

Той прие условията ми толкова бързо, че се запитах дали не съм си сложила твърде ниска цена. Но бях благодарна за добрата възможност и още същия ден се нанесох.

Отношенията ни бяха напълно целомъдрени, макар да съм сигурна, че никой не вярваше на това.

Не ме беше грижа какво си мислят. Всичко, което имаше значение за мен, беше, че нямаше да ми се наложи да стана проститутка, поне още не.

Скоро открих, че да поддържа живота на Монк чист и подреден включваше далеч повече от обикновено поддържане на домакинството,

и че неговите умения, и службата му за общността, се простираха отвъд откриването на минерали в скалите.

Артемис Монк разкриваше престъпления.

[1] Трабъл (на англ. Trouble) — нещастие, беда. — Б. пр. ↑

1. Г-Н МОНК И ШЕГАТА

Ейдриън Монк се ужасяваше от Хелоуин.

Не обичаше в къщата му да идват хора, страхуваше се от децата — които наричаше „двукраки плъхове“ и „преносители на чума“ — и смяташе обичая „шега или почерпка“ за форма на изнудване. Затова винаги се опитвах да съм близо до него вечерта на Хелоуин, за да го пазя да не се забърка в неприятности.

Всъщност именно това правя всеки ден като негова асистентка на пълно работно време. Монк има натрапчиво-обсесивно разстройство и енциклопедичен списък от фобии, които превръщат ежедневието в предизвикателство за него и за всички около него, особено когато е на работа и разкрива убийства като консултант към Полицейското управление на Сан Франциско.

Но оставането ми с него на Хелоуин се простираше далеч отвъд пределите на дълга.

Това не беше толкова голяма тежест сега, когато дъщеря ми, Джули, беше сериозно навлязла в тийнейджърската възраст и вече отминала възрастта за обикаляне по къщите на Хелоуин, но пак не беше особено забавно. Много повече бих предпочела да бъда някъде на парти по случай Хелоуин, като Джули, или дори да си седя у дома и да отварям на маскираните деца, идващи с призива: „Шега или почерпка“.

Разбира се, можеше да е и много по-лошо. Поне не прекарвахме Хелоуин със страдащия от агорафобия брат на Монк, Амброуз, както направихме преди няколко години. В онази нощ Амброуз за малко не беше убит от отровен шоколад, даден му от откачен убиец, но това е друга дълга история.

Онова, което се опитвам да кажа, е че не ви трябва да прекарвате Хелоуин с Ейдриън Монк, ако можете да го избегнете. Това е гаранция, че ще се сблъскате със смущаваща ситуация, или убийство, а обикновено — и двете.

Надявах се, че този Хелуин ще е различен. Монк също не го очакваше с особено нетърпение. От момента, в който се стъмни, той стоеше в антрето, втренчен предпазливо във входната си врата.

— Не е нужно да стоите там така — казах.

Бях се свила на кушетката и четях жълти списания, които си бях донесла, за да наваксам с всички новини. В „*Нешънъл Инкуайърър*“ имаше голяма, важна статия по въпроса как изглеждат холивудските звезди без грим, а в „*Стар*“ друга за това, на кого какво са му правили по тялото.

— Идват — каза Монк. — Просто знам, че идват.

— Не е нужно да сте детектив, за да знаете това — отбелязах. — Хелуин е.

— Това е нощ на непрестанен ужас — заяви той.

— Това е основната идея — казах.

Щеше да е лесно да се маскирате като Монк на Хелуин, защото неговият стил на обличане е толкова скован и последователен, че на практика си е униформа. Ризите му от сто процента памук са винаги мръснобели, с точно осем копчета и обиколка на врата четирийсет и един сантиметра, които той винаги закопчава догоре. Носеше кафяво спортно сако и обувки „Хъш Пъпис“, с връзки, завързани на съвършена фльонга. Панталоните му са с остри ръбове и имаха по осем гайки за колан.

Монк живееше в намиращ се на приземния етаж, гледащ към улицата апартамент в двуетажна сграда в стил „Деко“, на която се възхищаваше заради аеродинамичния вид и съвършената симетрия.

Неговият квартал някак беше запазил излъчването на уют и очарование, еkleктична смесица от архитектурни стилове и цени на къщите, които хората от средната класа можеха да си позволят, макар да се намираще само на няколко улици от Пасифик Хайтс — квартал на отдавна натрупали парите си хора, известен с натруфените си викториански къщи, идеално оформените градини, и изключително впечатляващите гледки към залива.

Повечето семейства на пресечката, където живееше Монк, си знаеха урока и не се отбиваха до вратата му на Хелуин, но всяка година имаше новодошли, които не бяха чули вестта.

Надявах се, че тази вечер вестта ще се разнесе бързо.

— Улиците са пълни с малки чудовища — каза той, надничайки тревожно през шпионката.

— Това са деца, които носят маски.

— Разбира се, че носят маски — съгласи се Монк, като ме погледна в отговор. — За да не може никой да ги разпознае.

— Те не правят нищо незаконно — поясних.

— Тероризират ме — каза Монк. — Тероризмът е престъпление. Вероятно и Осама Бин Ладен е започнал така.

— С обикаляне по къщите за „шега или почерпка“ — казах.

— Възможно е — каза Монк.

На вратата се позвъни и той отиде да отвори. Скорчих и отидох при него, докато отваряше вратата.

Две малки деца, на около пет-шест години, стояха на прага му, облечени като призрак и мумия. Бяха абсолютно възхитителни. Родителите им стояха зад тях, грейнали в усмивка. Майката държеше малка камера.

— Шега или почерпка — изчурулика момиченцето-призрак и протегна торбичката си с бонбони. Фъфлеше леко, защото ѝ липсваха няколко зъба.

— Избирам почерпка — каза Монк. — Но искам да знаете, че го правя по принуда.

— Не е нужно да избирате, господин Монк — казах, като заставах зад него.

— Нямахте да отправят настояването, ако не очаквахте отговор.

— Това не е настояване — поправих го.

— Права си — каза Монк. — Това е заплаха. Трябва да им изпълниш нещо, или да им дадеш нещо в отплата, или ще трябва да се изстреляш през вратата, да изгасиш всички лампи и да се скриеш в килера си, докато спрат да те измъчват или слънцето най-сетне изгрее.

Усмяхнах се на родителите, които имаха стреснати изражения.

— Децата ви са възхитителни — поздравих ги. — Наслаждавайте им се, докато можете. Много скоро ще станат нацупени тийнейджъри, които се срамуват да се показват заедно с вас.

Говорех твърде много. Правя го, когато съм нервна. Трябваше да спра на възхитителни. Сега ме гледаха, сякаш бях толкова странна, колкото и Монк. Спрях се, преди да започна да им обяснявам, че

изобщо не съм като него, че съм разумен, нормален, психологически стабилен родител точно като тях.

Монк взе една купа от страничната масичка и я поднесе на децата.

— Всеки може да вземе по две — каза Монк.

— Какви бонбони са това? — попита мумията, като надникна в купата.

— Не са бонбони — каза Монк. — Нещо много по-добро е.

Родителите пристъпиха напред и погледнаха подозрително какво предлага на децата им.

— Давате им кърпички „Ует Уанс“? — изуми се бащата. Купата беше пълна с пакетчета влажни кърпички.

— Децата ви наистина извадиха късмет тази година — каза Монк. — Имам от размера, подходящ за парти.

— Ние обичаме „Сникърс“ — каза призракът.

— От него ще ви изгният зъбите и ще надебелеете — обясни Монк. — Не си ли загубила вече достатъчно зъби?

— Това не е от сладкишите — казах. — За децата на нейната възраст е нормално да им падат зъбите.

— Ами тази провиснала тлъстина? — каза Монк, като посочи към корема на момиченцето. — Това нормално ли е?

— Това не е провиснала тлъстина — сопна се майката възмутено. — Това е обикновена детска закръгленост.

— Тлъстото си е тлъсто — поправи я Монк. — А тя е дебелана.

Майката ахна. Аз също.

Бащата закрилнически взе дъщеря си на ръце и задърпа сина си далече от вратата.

— Хайде, да вървим.

— Ами сладкишите ни? — изхленчи мумията.

— Този ужасен човек няма никакви сладкиши — каза майката.

Мумията се разплака. Призракът също. Монк незабавно затвори вратата, като почти я затръшна в лицата им. Плачещите деца го ужасяваха — твърде много сълзи и твърде много слуз.

— Боже мой — каза Монк. — Какво им става на тези хора?

— Вие нарекохте малкото момиче „дебелана“.

— Тя наистина е такава — каза той. — А ако продължава да чука по вратите, без да си дезинфектира ръцете, ще стане една болна малка

дебелана.

— Не може да говорите така с децата — казах. — Ще ги травмизирате.

— Така ще сме квит — каза той.

— Няма да им станете много мил, като ги наричате с обидни думи и раздавате дезинфекционни кърпички.

— Спирам разпространяването на болести — каза Монк. — По-късно ще ми благодарят.

— Ще ви замерват с яйца — казах.

— Виждаш ли? — каза Монк. — Точно това се опитвам да кажа през цялото време. Това е изнудване.

На вратата се почука. Монк я отвори. Отвън стояха двама тийнейджъри. Единият изглеждаше, сякаш в главата му е забита брадва, със засъхнала кръв по цялото лице. От гърдите на другото хлапе много убедително се подаваше някакъв извънземен с разпръснати вътрешни органи. Аз бях впечатлена. Монк беше отвратен.

— Избирам почерпка — каза Монк, преди някой от двамата да успее да проговори. Хвърли по два пакета дезинфекционни кърпички в торбата на всеки от тях и затръшна вратата, като се облегна тежко на нея, в случай че решат да влязат след него.

— Знаете, че това е само грим, нали?

— Те изглеждат отвратително мръсни и грозни — каза Монк. — Как могат да излизат така пред хората? Би трябвало да се срамуват от себе си.

— Хелоуин е — припомних му.

— Това е безумие.

— Малко безумие понякога е от полза — казах. — Помага ти да запазиш ума си.

— Това е най-тъпото нещо, което съм чувал — каза Монк.

— Никога ли не ви се е искало просто да се отпуснете и да направите нещо щуро? Може да бъде много ободряващо.

— Имаш предвид, като например, да пия вода направо от крана?

— Мислех си за нещо малко по-безразсъдно от това.

— Имаш предвид, например, да насоча зареден пистолет в главата си и да играя руска рулетка?

— Има много неща между пиенето на вода от чешмата и играта на руска рулетка.

— Не, няма — каза той. — Точно едно и също нещо са.

— Едното може да ви убие — казах.

— И двете могат — поправи ме той. — Не виждам нищо забавно в самоубийственото поведение.

— Кой е казал нещо за самоубийство?

— Ти — рече той.

— Не съм казала нищо за това, да рискувате живота си. Имах предвид да направите нещо нестандартно и щуро, просто заради забавлението, без да ви е грижа какво може да си помисли някой за вас. Никога ли не ви се е искало да направите нещо такова?

— Не — отрязва ме той.

— Мисля, че това е тъжно — казах.

— Никога не ми се е случвало също и да си пъкна главата в блендер и да го включа — каза Монк. — Мислиш ли, че и това е тъжно?

— Говоря за това, да се обличате в карнавални костюми и да си прекарвате добре на Хелоуин — поясних.

— Говориш за безумие — отвърна той. — Ще трябва да си луда, за да се маскираш като труп, да почукаш на вратата на непознат, и да настояваш за изпълнение на някакъв номер или за бонбон. Във всяка друга нощ щяхме да арестуваме хората, задето са направили нещо такова.

— Това не е всяка друга нощ — напомних му.

— А би трябвало — рече той.

Почувствах как в главата ми с пулсиране се заражда главоболие — от онези, които Монк обикновено успяваше да ми докара. Реших да престана да споря с него, преди да съм получила удар.

На вратата се почука отново. Монк я отвори. Отвън стоеше млад мъж. Прецених, че беше към двайсетте. Бялата му риза и сините джинси бяха опръскани с кръв. Държеше в ръка окървавен нож и кафява торба за покупки, пълна със сладкиши — в другата.

— Шега или почерпка — каза той.

— Не сте ли твърде възрастен да обикаляте по къщите за сладкиши? — попитах.

— Това е като Коледа — каза той. — Никога не си твърде стар да се държиш като дете.

Това беше добър довод.

— Избирам шегата — каза Монк и побутна мъжа със свитата си под прав ъгъл ръка.

Мъжът падна като камък, изгубил съзнание.

Ужасено се втренчих в Монк:

— Защо направихте това?

— Обади се на капитан Стотълмайер — каза Монк, като извади дезинфекционна кърпичка от купата и я разтвори рязко. — Кажу му, че е станало убийство.

— Не се тревожете — казах. — Той е в безсъзнание, не е мъртъв.

— Не говоря за него — каза Монк, като бършеше ръце с влажната кърпичка. — Имам предвид жената, която е намушкал смъртоносно преди двацет минути.

2. Г-Н МОНК И ПИРАТЪТ

Сложих си чифт гумени ръкавици, преобърнах изпадналия в безсъзнание мъж и завързах ръцете му зад гърба с изолирбанд, докато Монк разстилаше вестници в антрето си.

Завлякох мъжа вътре и го положих върху вестниците точно когато глутница хлапета, тръгнали да събират сладкиши, и родителите им, се появиха на вратата ни.

Те хвърлиха един поглед на онова, което бяхме причинили на последния събирач на сладкиши, и продължиха към следващата къща.

Затворих вратата с ритник и се обърнах с лице към Монк.

— Надявам се, че сте прав за това.

Монк огледа торбата със сладкиши и окървавения нож на мъжа, който беше сложил върху парче вестник на масата в трапезарията.

— Очевидно е — каза той. — Беше покрит с кръв и носеше нож.

— Хелоуин е, господин Монк. По улиците има стотици хора, които са целите в кръв и носят ножове.

— Точно на това е разчитал — каза Монк.

— Откъде знаете? — Задавах този въпрос доста често по време на един типичен ден с Монк.

— Фалшивата кръв е червена — каза Монк.

— Също и истинската кръв — отбелязах.

— Но докато засъхва, тя променя цвета си, като става ръждивокафява — каза Монк. — По него и по съвсем истинския му нож има истинска кръв.

Обърнах се и погледнах мъжа, който започваше да стене, докато се връщаше в съзнание.

— Това не означава, че причината за кръвта е убийство — казах. — Нито дори че е човешка.

— Не познавам много животни, които носят парфюм, макар че ми се ще да го ползват.

Преди да успея да го попитам какво иска да каже с това, на вратата се почука. Отворих я, като очаквах полицията, но вместо това

се озовах пред група хлапета в карнавални костюми. Те до едно погледнаха зад мен към окървавеното тяло на пода, докато изричаха: „Шега или почерпка“ в един глас.

— Гогин труп — отбеляза един вампир.

— Трябва да сложите под него локва кръв, вместо вестници — препоръча една зловна вещица.

— Опитвам се да не оставя петна по пода — каза Монк, като вдигна купата и започна да пуска мокри кърпички в торбите им. — Откъде взехте сладкишите с фъстъчено масло?

— Къщата с надгробните камъни отпред — каза един върколак.

— А шоколадчето „Тримата мускетари“? — попита Монк.

— Къщата на ъгъла — отвърна вампирът.

— Редно е да го върнете и да поискате шоколадче „Четиримата мускетари“ — каза Монк.

— Не съществува такова нещо — каза вампирът.

— Тогава не го яж — посъветва го Монк.

— Защо не? — попита вещицата.

— Странно е — каза Мон.

— Не толкова странно, колкото да получиш мокра кърпичка — каза тя.

Монк затвори вратата и остави купата.

— Защо ме ударихте? — изстена мъжът на пода. — Защо съм вързан?

— Защото сте побъркан убиец-психопат — каза Монк.

— Това е карнавален костюм, идиот такъв — каза мъжът. — Пусни ме.

— Покрит сте с истинска кръв — казах.

— Това е пилешка кръв — рече той.

— Заклали сте пиле? — попитах.

— Стремя се към автентичност — каза той. — Развържете ме веднага.

— Полицаите са на път — каза Монк.

— По-добре да ме пуснете, преди да стигнат тук, или ще накарам да арестуват и двама ви за нападение и отвличане.

— Искате да кажете, че не искате да сте тук, когато полицията пристигне — каза Монк.

— Искам да кажа, че на вас няма да ви хареса да съм тук — каза той. — Помислете си за това.

— Помислих — каза Монк. — Знам точно какво се е случило.

Някой почука на вратата. Монк я отвори и се показа живописно издокаран пират, размахващ пластмасова къса сабя над главата си. Носеше тривърха шапка, перука с украсени с мъниста плитчици, набрана риза, сюртук с дълги поли, и торбести панталони, стесняващи се при глезените. Дори в краищата на рунтавите му мустаци имаше няколко мъниста.

— Йо-хо-хо! — рече капитан Стотълмайер.

— Изглеждате страхотно — каза.

— Отивах на парти, когато ми се обади — каза той, като прибра в ножницата пластмасовата си сабя. — Ако побързаме, все още ще успеем.

— Помощ! — извика мъжът на пода, като се изви към вратата. — Тези луди хора ме държат за заложник.

Стотълмайер влезе вътре и огледа нашия пленник на пода, сякаш гледката изобщо не беше необичайна. Той приемаше спокойно повечето неща. Мисля, че това беше цялостният му механизъм за справяне със ситуациите. Определено помагаше, когато човек си имаше работа с Монк, но беше умение, което тепърва ми предстоеше да овладявам.

— Изпуснахте едно „йо“ — каза Монк.

— Какво? — каза Стотълмайер, като премести поглед отново към Монк.

— Пиратският поздрав — каза Монк. — Той е „йо-йо-хо-хо“ или „йо-хо“.

— Не, не е. Това е класическа пиратска песен. — Стотълмайер започна да пее и подхвана малък танц, за голямо мое възхищение. — „Петнайсет души в ковчега на мъртвеца, йо-хо-хо и бутилка ром...“

— На кого му пука? — намеси се мъжът на пода. — Погледнете ме. Нападнаха ме. Имам нужда от помощ.

— Очевидно са били пияни от всичкия този ром, иначе щяха да казват „йо-йо-хо-хо“ — каза Монк. — Всички знаят това.

— Предполагам, че това ме превръща в пиян пират — каза Стотълмайер.

— Да не изпеете два пъти „йо“ ще е все едно Дядо Коледа да не каже четири пъти „хо“, преди да ви пожелае „Весела Коледа“.

— Дядо Коледа казва „хо“ само три пъти. — Стотълмайер затършува в джоба си и извади значката си, която показва на мъжа на пода. — Аз съм капитан Лилънд Стотълмайер от Полицейското управление на Сан Франциско. Кой сте вие?

— Кларънс Ленихан. Приятелят ви е ненормален както очевидно знаете. Ако ме освободите веднага няма да повдигна обвинения и ще можете да му осигурите помощта, от която отчаяно се нуждае.

Стотълмайер се обърна към Монк:

— Ти самият какво имаш да кажеш?

— Хо-хо-хо-хо, Весела Коледа.

— За него — каза Стотълмайер, като кимна към Ленихан.

— Тази вечер е вечерял с някаква жена на „Пайн Стрийт“ 178, а след това я е намушкал смъртоносно.

— Той си е загубил ума! — каза Ленихан. Стотълмайер кимна, извади мобилния си телефон и се обади на лейтенант Ранди Дишър, своя непрекъснато угоднически подчинен, и го помоли да се отбие на „Пайн Стрийт“ 178 на път за апартамента на Монк.

— Вярвате на този умопобъркан? — обърна се Ленихан към капитана.

— Няма да навреди да проверим — каза Стотълмайер.

— Това е абсурдно! Това, което той казва, е невъзможно — каза Ленихан. — Та той ми хвърли само един поглед, за Бога.

— Вие носите върху себе си признание — каза Монк. — Кръвта покрива дрехите ви във форма на отличителни петна, които показват точно как сте я намушкали.

— Казах ви, това е пилешка кръв — рече Ленихан.

— Кръвта е твърде много, за да е пилешка — каза Монк.

— Пилето не беше само едно — рече Ленихан.

— По вас щеше да има полепнали пера и пух.

— Отскубнах ги — каза Ленихан.

— Не може да имитирате пръски кръв по този начин — каза Монк.

Той обясни, че да намушкаш човек, много прилича на това да разплискаш водата във вана. Водата се разплисква и се получават водни пръски от многобройните капчици. Същото важи, когато

намушките някого. Дори това, къде ги намушкват — например в някоя важна артерия или в сърцето — може да се отрази на това, какви ще бъдат пръските кръв. А когато мушките продължително, като периодично повдигате и сваляте ножа, разпръскват кръвта на дълги струи.

Монк посочи пръските и дългите ивици кръв по ризата и панталоните на Ленихан и един частичен кървав отпечатък, който жертвата беше оставила на ръкава му, докато се е опитвала да се защити.

— Като съдя по формата на пръските, и по това, че кръвта е относително влажна — каза Монк — съм сигурен, че преди четирийсет минути този мъж е намушкал смъртоносно една жена дванайсет пъти.

Стотълмайер кимна. Той познаваше формата на пръските и знаеше как да ги разчита, но освен това отдавна се беше научил да не се намесва в обобщенията на Монк на фактите по даден случай. Това беше едно от малкото удоволствия в живота на Монк и капитанът не смяташе да му го отказва.

Освен това, щом Монк му показва формата на пръските кръв, те му станаха ясни. Но на другите често им трябваше много време да видят сами нещата, които незабавно ставаха очевидни за Монк — ако изобщо успееш да ги видят.

Разбирам как това би могло да накара един човек да се почувства сляп и глупав, макар на мен да беше лесно да се отърся от това чувство. Аз не бях ченге. Гениалността на Монк не предизвикваше сравнения със собствените ми детективски умения.

Смятам, че през повечето време възхищението на Стотълмайер от способностите на Монк беше по-силно от чувството му за малоценност, особено в ситуации като тази, в която наоколо нямаше други ченгета за да го накарат да изпита смущение от относителните си неуспехи.

— Откъде знаеш, че жертвата е жена? — попита Стотълмайер.

— Този човек вони на парфюм — поясни Монк.

— Обичам да нося приятен аромат на цветя — каза Ленихан. — Същото важи и за много мъже в Сан Франциско. Това не е престъпление.

— Откъде знаете, че убийството е станало след вечеря? — попитах.

— Намушкал я е с нож за пържоли, който е част от комплект за хранене с шест чифта прибори, и е окапал ризата си със салатен дресинг и масло.

Стотълмайер поклати невярващо глава:

— Покрит е с кръв, а ти пак си в състояние да различиш петната от храна.

— И аз това казвам — заяви Ленихан. — Невъзможно е.

— Може би за вас и мен и кажи-речи всички останали на земята — каза Стотълмайер. — Но не и за Монк.

Бях виждала Монк да разкрива поне сто убийства и никога не спирах да се удивявам на детективските му умения, голяма част от които можеха да бъдат приписани на странностите, предизвикани от натрапчиво-обсесивното му разстройство. Нуждата, която изпитваше да организира всичко, и да избягва мръсотията и микробите, му даваха набито око за подробностите.

— Откъде знаеш коя къща е била? — обърна се Стотълмайер към Монк.

— Проследих сладкишите в торбата му — каза Монк.

— Знаеш какви сладкиши раздават всички в квартала?

— Няколко злодеи се отбиха вече и видях какво имаха в торбите си — каза Монк. — Знам къде живеят и по кой път са минали, за да стигнат дотук. Попитах злодеите за сладкишите, които не разпознах.

— Злодеи — каза Стотълмайер.

— И терористи — каза Монк.

На вратата се почука. Отворих я и открих застанал там лейтенант Ранди Дишър, с двама униформени полицаи зад него. Дишър носеше обичайното си сако от конфекция, и вратовръзката, но по някаква причина носеше и слънчеви очила.

— Монк беше прав — каза Дишър, като пристъпи вътре. — В онази къща има мъртва жена. Казва се Моника Тайлър и живее сама. Намерих я до масата в трапезарията. Трябва да е била намушкана поне дванайсет пъти.

— Точно дванайсет — каза Монк.

Стотълмайер погледна надолу към Ленихан:

— Искате ли да ни разкажете какво се е случило?

Ленихан само го изгледа гневно.

— И аз така си помислих — каза Стотълмайер. — Давай, Монк.

— Не е било предумишлено убийство. Ленихан е бил на вечеря в къщата на Тайлър и между тях избухнала кавга — каза Монк. — Той я намушкал с ножа за пържоли в пристъп на ярост, после излязъл, залитайки, от къщата, целият в кръв. Из цялата улица имало хора. Той не искал да се откроява, затова се опитал да се слее с тълпата от окървавени събирачи на сладкиши, да се скрие така, че хем да го видят, хем да не го познаят.

— Можело е и да свърши работа — каза Стотълмайер, — ако не беше почукал на вратата ти.

Дишър се ухили саркастично на Ленихан:

— Чувстваш ли се късметлия днес, смотаняк?

Ленихан не продума. Стотълмайер се втренчи в Дишър и поклати глава.

— Какво? — каза Дишър.

— Просто му прочети правата и го разкарай оттук — каза Стотълмайер.

Дишър прочете правата на Ленихан. Стотълмайер сложи окървавения нож в херметична торбичка за веществени доказателства и я подаде, заедно с торбичката със сладкиши, на един от двамата униформени полицаи. Другият полицай вдигна Ленихан на крака и го отведе.

Бях свикнала с факта, че Монк не може да отиде където и да било, без да се натъкне на убийци и мъртви тела по пътя. Но сега дори не му се беше наложило да излезе от собствения си дом, та това да се случи. Убийците буквално чукаха на вратата му.

Намирах това за много разстройващо развитие на нещата, но единственото, което, изглежда безпокоеше Монк в тази ситуация, бяха окървавените вестници на пода.

— Трябва да почистя — каза той и се втурна в кухнята да си вземе нещата за чистене.

Дишър кимна:

— Човек трябва да си знае границите.

— Господин Монк определено ги знае — казах. Стотълмайер хвърли поглед към часовника си:

— Мисля, че все още можем да успеем да стигнем на партито, ако побързаме. В теб ли е костюмът ти, Ранди?

— Облечен съм с него — каза той с приглушено сумтене.

— Кой се предполага, че си? — попитах. Знаех, разбира се, защото той цитираше реплики от тази роля, откакто беше влязъл в апартамента на Монк, но ми харесваше да го дразня.

Дишър пристъпи към мен, стисна зъби и изръмжа:

— Хайде, давай, оправи ми деня.

— Джордж Буш?

— Не. — Дишър направи гримаса.

— Шрек?

— Не. — Дишър направи гримаса.

— Елмър Фъд? — каза Стотълмайер.

— Мръсния Хари Калахан — рече Дишър. Стотълмайер го погледна със съмнение:

— Мислиш, че всичко, което трябва да направиш, е да си сложиш едни слънчеви очила, и се превръщаш в Мръсния Хари?

— Вече имам значката, пистолета, излъчването и застрашителното физическо присъствие — заяви Дишър. — Всичко, от което всъщност имам нужда, е собствена характерна фраза, и съм негово олицетворение в истинския живот. Вече ме бъркат с него през цялото време.

Изгледах го скептично:

— Наистина ли?

— Туристите все искат да се снимат с мен — каза Дишър.

— Мръсния Ранди — каза Стотълмайер и се отправи към вратата. — Това си ти.

— Така ми казват на улицата — каза Дишър, като го последва.

— Коя улица? — попита Стотълмайер.

— Моята улица — рече Дишър.

— Не съм го чувал на твоята улица.

— Аз съм го чувал — каза Дишър.

— Това, което казва майка ти, не се брой. — Стотълмайер се обърна и ми намигна, докато затваряше вратата зад гърба си.

3. Г-Н МОНК И ПРИСТИГА В ТРАБЪЛ

Монк можеше без проблем да оглежда мъртво тяло, без дори да трепне, но не можеше да преживее мисълта, че на вратата му или в апартамента му може да има петънце кръв. Това беше едно от многото озадачаващи противоречия в характера му.

Той прекара следващите два дни в търкане и дезинфектиране на антрето си, преди да се предаде и да реши, че единственият разумен курс на действие бе да смени входната си врата, да сложи нова настилка на подовете и да преобоядиса стените.

Това беше всъщност компромисът, който го убедих да приеме, вместо да изтърбуши изцяло апартамента или да се изнесе и да си намери ново жилище.

Монк се опитваше да измисли къде да отиде, докато работниците ремонтираха жилището му, а аз му изтъквах всички причини, поради които да отседне при брат си, Амброуз, когато се обади Стотълмайер и каза, че иска да се срещне с нас в управлението веднага.

Докато пътувахме натам с колата, аз продължавах да убеждавам Монк да остане при Амброуз.

— Това е домът, където и двамата сте израсли и можете да спите в познатото, сигурно, чисто обкръжение на старата си спалня — казах. — Бихте могли дори се позанимавате с комплекта си за лъскане на камъни.

— Има само един проблем — отбеляза Монк.

— Какъв е той? — попитах.

— Брат ми е луд — каза Монк. — Не мога да издържа на стреса.

— Сега знаете как се чувствам — казах. Съжалих за думите в мига, в който излязоха от устата ми, и бързо прикрих гафа. — Да живееш с тийнейджър е истински ад. Толкова са непостоянни и непредсказуеми. Понякога ми се струва, че Джули има раздвоение на личността.

Монк кимна. Не само се беше хванал, ами мисля, че думите ми може би дори го накараха да премисли онова, което знаех, че ще

последва. Искаше да му предложи да отседне в къщата ми.

Бях му позволила да прекара няколко дни при мен, когато жилищната му сграда беше подложена на дезинфекция, и това не беше преживяване, което исках да повторя.

— И е толкова разхвърляна — казах, като се опитвах да подчертая предишния си довод. — Цялата баня е в косми, от корниза на завесата висят сутиени, и оставя недоядена храна на дивана в дневната.

Монк потръпна. Аз се подсмигнах тайно. Мисията — изпълнена.

Когато влязохме в дежурната стая, Дишър тъкмо се връщаше на бюрото си с чаша кафе. По пътя непрекъснато се блъскаше в бюра и столове, лутайки се наоколо като слепец. Едва след като седна на бюрото си пред кабинета на Стотълмайер, видях защо.

Носеше слънчеви очила с толкова тъмни стъкла, че бяха почти като превръзка на очите.

— Защо носиш слънчеви очила? — попитах го.

— Заради гневния блясък — каза Дишър.

— Тук няма гневен блясък — казах.

— Има на улицата — каза той. — Щеше да разбереш, ако някога беше излизала там.

— Току-що влязохме от улицата — казах.

— Не говоря за тази улица.

— За коя улица говориш?

— Бедняшката, гъмжаща от престъпност улица, лейди, онази мръсна, окървавена ивица асфалт, където прилагам закона — заяви Дишър. — Законът на Дишър.

— О — казах. — *Онази* улица.

— По нея поне не е имало дъвка — каза Монк. — Доста лесно можеш да отмиеш мръсотията и кръвта от улицата. Но дъвката си е жив ад. Хората, които си плюят дъвката, би трябвало да бъдат хвърляни в затвора до живот.

Дишър изръмжа:

— Там навън едно ченге трябва да присвива очи право към суровия поглед на покварата, мръсотията и отчаянието, и без тъмни очила това направо ще изпече очните ти ябълки и ще изпепели душата ти.

Монк ме погледна:

— Имам нужда от слънчеви очила.

Усмивнах се на Дишър, макар че той вероятно не можеше да види усмивката ми, докато беше с тези слънчеви очила. Напомняше ми за Джули като малко момиче. Трябваше ѝ цяла седмица, за да престане да ходи облечена в костюма си за Хелоуин навсякъде. Никак не ѝ се искаше да се откаже от фантазията, че е Малката русалка или Телетъби.

Стотълмайер отвори вратата на кабинета си:

— Ако вие двамата сте свършили да си бърбите с Мръсния Ранди, бих искал да поговоря с вас.

— Свършихме. — Дишър посегна за чашата си с кафе и вместо това хвана чашата си за моливи. Вдигна я за да отпие и разсипа моливи по лицето си, докато ние последвахме Стотълмайер в кабинета му.

— Открихте ли защо Ленихан е убил съседката ми? — попита Монк.

— Да. Излизали са заедно от два месеца. Убил я, защото му втръснало тя все да му прегаря месото.

— Шегувате се — казах.

— Освен това било твърде солено — каза Стотълмайер. — Той обича пържолите си по определен начин.

— Не разбирам как някой може да прави въпрос на живот и смърт от нещо толкова маловажно — каза Монк.

Двамата със Стотълмайер се втренчихме в него.

— Не е като да му е сервирали храна в нацърбена чиния — казах.

— Или да е допускала зеленчуците да се допират до месото — каза Стотълмайер.

— Точно — каза Монк. — Приоритетите му са напълно объркани.

Стотълмайер разтри слепоочията си и седна зад бюрото си.

— Забрави за Ленихан. Не той е причината, поради която искаш да те видя.

— Знам защо ни помолихте да се отбием — каза Монк.

— Така ли? — каза Стотълмайер.

— Искали сте да ни се извините — каза Монк.

— За какво?

— За оскверняването на Коледа — рече Монк.

— Как съм го направил?

— Казахте, че Дядо Коледа казва „хо“ само три пъти.

— Не затова те помолих да дойдеш тук — каза Стотълмайер. — Искам от теб една услуга.

Монк поклати глава:

— Няма дори да обмисля въпроса, докато не се извините.

Капитанът ме погледна. Свих рамене. И двамата знаехме, че Монк никога няма да се откаже от това. Стотълмайер въздъхна.

— Добре, Монк. Съжалявам, задето казах, че Дядо Коледа казва „хо-хо-хо“, а не „хо-хо-хо-хо“. Доволен лиси?

Монк отново поклати глава:

— Какво казва един пират, когато поздравява някого?

— Йо-йо-хо-хо — отговори Стотълмайер с измъчено изражение на лицето.

Монк се усмихна:

— Прощавам ви. Може да продължите.

— Благодаря. Става дума за един мой приятел, Мани Файкема. Може би го помниш.

— Не беше ли пазител на реда в Тендърлойн в продължение на цели десетилетия?

Стотълмайер кимна:

— Същият.

— За последен път го видях на седемнайсети май хиляда деветстотин деветдесет и седма. Имаше петно на вратовръзката — каза Монк. — Беше от сос за спагети.

— Пенсионира се преди около пет години и се премести в Трабъл — малко старо миньорско градче в златоносния район на Калифорния. Отегчи се само след два месеца, затова постъпи на работа като охранител в тамошния исторически музей. Радваше се просто да излезе от къщи и отново да носи униформа.

— Надявам се, че не носи още онази вратовръзка каза Монк.

— Бил е убит преди две вечери, докато правел обиколките си.

— А вратовръзката?

— Забрави за вратовръзката — каза Стотълмайер — Човекът е бил убит.

— Предполагам, че ако го кремират с вратовръзката, това ще реши проблема.

— Не знам как е бил облечен, Монк. Само знам, че Мани е мъртъв и убиецът му, който и да е той, е още на свобода — каза Стотълмайер. — Това е проблемът който ме безпокои.

— Мани е бил обречен от самото начало — каза Монк.

— Заради вратовръзката? — казах.

— Заради мястото, където е живеел — каза Монк. — Градчето се нарича Трабъл. Това е предупредителен знак, който той безгрижно е пренебрегнал на собствен риск.

— За градовете в Стария Запад е било обичайно да имат колоритни имена — казах. — Например Тумбстоун^[1], Кадавър Гап, Градът на костите, Чистилище, или Дедууд. Това не значи нищо.

— Би ли се оттеглила след пенсионирането си на място, наречено Мизъри? — попита Монк.

— Ако е хубаво — казах.

— Какво ще кажеш за място, наречено Филт^[2]?

— Не мисля, че съществува място с такова име — казах.

— Защото никой не би живял там — каза Монк, после се обърна към Стотълмайер: — Как научихте за убийството на Мани?

— Тамошният шеф на полицията се свърза с нас за случаите на Мани, за да проучи дали е възможно някой, който има зъб на Мани, да го е проследил; за да си разчисти сметките — каза капитанът. — Наредих на Мръсния Ранди да провери дали някой, който Мани е тикнал в затвора, не е бил освободен наскоро. Но онова, което научавам от запитването, ми казва, че местните селяндури не разполагат с нищо, за което да се захванат.

— Какво са взели крадците? — попита Монк.

— Нищо. Сигурно Мани ги е стреснал, преди да вземат онова, за което са дошли.

— Какво искате от мен да направя?

— Да заловиш кучия син, който го е извършил.

— Не може ли да го направи местната полиция?

— Трабъл има полицейски отряд от едва трима души, без да броим началника. Не разполагат с нужните ресурси или опит да разкрият убийство — каза Стотълмайер. — Мани може и да се е пенсионирал, но що се отнася до мен, той все още беше полицай от Сан Франциско. Дължим му най-доброто. А това си ти, Монк. Бих

отишъл там лично, но съм си изразходил всички дни за отпуск. Затова ще съм ти благодарен, ако ми направиш услугата да провериш това.

— Моментът е идеален, капитане — казах. — Г-н Монк и без друго трябва да бъде няколко дни извън къщи.

— Не мога да го направя — каза Монк.

— Защо не? — попитах.

— Заради търкалящите се бели тръни — каза Монк. Той изпитваше ужас от тях.

— Какво общо имат търкалящите се бели тръни каквото и да било? — попита Стотълмайер.

— Това е градче от Стария Запад — каза Монк. — Старият Запад е мястото, където търкалящите се тръни обичат да се търкалят.

— Аз ще ви защита — казах.

— Как?

— Ако се появят търкалящи се тръни, ще се хвърля пред тях.

— Би направила това за мен? — попита той.

— Точно както направих, когато едва не бяхте ударен от онова залутало се глухарче преди няколко седмици.

— Не е същото — каза Монк. — Търкалящите се тръни са като глухарчетата на стероиди.

— Готова съм да поема този риск, ако това означава да заловим един убиец на полицай — казах. — Не мислите ли, че си струва?

Монк въздъхна и погледна капитана:

— Добре, ще го направя.

Малкото, което знам за златната треска в Калифорния, научих още в началното училище, така че ще трябва да ми простите, ако съм леко повърхностна по отношение на подробностите.

Най-същественото е следното: През 1849 г. работници в дъскорезницата на Сътър на южния завой на река Америкън се натъкнали на няколко люспици злато. Случайното откритие подтикнало стотици хиляди хора да се втурнат в Централна Калифорния от всяко ъгълче на света да си търсят късмета. Те станали известни като „авантюристите от четирийсет и девета“.

Всеки път, щом някой откриел люспа злато в съда си за пресяване на пясък, хората се втурвали към същото място като мравки.

За една нощ изниквал миньорски лагер. И така продължавали нещата, по цялото протежение на реките в централната долина на Калифорния и западните склонове на планините Сиера Невада, докато вече навсякъде имало лагери. Ако добивът бил добър и постоянен, лагерите се превръщали в процъфтяващи градове.

По-голямата част от богатството, обаче, в крайна сметка стигнало до Сан Франциско, където в големите си имения на Ноб Хил живеели главните собственици на мини, железопътни магнати и титаните на индустрията.

Десет години по-късно, когато златото станало по-трудно за намиране, а изкопаването му — по-скъпо, повечето миньорски лагери и градчета се изчерпали и били изоставени.

Мнозинството от градчетата, които са останали, са се превърнали в ширнали се общности с много жилищни сгради и твърде малко възможности за развитие, с построени по проект жилищни сгради и търговски центрове, запазили съвсем малко следи от миналото си на селища, възниквали при разширяването на границата.

Но все още има шепа стари миньорски лагери, на сто мили югоизточно от Сакраменто по протежение на магистрала 49, които почти не са се променили през изминалите сто и петдесет години.

Да пътувам с Монк по магистралата, право надолу през центъра на златоносната околност на Калифорния, беше все едно да подминавам един след друг декори за уестърни.

Някои от градчетата не бяха нищо повече от туристически капани, които продаваха тениски и предмети за спомен от времето на Дивия Запад от стари, дървени магазинчета. Други бяха щателно реставрирани и превърнати в скъпи антикварни магазини, френски кафенета и елегантно причудливи хотели, предлагащи легло и закуска, така че градчетата приличаха повече на търговски центрове с мотиви от Стария запад, отколкото на автентичните миньорски лагери от деветнайсети век, каквито някога са били.

Отбихме от магистралата и шофирахме в продължение на мили нагоре по лошо поддържан, двулентов път, който лъкатушеше покрай ферми и изоставени мини, покривайки колата с гъст слой прах.

Изведнъж започна да се сипе нещо, което звучеше като градушка, но покри предното стъкло на колата с нещо, което имаше

вид на сурови яйца без черупки. Жълта слюз закапа по стъклото. Монк изпищя:

— Какво става?

— Не знам — казах.

— Това краят на света ли е?

— Съмнявам се.

Отбих колата встрани от пътя и спрях. И точно тогава видях какво ни удряше.

Пеперуди. Десетки хиляди пеперуди, пърхащи през магистралата. И все още улучваха колата, само че не така многобройни, както когато шофирах.

— Това са само пеперуди — казах.

— Има ли начин да ги заобиколим?

— Не мисля — казах. — Това е единственият път за влизане и излизане от Трабъл.

— Тогава ще трябва да обърнем и да се приберем у дома, докато се махнат.

— Не можем да направим това, господин Монк — казах. — Просто ще трябва да стиснете зъби и да го изтърпите.

Погледнах през рамо и излязох отново на магистралата. Почти веднага в стъклото почнаха да се блъскат пеперуди.

Опитах се да напръскам предното стъкло с течност за миене и да пусна чистачките, но това само размаза заедно слюзта и мръсотията от насекомите в противна смес.

— Надявам се, че имаш някакви спестени пари — каза Монк.

— Не и от онова, което ми плащате — казах.

— Тогава не знам какво ще правиш.

— За кое?

— Купуването на нова кола — каза той.

— За какво ми е нова кола?

— Съсипа тази.

— Тя върви прекрасно — казах.

— Не е безопасна за шофиране — каза Монк. — Това е истинска чума на колела.

— Ще я закарам на автомивка — казах. — Ще стане като нова.

— Автомивката няма да е достатъчна — каза Монк.

Можехме да продължим да спорим по въпроса, но успяхме да минем през пеперудите, свърнахме зад един завой на пътя, и пред нас се простря Трабъл, който плени вниманието ни.

Градчето беше сгушено в един завой на река Станислаус и разположено на фона на рядка гора и безформени хълмове, по които още личаха пораженията от използваните в миньорството хидравлични машини, които ги бяха раздробили като бучки захар. Гледката беше поразителна. Сякаш току-що бяхме минали през друго времево измерение и бяхме пристигнали в петдесетте години на деветнайсети век.

Сърцето на Трабъл се състоеше от четири пресичащи се улици, разположени в съвършено равномерна форма, което ме впечатли като странно добре планирано за място, което навремето си трябва да е било разхвърлян и неуправляем миньорски лагер.

Асфалтът на пътя, по който се движехме, се вливаше в главната улица на Трабъл — от утъпкан чакъл — от двете страни на която се редяха очукани от времето дървени магазини и дъсчени тротоари.

Двуетажните сгради и изписаните им с боя табели до една бяха избледнели до един и същи нюанс на избелял от слънцето сив цвят. Диви магарета се шляеха лениво по улиците, а хората ги заобикаляха с небрежна фамилиарност.

Карах бавно: неравният и изровен път леко поклащаше колата. Това ми напомни как татко ме подрусваше на коленете си, когато бях малка. Може би защото докато го правеше, обикновено тананикаше мелодията от „Бонанза“, като ме подрусваше в същия ритъм. Кикотех се, докато едва можех да дишам. Само мисълта за това извика на лицето ми усмивка.

Монк обаче правеше гримаси, вкопчил се в контролното табло, сякаш то беше предпазната облегалка във влакче на ужасите.

Хвърлих поглед надолу по страничните улици, докато ги подминавахме. Видях железопътна гара, няколко величествени викториански къщи, църква и внушителна каменна сграда, която приличаше на банка.

Нямаше да се изненадам ни най-малко, ако бях видяла как в града бързо влиза дилижанс, теглен от конски впряг.

Единствените признаци на модерен живот бяха телефонните стълбове, електрическите жици, уличните лампи, и — в далечния край

на града — бензиностанция в стил от петдесетте години на двайсети век, закусувалня и мотел. Няколкото прашни коли, които видях, изглеждаха толкова неуместно сред сградите от деветнайсети век, колкото биха изглеждали и летящите чинии.

Беше истинско чудо, че автентичното, запазило духа на Дивия Запад очарование на града още не беше покварено от заведения за бързо хранене, неоновы табели, сувенирни магазини или дори асфалтови пътища. Или градът имаше много строга комисия по планирането, или нямаше никой, който да иска да отвори „Макдоналдс“ или да е готов да плати за построяването на път.

Спрях да пусна едно магаре да пресече пред нас. Животното вдигна очи към нас, сдъвка нещо, после се упъти бавно към дъсчения тротоар и продължи нататък като пешеходец, който зяпа витрините.

Бяхме в Трабъл само от няколко минути, а вече бях напълно очарована от това място.

Монк ме погледна:

— Обърни колата и натисни газта до дупка.

— Защо? — попитах.

— Защото си тръгваме — каза той.

— Но ние току-що пристигнахме.

— И е добре да се измъкнем, докато още можем — каза той.

— Дори още не сме посетили местопрестъплението.

— Целият град е местопрестъпление — заяви Монк.

— За какво говорите?

— Непавирани пътища, бесни животни по улиците мръсотия навсякъде — каза Монк. — Това е пълен срыв на цивилизацията.

— Живописно е — казах аз.

— Това е краят на света — каза той. — Целият град трябва да бъде поставен под карантина. Трябва да предупредим властите.

— Можем да ги предупредим, след като откриете убиеца на Мани Файкема.

— Вече знам кой е бил убиецът му — каза Монк.

— Така ли? — попитах.

— Разбрах го в мига, в който влязохме в Трабъл — каза Монк.

— Кой го е направил?

— Трабъл. Именно този град го е убил, точно както ще убие и нас, ако не се махнем оттук.

— Няма да си тръгнем, докато не разкриете убийството — казах.
— Затова по-добре да се справите бързо.

— Моли се да се справя — каза Монк.

И точно това и направи, като събра длани, затвори очи, и зашепна молитва към Бог, докато аз карах нататък.

[1] Тумбстоун (Tombstone) — Надгробен камък; Кадавър Гап (Cadaver Gap) — Клисурата на труповете. — Б. пр. ↑

[2] На английски Filth (Мръсотия). — Б. пр. ↑

4. Г-Н МОНК СЕ СРЕЩА С НАЧАЛНИКА

Полицейското управление заемаше първия етаж на кметството на Трабъл — двуетажна сграда с дорийски колони, сводести прозорци, фалшиви кулички и купол върху сводестия покрив. Архитектурните украси, чието предназначение беше да създадат усещане за авторитетност и вечност, може би щяха да свършат работа в един по-голям мащаб, но изглеждаха потискащо върху такава малка сграда и вместо това ѝ придаваха нелепа помпозност.

Не можех да кажа същото за полицейския началник, Харли Келтън, който беше недодялан, спокоен, и непретенциозен във всяко отношение. По бузите му имаше набола брада, а косата му, леко прошарена, беше разчорлена, сякаш току-що се беше изтъркалял от леглото. Носеше дочена риза, джинси и маратонки. Никога не бих предположила, че е ченге, още по-малко пък началникът на полицията, ако не беше значката, закачена на колана му.

Управлението, в което работеше, бе също толкова обикновено и непретенциозно като него. Имаше рецепция вместо гише, заета от секретарка, която изглеждаше достатъчно възрастна, че лично да е била свидетел на златната треска. Зад нея имаше други три бюра, всяко — заето от униформен полицаи и оборудвано с компютър, и две килии за арестанти, едната от които беше отворена и вътре имаше мъж който хъркаше.

Бюрото на Келтън беше в далечния заден ъгъл на стаята, така че той имаше изглед към цялото си владение. Седнахме в твърдите дървени столове с лице към него.

— Очаквах ви — каза той, след като се представихме и седнахме. Облегна се назад в скърцащия си стол и вдигна крака върху бюрото си. Монк трепна.

— Това какво означава — попитах, — че се радвате да ни видите, или че сте се ужасявали от пристигането ни?

Той ми се усмихна и изпитах усещане за интимност, все едно ме беше целунал.

— Не мога да си представя някой да е нещастен от това, че ви вижда, госпожице Тийгър, и съм запознат с репутацията на господин Монк като детектив. Но ние не сме неопитните селяндури, за каквито ни смята капитан Стотълмайер. Бях детектив от Отдел „Убийства“ в Бостън.

— Не бива да правите това — каза Монк.

— Да правя какво? — попита Келтън.

— Да си качвате краката на бюрото — каза Монк. — Нехигиенично е.

— Това не е болница и аз не извършвам хирургически операции върху бюрото си.

— По улиците има диви животни и вие разпилявате онова, по което сте стъпвали, върху всичките си папки и книжа, които споделяте с други хора. А от трохите на ръба на попивателната знам също и че се храните на бюрото си. Помислете си какво ли става в устата ви с всяка хапка.

Монк потръпна при тази мисъл.

Келтън си свали краката от бюрото. Монк ми направи знак да му дам кърпичка.

— Защо напуснахте полицията в Бостън? — попитах Келтън, като подавах кърпичката на Монк. Но вместо да почисти с нея ръцете си, Монк започна да бърше бюрото, където се бяха намирали краката на Келтън. За миг Келтън го наблюдаваше предпазливо.

— Уволниха ме за пиянство — каза той. Искреността му ме обезсърчи почти толкова, колкото и усмивката му. Изглежда си даваше сметка за това. — Да признаеш недостатъците си е част от процеса на възстановяването.

— Разбирам — казах. — Как върви?

Той сви рамене:

— Някои дни са по-добри от други.

— А днешният?

— Много по-добър, откакто влязохте — каза той.

Флиртуваше с мен и това ми харесваше. Работата с Монк включваше и определена степен социална изолация. Разбира се, излизах, когато той разследваше случаи, но повечето хора, с които разговаряхме, бяха полицаи, опечалени роднини, възможни

заподозрени и хладнокръвни убийци. Разследванията не създаваха особено подходящи за флирт обстоятелства.

Вярно, пак бях в полицейско управление и говорех с ченге, но вече виждах, че Келтън не прилича на никой служител на закона, когото бях срещала преди.

— Всички в този град ли са алкохолици? — Монк пусна използваната кърпичка в кошчето за боклук на Келтън.

— Не — каза Келтън. — Защо бихте си помислили така?

— Защото тогава всичко щеше да е ясно — заяви Монк.

— Всичко?

Монк кимна с глава назад към улицата:

— Там навън има изровени пътища и диви зверове а изглежда, че никой не го е грижа.

— Много са загрижени всъщност — каза Келтън. — Хората тук искат да поддържат оригиналния облик на града. Павирането на улиците ще насърчи увеличаването на автомобилния трафик.

— А дивите животни?

— Градът дължи съществуването си на тези магарета. Легендата твърди, че един златотърсач се скитал из тези хълмове, когато магарето му избягало с вързопата му и не искало да се върне. Разярен, златотърсачът вдигнал един камък, за да измери животното, и тъкмо се канел да го метне, когато забелязал, че е осеян с петънца злато. Забогатял изведнъж и така се родило градчето Трабъл. Магаретата, които виждате в града, са потомци на магаретата, използвани от златотърсачите и миньорите. Били пуснати на свобода, когато златото свършило и мините били затворени. Те са жива връзка с миналото на Трабъл.

— Това не значи, че е редно да им се позволява да вилнеят из улиците — каза Монк. — Трябва да са затворени някъде на оградено място.

— Те са дружелюбни и безобидни — каза Келтън. — И доста мили.

— Докато някое от тях ви отхапе ръката или зарази всички с бубонна чума — каза Монк. — Като говорим за чума — каква е тази работа с пеперудите?

— Сега е сезонът на годишната им миграция — обясни Келтън. — Един милион пеперуди „монарх“ се отправят на юг към Мексико за

зимата. Натъпкали са се с храна за пътуването. Не спират, докато не изгорят мазнините или не се блъснат в нещо. Онова жълто нещо, размазано по колата ви, е мазнина.

— Полезна информация — казах. — Какво можете да ни кажете за Мани Файкема?

— Мани беше ченге в продължение на трийсет години. Още щеше да е, ако не беше остарял и затлъстял твърде много, за да преследва лошите. Беше вдовец без деца. Наистина приятен тип. Повечето сутрини се срещяхме на закуска в ресторантчето на Дороти и си разправяхме истории от дните ни като ченгета в големия град. Той ме познаваше по-добре от всеки друг тук, може би дори по-добре, отколкото самият аз се познавам. Наистина ще ми липсва.

— Той имаше ли петно от сос за спагети на вратовръзката, когато загина? — попита Монк.

— Не си спомням такова нещо — каза Келтън. Защо?

— Имаше петно на вратовръзката на 17 май 1997 г.

— Какво ви кара да мислите, че е щяло още да е там? — попита Келтън. — Или че е носел същата вратовръзка в нощта, когато е загинал?

— Абсолютно нищо — каза Монк.

— Тогава защо повдигате въпроса?

— Може да се окаже свързано.

— Не виждам как — каза Келтън.

— Именно затова сте ченге в Трабъл, а не в Бостън.

— Не — каза Келтън с равен тон. — Не затова, а защото съм пияница.

— Може би нямаше да се привържете към бутилката и да станете пияница, ако бяхте обръщали повече внимание на петната около вас.

— Какво? — каза Келтън. — Това звучи напълно лишено от смисъл.

— Нямаше да звучи така, ако бяхте трезвен — каза Монк.

Дотук с плана ми да попреча на Монк да обиди местните служители на закона. Прокашлях се шумно, а след това зададох на Келтън въпрос:

— Мани Файкема имаше ли врагове?

— Не и тук — отвърна Келтън.

— С изключение на онзи, който го е убил — отбеляза Монк. —
Защо се е преместил от цивилизацията в тази забравена от бога адска
дупка?

— Не искаме да ви обидим — добавих бързо.

— Не съм се обидил — каза Келтън. — Такова беше и моето
първо впечатление за това място, но имах нужда от работа, а това бяха
единствените хора, достатъчно лекомислени да ме наемат. Мани се
премести тук, защото обичаше да лови риба в Отскачащия Джо, но
можеш да ловиш риба само известно време, преди да изпиташ нужда
от някакво друго занимание.

— Какво е Отскачащия Джо? — попитах.

— Едно езерце, на около миля извън града. Получило името си
от някакъв тип, който карал каруцата си, когато конят му се подплашил
от една гърмяща змия. Конят хукнал, като повлякъл каруцата зад себе
си. Онзи скочил, право в езерото, миг преди каруцата да се преобърне
и да се разпадне, убивайки коня.

— Май в Трабъл си има история за всичко — казах.

— Бих искал да науча онази зад убийството на Мани, за да се
махна оттук — каза Монк.

— Напълно справедливо. — Келтън се надигна иззад бюрото. —
Нека ви заведе до музея, за да видите местопрестъплението лично.

Той ни отведе до вратата, задържа я отворена и ни изведе на
тротоара от дървени летви.

— Наоколо има ли склад за старо желязо? — попита Монк.

— Не — каза Келтън. — Защо питате?

— Заради колата на Натали — каза Монк, като посочи към
покрития ми със спечена мръсотия и насекоми буик „Люцерн“.

— Има нужда единствено от измиване — казах.

— Дайте ми ключовете от колата си — каза Келтън. Направих го.
Той влезе обратно в управлението и подхвърли ключовете ми на един
от заместниците. — Били, ако не си твърде зает, ще имаш ли нещо
против да измиеш патрулните коли и буика, който е паркиран отпред?

Излезе, преди да получи отговор.

— Много мило от ваша страна — казах, — но не искам да си
създавате неприятности заради мен.

— Не ги създавам на себе си — каза Келтън. — А на офицер
Крайдър.

Началникът ни поведе наляво, като сложи внимателно ръка на кръста ми, за да ме насочва. Беше топла и силна. Ръката му се задържа там само миг, колкото позволяваше вежливостта, но усетих как ми се прииска да беше останала за по-дълго.

Тръгнах до него, а Монк се мъкнеше зад нас, като пристъпваше внимателно от една дъска до следващата.

— Какво прави той? — попита Келтън.

— Предполагам, че внимава да стъпва само върху една дъска едновременно, и че гледа да се увери, че всяка от тях е равна и права.

Подминахме една кръчма, заведение за сладолед, аптека, и малки, безлични магазинчета, в които се продаваха дрехи, железария, бакалски стоки, животинска храна, книги и различни дреболии. Нито един от магазините, които видях, не беше част от известна верига.

— Той е странен тип — отбеляза Келтън.

— Той е човек на равенството — казах. — Мрази всичко странно и нечетно.

— А, значи затова панталоните му имат осем гайки за колан, вместо обичайните седем — каза Келтън.

— Наблюдателен сте — казах. — Впечатлена съм.

— Както казах, едно време бях детектив. — Когато се усмихна, в очите му блесна искра, и аз се опитах да не се изчервявам.

— Как ви харесва Трабъл?

— Мудно е — каза той. — Да бъдеш служител, опазваш тук, наистина означава да пазиш мира. Няма кой знае каква престъпност, за която си струва да се говори, най-вече дребни нарушения, от време на време — пиянство и нарушаване на реда, някоя и друга семейна кавга. Минават седмици без да ни се наложи да арестуваме някого.

— Не се ли отегчавате?

— Изобщо не прилича на вълнението, което имах в Бостън — каза той. — Вероятно затова не пия вече.

— Бягайте, спасявайте се — изкрещя Монк, като ме блъсна силно и забързано притича край мен. Моят герой.

Обърнах се и видях едно магаре да се мъкне бавно зад нас.

Монк махна към Келтън:

— Застреляйте го!

— Не си нося пистолета — каза Келтън.

— Къде е?

— Държа го в чекмеджето на бюрото си — каза той.

— Каква полза имате от него там?

— Нося оръжие само когато мисля, че може да ми се наложи да го използвам — обясни Келтън. — Освен това, не мога да застрелям животното. В Трабъл е незаконно да тормозиш или да нараниш магаре.

— Но няма нищо лошо те да газят хората? — каза Монк. — Всички тук ли са си изгубили ума?

— Не се тревожете — каза Келтън. — Държа нещата под контрол.

— Ако това беше вярно, по улиците нямаше да търчат диви животни — каза Монк. — Това няма да го видите в Сан Франциско или Бостън.

— Бих предпочел няколко магарета пред десетки бездомници, проститутки, гангстери и дилъри на наркотици. — Келтън спря на ъгъла, пхна ръка в джоба си и измъкна кучешка бисквита, която сложи в протегнатата длан на ръката си.

Магарето се приближи до него, взе бисквитата от ръката му и я погълна. Келтън погали магарето по тавата.

— Тук сме наляво — каза ни Келтън.

Тръгнахме надолу по Втора улица, а магарето продължи по Мейн Стрийт.

— Кърпичка — изиска Монк, като неистово ми правеше знаци. Бръкнах в чантата си, извадих една и му я подадох. Той посочи към полицейския началник Келтън. — Не за мен, за него. Побързай!

Подадох кърпичката на Келтън.

— Благодаря — каза той. — Но не е необходимо.

Монк ахна:

— Да нямате подсъзнателно желание за смърт?

— Не — каза Келтън.

— Пиян ли сте?

— Не в момента — каза Келтън.

— Тогава какво е оправданието ви, задето не почиствате ръцете си, след като едно животно ги е наквасило със заразени с бяс лиги, и сте прокарали пръсти през немитата му, гъмжаща от бълхи козина?

Келтън въздъхна, взе кърпичката от мен и почисти с нея ръцете си.

— По-късно ще ми благодарите — каза Монк, като вървеше пред нас, гледайки внимателно къде стъпва, сякаш прекосяваше минно поле.

Извадих от чантата си херметична найлонова торбичка и я отворих, та Келтън да пусне в нея кърпичката. Той я пусна. Затворих торбичката и я натъпках в чантата си.

— Колко от тези кърпички разнасяте със себе си? — попита Келтън.

— Стотици — казах.

— За колко време стига този запас?

— Ден-два — казах.

Той поклати глава:

— Откога работите за него?

— От безброй години — казах.

— И не сте алкохоличка?

— Не — казах.

— Или наркоманка?

— Не — отвърнах.

— Правила ли сте опит за самоубийство откакто започнахте да работите за него?

— Не.

— А за убийство?

— Не — казах.

— Това е цяло чудо — каза той. Кимнах.

5. Г-Н МОНК И ЕКСПРЕСЪТ „ГОЛДЪН РЕЙЛ“

Музеят на Златната треска се помещаваше в бившата железопътна гара на градчето. Беше претъпкан с типични предмети от периода, например везни и измервателни инструменти за претегляне на златото, и всевъзможни свързани със занаята на златотърсачите принадлежности — от лопати и търнокопи до широк асортимент от съдове за промиване на пясък, златарски корита и вани за промиване, използвани за отделяне на златото от пръстта.

Стените на музея бяха покрити с десетки оригинални дагеротипи, фотографии, скици, картини и документи, които илюстрираха мърлявия, тежък пограничен живот на златотърсачите от 1849 г.

Имаше каруца, кабриолет, дилижанс и напречно сечение на миньорска колиба в пълен размер.

Имаше също и няколко безвкусни диорами с манекени, издокарани в дрехи от времето на Дивия Запад и представени как строят колиби, промиват пясък за злато и копаят в мините.

Единствените експонати с очевидна парична стойност бяха кварцовите камъни с известно съдържание на злато, златните късчета и проблясващата купчина златен пясък в една от стъклените витрини.

Основната атракция на музея обаче беше машината на огромен парен локомотив и един от пътническите му вагони. Това беше, според информацията, написана на табелка пред експоната, „прочутият“ „Голдън Рейл Експрес“.

— Тук беше убит Мани — каза Келтън. — Нападателят се е криел зад влака и го е ударил в гръб с търнокоп.

— Намерихте ли оръжието? — попита Монк.

— Било е взето от златотърсаческата диорама ей там. — Келтън посочи диорамата в далечния край на музея.

Диорамата изобразяваше брадат, трътлест златотърсач, приклепнал зад няколко камъка, изучаващ скалите, докато непокорното

му магаре подръпваше една измъкнала се връзка на работната му дреха.

Не бях експерт по история на Калифорния, но диорамата не ме впечатли с историческа точност. Създаваше ми повече усещането за история, преработена в стила на Дисни, която превръщаше миньора в обичлив образ от анимационен филм и придаваше на магарето човешки качества, за да създаде хумористична скица от един изолиран момент от скучното златотърсачество.

— Нямаме съдебномедицински отдел, затова се обадох до криминологичната лаборатория на щатската полиция, за да проучат местопрестъплението — каза Келтън. — Търнокопът е бил почистен, разбира се, и тъй като това е музей, през който са минали стотици хора, пръстовите отпечатъци и нишките водят до задънена улица.

— Мани имаше ли определено разписание за патрулиране? — попита Монк.

Келтън кимна:

— Обикаляше около сградата на всеки час. Пътьом трябваше да прокара картата, удостоверяваща самоличността му на охранител, през специално четящо устройство, което отчиташе времето на патрулирането. По този начин директорът на музея може да е сигурен, че Мани не е прекарал работните си смени заспал на рецепцията.

— Как е влязъл натрапникът, без да задейства алармата?

— Мисля, че е влязъл по някое време през деня като обикновен посетител и се е скрил някъде в музея, като е останал там чак докато е минало времето за затваряне. Използвал е електронната карта на Мани, за да си тръгне в два часа и трийсет и две минути сутринта, така че да не задейства алармата и когато си тръгва. Намерихме електронната карта отвън до вратата. По нея няма отпечатъци, разбира се.

— Какво показват охранителните камери?

— Няма камери — каза Келтън. — Персоналът на музея е смятал, че една аларма и охранител са достатъчни. Не е като да съхраняваме тук скъпоценните камъни от кралската корона или „Мона Лиза“.

— Ами златото? — Посочих към витрината с късчетата злато и златния прах. — Трябва да е ценно.

— Може и да струва няколкостотин долара — каза Келтън. — Не си струва да убиеш човек заради него.

— Хората убиват за много по-малко всеки ден — казах.

— В Сан Франциско или Бостън — отбеляза Келтън. — Но не и тук.

Монк протегна ръце пред себе си, определяйки рамките на сцената с палците и показалците си като филмов режисьор, който определя границите на кадър. После започна да накланя глава ту на една, ту на друга страна, направи малък пирует и започна да обикаля из музея, изпълнявайки нещо като тромав, бавен балет.

Келтън го наблюдаваше.

— Какво прави?

— Проучва местопрестъплението — казах. — Аз наричам това „Монк Дзен“.

— Действа ли?

— Още не се е провалял — казах. — Е, какво се е случило според вас?

— Имам няколко теории, които проучвам. Едната е, че убийството не е имало нищо общо с провален обир или с музея. Целта е била да убият Мани.

— Защо да го правят тук, а не в къщата му или докато отива или се връща от работа? — попитах.

— За да направят случилото се да изглежда като обир — поясни Келтън.

— Но убиецът не е откраднал нищо — казах.

— Това е един от проблемите с тази теория. — Келтън отново хвърли поглед към Монк, който сега надничаше зад влака.

— Е, какви са другите ви теории, господин началник? — попитах.

— Може би убиецът се е стремял към нещо тук, което не е струвало много пари, но има огромна сантиментална или колекционерска стойност за него или онзи, за когото е работел.

— Как смятате да разберете това?

— Помолих директора на музея да проучи историята на експонатите, за да разбере дали някой от тях е свързан с някакви спорове — освен влака, разбира се.

— Този влак ли? — попита Монк, като излезе иззад него.

— Това е „Голдън Рейл Експрес“ — каза Келтън.

— Е, и? — попитах.

— Прочутият „Голдън Рейл Експрес“ — каза Келтън.

— Никога не съм чувала за него.

— Нито пък аз — каза Монк.

— Наистина ли? — каза Келтън. — От начина, по който говорят за него тук, предполагах, че всички в Калифорния знаят за него.

— Ще ми се да беше така — каза някой зад нас. Обърнахме се и видяхме закръглен мъж в риза за голф и памучни панталони, който вървеше към нас. Приличаше на праскова, на която са изпълнили желанието да стане човек. Придружаваше го униформен охранител. — Тук щеше да е претъпкано с туристи през цялото време.

— Това е Едуард Рандизи, директорът на музея — каза Келтън. — А това е Боб Горман, нашият местен автомонтьор... Е, поне беше.

— Боб се съгласи да постъпи на работа като наш нов охранител — каза Рандизи.

— Наистина съжалявах да науча за Мани, но тази работа беше благоприятна възможност, която не можех да пропусна — каза Горман. Беше висок и дългурест, с толкова голяма адамова ябълка, че имаше вид, сякаш се опитва да преглътне бейзболна топка.

— Не се тревожи, Боб, разбирам — каза Келтън. — Това е Ейдриън Монк, консултант към отдел „Убийства“ в Полицейското управление на Сан Франциско, и сътрудничката му, Натали Тийгър. Ще ти бъда признателен, ако им окажеш пълно сътрудничество и им предоставиш неограничен достъп до музея.

— Разбира се, шефе — каза Рандизи. — Тук съм през целия ден, с изключение на времето за обяд от дванайсет до един, когато съм в закусвалнята, а Боб ще поеме нощната смяна, като започне от тази вечер.

— Ще донеса на работа с мен двуцевката на чичо ми — каза Горман. — Ако някой от ония дрогирани поклонници на дявола тръгне след мен, ще ги пратя в ада с двете цеви.

— Какво ви кара да смятате, че Мани е убит от „дрогиран поклонник на дявола“? — попита Келтън.

— Така чух — каза Боб.

— Звучи ми логично — каза Монк.

Всички се обърнахме към него.

— На какво основание? — попитах.

— Начинът, по който живеят тези хора — каза той.

Насилих се да се усмихна:

— Господин Монк се шегува.

— Не се шегувам — каза той.

Смушках го с лакът.

— Е, кажете ми, господин Рандизи, какво прави този влак толкова прочут?

Рандизи се усмихна и потри с удоволствие ръце, отпрати Боб Горман, и после започна да ни разказва историята.

— „Голдън Рейл Експрес“ бил частен път за богатите и изтъкнатите, по който стигали от именията си в Сан Франциско до златните си мини в Централна Калифорния. Трабъл бил последната спирка по линията — каза той. — Но инцидентът, който щял да направи влака прочут, се случил почти сто години по-късно.

Рандизи явно се наслаждаваше на възможността да говори за влака, докато ни водеше нагоре по стъпалата и през кабината, покрай изпоцапаната със сажди пещ, където машинистът е изсипвал въглищата задвижвали парния двигател.

„Голдън Рейл Експрес“ останал частен в продължение на още близо десетилетие след края на златната треска, а после бил открит за обществото. В крайна сметка маршрутът бил съкратен и стигал само до отсечката от златоносната област между Сакраменто и Трабъл. Влакът продължил да се движи, като пътниците му започнали силно да намаляват, до 1962 г. когато последното му пътуване било ознаменувано с игра на покер с високи залози с гърне златни монети на стойност над сто хиляди щатски долара по онова време, като награда.

Играта била демонстрация с рекламна цел, замислена от някакъв предприемач, за да привлече внимание и инвеститори за мащабен жилищен проект, който искал да построи извън Трабъл. Планът бил целият влак да бъде разглобен и предаден за скрап след последното си пътуване.

Нещата не минали според плана.

„Голдън Рейл Експрес“ бил ограбен по средата на пътуването от поне трима мъже, престорили се на пътници. Те покрили лицата си с маски и откъмнали от всички във вагона за залагания парите им и цялото гърне със злато. По време на обира загинали двама души — един охранител, който бил застрелян, и кондукторът, който паднал от

движещия се влак. Тъй като влакът изобщо не спрял по време на престъплението, било направено заключението, че крадците са били сред пътниците.

Екипажът и всички пътници били претърсени, когато слезли от влака в Трабъл, Двама от крадците били заловени, защото имали в джобовете си няколко от отличителните златни монети. Били осъдени и пратени в затвора с присъди между петнайсет години затвор и доживотна присъда, но така и не разкрили кои били съучастниците им в заговора и какво е станало с всичките пари и злато.

Полицейското разследване се основавало на теорията, че трябва да е имало един или повече съучастници, които скочили от движещия се влак с пляквата или подхвърлили торбите на съучастник, който бил вече на земята, и че торбите били заровени, за да ги приберат по-късно.

С тази теория имало много проблеми. Мнозина вярвали, че при скачането от движещия се влак съучастниците щели да се наранят тежко или да загинат, и че тежките чували са щели да се разкъсат и отворят при удара в земята, като от тях навсякъде се разпръснат банкноти и златни монети. Но всичко, което открили покрай релсите, били оръжията на крадците и маските им. Един пръстов отпечатък, снет от един от пистолетите, съвпаднал с тези на един от двамата заловени мъже.

В изминалите оттогава близо петдесет години, десетки хиляди хора са обхождали маршрута и околността в търсене на съкровището. Така и не се появила дори една от монетите.

— По идея влакът трябваше да бъде изваден от експлоатация след онова съдбоносно пътуване, но благодарение на огромната популярност, предизвикана от обира, „Голдън Рейл Експрес“ продължи да действа в продължение на още две десетилетия като туристическа атракция, преди най-накрая да бъде спрян от движение — каза Рандизи. — Беше разпродаден за скрап, но не и преди целият влак да бъде разглобен и щателно претърсен, инч по инч, за скрити отделения. Не бяха намерени никакви. Успяхме да запазим локомотива като най-важен експонат на нашия музей.

— Какво е станало с предприемача и жилищния проект? — попитах.

— Фалирал, преди проектът да може да бъде построен — отвърна Рандизи. — Златото, изгубено при обира, било негово.

Монк изопна плещи и наклони глава на една страна, после — на друга.

— Златото така и не било открито?

Рандизи поклати глава и се усмихна:

— Може би вие ще успеете да го намерите.

Никакви „може би“ нямаше по въпроса. Монк се беше хванал на въдицата. Сега нямаше да си тръгнем докато не разкриехме и двете мистерии, та дори ако едната от тях беше почти на петдесет години.

— Къде мога да науча повече за „Голдън Рейл Експрес“ и двамата мъже, които са го ограбиш? — попита Монк.

— Ще трябва да говорите с Дорис Търло, специалистката по история на нашия град. Дорис ръководи историческото общество и търговската камара от Бокс Хаус в края на улицата — каза Рандизи. — Няма как да я пропуснете. Сградата е съвършено квадратна.

Монк примигна силно:

— Съвършено квадратна?

— Дори прозорците — каза Рандизи. — Това е любопитна забележителност в този град от повече от сто и петдесет години.

— Трябва да я видя. — Монк се отправи към вратата.

Келтън застана пред него.

— Отивате да разглеждате забележителностите? — каза Келтън. — Мислех, че сте дошъл тук да предложите съдействието си по разследването на убийството.

Монк го заобиколи и продължи да върви. Келтън и аз го последвахме.

— Трябва да накарате персонала на музея да направи инвентарен списък на офисите и бюрата, не само на колекцията — каза Монк. — Може би откраднатото не е било нещо от изложените предмети. Може да е някоя папка или лична вещ, принадлежаща на някого от служителите.

— Ще накарам Ед Рандизи да се заеме право с това — каза Келтън. — Някакви други мисли или наблюдения?

— Казахте, че Мани е убит с търнокоп от златотърсаческата диорама и че убийството е станало до влака.

— В това няма нищо загадъчно — каза Келтън. — Това е факт, поне според екипа криминалисти от щатската полиция.

— Но диорамата е от другата страна на музея — каза Монк, като излизаше през вратата.

— Какво общо има това с каквото и да било? — попита Келтън, като забързано излезе след него на тротоара.

— Защо убиецът е отишъл чак дотам за оръжие, когато е имало други, по-близко намиращи се предмети, които е можел да използва?

— Може би се е криел в диорамата, докато стане време за затваряне, затова е грабнал търнокопа, защото му е било най-удобно.

— Може би — каза Монк, като се отпрати решително надолу по улицата, като гледаше в краката си, за да е сигурен, че стъпва точно на тези дъски, на които трябва. — Но ако убиецът е дошъл тук с намерението да убие Мани, защо не е носел оръжие със себе си?

— Не знам — каза Келтън. — Изглежда, че нищо не пасва.

— Всичко пасва — каза Монк. — Това е естественият порядък на нещата. Просто ни липсват няколко парчета. Ще ги намеря.

Хванах Келтън под ръка, като го забавих, за да оставя Монк да ни изпревари малко и да не ни чуе.

— Можете да приемете това като гаранция, господин началник. Господин Монк няма да може да продължи, ако не разреши загадката.

— Да продължи с какво?

— С живота си — казах. — Убийството на Мани Файкема ще е единственото, за което ще е в състояние да мисли, докато не го разкрие. Няма да се откаже, дори ако това означава да отседне в град, пълен с пияници и дрогирани поклонници на дявола.

Не виждах никакъв смисъл да споменавам, че Монк щеше да се заеме и с разкриването на обира на „Голдън Рейл Експрес“. Това престъпление не беше сред приоритетите на полицейския началник Келтън.

— Това се казва отдаденост — призна Келтън.

— Това се казва обсебеност — поправих го аз. Той сви рамене.

— Всичко, което върши работа. Ако ме извините, ще изпия няколко мартинита и ще принеса в жертва няколко кози на олтара на Сатаната. След това ще уредя настаняването на двама ви в мотела. Една или две стаи?

— Две, определено две — казах. — И номерата на стаите трябва да са четни.

— Разбира се. Ще ви настигна по-късно — каза той и се отдалечи. Загледах го за миг. Надявах се, че ще ме настигне скоро.

Монк беше стигнал до Бокс Хаус и беше спрял, за да ѝ се възхити. Рандизи беше прав — трудно беше да я пропуснем. Беше хижа от дървени трупи с квадратни прозорци и обгръщаща я от всички страни веранда, която се крепеше от четири стълба от всяка страна. Не само това — колибата беше напълно симетрична, с по два прозореца от всяка страна и заден край, който изглеждаше точно като гледащата към улицата фасада.

Знам това, защото колибата беше заобиколена от паркинг и последвах Монк, докато той я обикаляше от всички страни, за да ѝ се възхити. Също по тази причина знам, че имотът също беше квадратен, а всеки ъгъл беше отбелязан с по едно дърво.

— Това е произведение на изкуството — възхити се Монк, когато се приближихме до входната врата.

Той спря да преброи дънерите. Бяха четен брой — от основите до покрива. А квадратните прозорци бяха разположени така, че най-горният и най-долният край на рамките се допират до дънери с четни номера.

— Изящно, нали? — каза той.

— Твърде много прилича на кутия — казах.

— Няма такова нещо като „твърде приличащо на кутия“ — каза той. — Това е все едно да кажеш, че нещо е твърде съвършено.

Монк отвори вратата и аз го последвах вътре. Беше като миниатюрна версия на музея, пълна със златотърсачески сечива и стари фотографии. Бяха изложени също и брошури, памфлети и книги, посветени на Трабъл и околността.

На рецепцията седеше жена на шейсетина години. Фризурата ѝ наподобяваше кошер и носеше огърлица от перли като на Уилма Флинтстоун, също и очила, окачени на тънка верижка на врата ѝ.

Очите ѝ се разтвориха широко, когато ни видя. Изправи се бавно и с треперещи ръце сложи очилата си.

— Добър ден — каза Монк. — Вие ли сте Дорис Търло?

Тя кимва нервно.

— Господин Монк? — каза Дорис с потрепващ глас. — Това наистина ли сте вие?

— Самият аз — каза той. — И дойдох тук заради вас.
Тя нададе лек писък и припадна.

6. Г-Н МОНК И Г-Н МОНК

Коленете на Дорис Търло се подгънаха, но аз успях да стигна до нея, преди да се удари в пода, и внимателно я настаних обратно в стола ѝ.

Миглите ѝ изпърхаха и очите ѝ се отвориха:

— Аби?

— Добре ли сте? Искате ли да доведе лекар?

Тя хвърли поглед над рамото ми към Монк, който стоеше зад гърба ми, и потръпна.

— Жива ли съм още?

— Така мисля — казах.

Дорис се вгледа в очите ми:

— А вие жива ли сте?

Изглеждаше доста объркана. Страхувах се, че може би е получила лек удар, или нещо от този род.

— Може би е по-добре да повикам линейка — казах, като бръкнах в дамската си чанта и извадих мобилния си телефон.

— Чакайте — каза тя, като ме сграбчи за китката. — Ако бяхте Аби, нямаше да имате клетъчен телефон.

— Не знам коя е Аби. Казвам се Натали Тийгър. Работя за Ейдриън Монк.

— Ейдриън? — възкликна тя, като се втренчи в него.

— Срещали ли сме се? — попита Монк. — Или ме разпознавате, защото съм световноизвестен детектив?

Погледнах назад към него:

— Кога сте станал световноизвестен?

— Познават ме във Франция и Германия — каза той.

— Това не е целият свят — подчертах аз.

— Мълвата се разнася — рече той.

— Господин Монк е консултант към полицията на Сан Франциско — казах. — Помагаме на началник Келтън да разследва убийството на Мани Файкема, охранителя в Музея на златната треска.

— О, божичко — каза Дорис, като изправи гръб в стола си. — Трябва да ме извините. Когато влезе и каза, че е тук заради мен, си помислих, че е дошъл да ме отведе при Исус.

— Помислихте го за Мрачния Жътвар? — попитах. Репутацията на Монк трябва да го беше изпреварила. Изглежда навсякъде, където отидеше, се появяваха трупове. Това беше една от причините, поради които никога не го канеха на партита, сватби или каквито и да било други събирания. Определено разбирах защо хората в малко градче като това биха се страхували да го видят да прекрачва прага им. Общият фонд на потенциалните жертви на убийство беше много по-малък тук, отколкото в един голям град.

— Помислих, че сте призраци и ми е дошло времето — каза Дорис.

— Помислили сте ме за призрак? — попитах.

— Никога не съм виждала снимка на Абигейл — каза тя, — но той направо е одрал кожата на Артемис.

— Аз не дера кожи — каза Монк. — Никой не би трябвало да го прави. Това е отвратително и нередно.

— И Артемис е бил същият — каза тя. — Преследвал шерифа и собствениците на кръчми и ги тормозел да обявят извън закона плюенето на тютюн. Артемис имал късмет, че градът се нуждаел от честен оценител на злато, иначе златотърсачите щели да го обесят заради това настояване. Златотърсачите имали твърде малко удоволствия и дъвченето на тютюн било едно от тях. Не смятали да позволят на Артемис да ги лиши от него. Но от уважение и необходимост се примирявали с много от другите му чудатости.

— Кой е този Артемис, за когото не спирате да говорите? — попита Монк.

— Артемис Монк, разбира се — каза тя. — Тази колиба му е служела за дом и кабинет.

Почувствах как ледена тръпка на разпознаване преминава по гръбнака ми. Нищо чудно, че хижата представляваше съвършен квадрат, образуван от четен брой дървени трупи, или че беше построена в центъра на квадратен парцел, или че улиците на Трабъл бяха разположени в строг, успореден ред.

Именно това щеше да направи Ейдриън Монк, ако беше живял в Стария Запад.

Дорис стана и ни отведе до една снимка на стената. Беше дагеротипно изображение — едноцветна фотография върху изподраскана, покрита със сребърен пласт медна плочка — приблизително с големината на обложка за компактдиск в дървена рамка.

— Това е Артемис, около 1855 г. — каза тя. — Бил е много важен човек в този град.

Вгледах се изучаващо в снимката.

Когато Джули беше още бебе, преди съпругът ми да загине по време на летателна мисия в Косово, отидохме на панаира в Монтерей и посетихме една кабинка, където се преоблякохме в модни дрехи от времето на Стария Запад и един фотограф ни направи „старовремски“ семеен портрет. Онази година използвахме снимката за коледната си картичка. На това ми напомни снимката на Артемис Монк. Изглеждаше сякаш Ейдриън Монк беше посетил някоя от ония кабинки за такива снимки. Или сякаш един ден беше влязъл в машина на времето, беше посетил миналото и се беше снимал без да ми каже.

Монк и мъжът на снимката можеха със същия успех да са еднояйчни близнаци. Бяха облечени по подобен начин, макар че Артемис носеше дрехи, които определено бяха от деветнайсети век, съдейки по кройката и материалите. Артемис дори си закопчаваше плътно ризата чак до яката.

— Удивително — казах и се обърнах към Монк. — Знаехте ли, че имате праотец, живял в Стария Запад?

— Какво те кара да мислиш, че съм негов потомък?

Втренчих се в него, като се надявах, че изражението ми ще е достатъчно да предаде посланието. Не беше. Затова го изрекох на глас:

— И двамата настояват нещата да бъдат равни и четни, прави и симетрични. Обличате се еднакво. Той се е занимавал с вземане на проби от камъни, а вие обичате да лъскате камъни...

— С други думи — прекъсна ме Монк, — той е бил нормален, добре приспособен, разумен човек, и аз също съм такъв. Това едва ли ни прави роднини.

— Имате едно и също име.

— Има много хора с фамилно име „Монк“, с които не съм роднина — каза Монк. — Сещам се за Телониъс Монк.

— Изглеждате еднакво.

— Просто виждаш това, което искаш да видиш — каза Монк. — Ако тя не ти беше казала, че името му е Артемис Монк, нямаше да видиш абсолютно никаква прилика.

— Не казахте ли, че сте детектив? — попита Дорис.

— Световноизвестен детектив — поправи я Монк.

— Сигурно се предава в семейството — каза тя. — Артемис имал забележителен талант да открива престъпления и да разрешава загадки. Шерифът, който бил смел и отдаден на работата си служител на закона, но едва ли можел да се нарече гениален детектив, често се обръщал към Артемис и асистентката му, Абигейл Гътри, за помощ в разследванията.

— Артемис Монк е имал асистентка? — попитах.

— Без нея е щял да бъде загубен — каза тя. — Бил изключително чудат човек, който, въпреки гениалността си, трудно се справял с основните неща във всекидневния живот.

От приликите между двамата Монк ме побиваха тръпки.

— Какво можете да ми кажете за Абигейл Гътри?

— Ще я оставя сама да ви разкаже историята си. — Дорис отиде до един остъклен шкаф, пълен със стари, подвързани с кожа книги, измъкна една и ми я подаде. — Абигейл публикувала дневник с приключенията им. Известни са само няколко останали съществуващи екземпляра. Може да го намерите за интересно.

Заглавието беше: „*Необикновеният 2-н Монк*“. Протегнах книгата към Монк да я види.

— Не е ли невероятно?

Монк поклати глава:

— Повече се интересувам от обира на „Голдън Рейл Експрес“ и мъжете, които са го извършили.

— Така е и с повечето хора, които идват в Трабъл — каза Дорис. — Всички искат да намерят златото.

— Господин Рандизи ни каза, че вие изследвате историята на града — каза Монк. — Какво можете да ми кажете за обира?

Дорис ни разказа в общи линии същата история както Едуард Рандизи, но добави някои детайли. Двамата крадци, които били заловени, Джордж Гилман и Джейк Слоукъм заявили, че били наети от кондуктора, Ралф Де Росо, за да извършат обира, и че му занесли пристягащите се с върви отгоре торби с пари. Твърдели, че не знаели

какво е станало с плячката след това, нито как Де Росо е паднал от движещия се влак. Пръстовият отпечатък, снет от пистолета, бил именно на Гилман.

— Господин Рандизи не спомена, че е било възможно кондукторът да е замесен в обира — каза Монк. — Каза ни, че крадците така и не разкрили кои са били съучастниците им в заговора.

— Ед е проявявал почитателно отношение към семейство Де Росо, които са много харесвани в този град — каза тя. — Преобладаващото мнение по онова време беше, че за Слоукъм и Гилман е било лесно да припишат вината на Ралф Де Росо, тъй като загинал в нощта на обира и не присъствал, за да защити доброто си име. Повечето хора смятаха, че Гилман и Слоукъм лъжат, за да прикрият някой друг.

По-нататък Дорис каза, че Ленард Макелрой и Клифърд Адамс, огнярят и машинистът на влака в онази нощ, продължили да работят на „Голдън Рейл Експрес“ в годините, последвали обира. Макелрой починал от рак на белия дроб шест месеца преди влакът най-послед да бъде предаден за скрап през 1982 г., но Адамс работил до последния ден.

Бях чула твърде много имена в рамките на твърде кратко време, а не си водех бележки. Не можех да следя кой какъв беше и кое какво е, но знаех, че Монк може, а това беше всичко, което имаше значение.

Дорис сигурно беше прочела объркването по лицето ми, защото ми подаде тънък памфлет, озаглавен: „Историята на Голдън Рейл Експрес“.

— Повечето от историята е тук — каза тя. — Предлагаме и пешеходна обиколка през гората до релсите. Гидът споделя различните теории по въпроса какво е станало с плячката и говори за някои от неуспешните опити за намирането ѝ.

Брошурата се разгъваше и вътре имаше карта на железницата, върху която беше подчертана отсечката от трасето, където се смяташе, че е станал обирът.

— Живи ли са още някои от крадците, свидетелите или служителите от железницата, които са били във влака онази нощ? — попита Монк.

Дорис присви очи:

— По следите на съкровището ли сте тръгнали, господин Монк?

— По следите на едно решение съм. Петдесет години е твърде дълго време един обир да остане неразкрит. Това оставя нещата небалансирани, а подобно нещо си има последствия. Само трябва да погледнете навън какво става в този град, за да го разберете. Трябва да поправа нещата.

— Вие не живеете тук — каза тя. — Може просто да оставите положението така.

— Ще ми се да можех, но не мога. — Монк изопна плещи. — Това е проклятие.

Тя кимна, сякаш ѝ беше дал отговора, който се надяваше да чуе.

— Не знам нищо за пътниците, комарджиите или охранителите, които са били във влака. Джордж Гилман умря в затвора, но Джейк Слоукъм беше условно освободен в началото на деветдесетте. Не знам какво е станало с него в крайна сметка. Клифърд Адамс живее нататък при старата мина на Маккарти. Съпругата на Ралф Де Росо почина преди няколко години, но дъщеря му, Кристъл, още живее тук в града. Сервитьорка е в заведението на Дороти.

Благодарихме на Дорис за помощта и аз обещах да се грижа добре за книгата, която ми бе позволила да заема.

Беше тъмно и малко мразовито, когато излязохме от Бокс Хаус и тръгнахме към Мейн Стрийт. Забелязах, че беше тихо и спокойно — нещо, което никога не бях изпитвала в Сан Франциско. Освен това звездите бяха много по-ярки, а не замъглени от силния блясък на десетки хиляди градски светлини. Улицата се осветяваше само от няколко мъждиви улични лампи и проблясъка от витрините на няколко магазина.

— Аз ще наблюдавам пътя напред — каза Монк. — Ти дръж под око пътя зад нас.

— За какво трябва да внимавам?

— Магарета, койоти, планински лъвове, кози, мечки гризли, гърмящи змии, диви свине — каза Монк. — Може да ни дебнат всевъзможни коварни създания.

— Да не говорим за глухарчетата и търкалящите се тръни.

Монк ускори крачка.

— Цяло чудо е, че Мани Файкема е единственият, който е убит тук напоследък.

— Как върви това разследване?

— Ти видя и чу същите неща като мен — каза той. — Ти ми кажи.

— Изглежда сякаш нямаме нищо, за което да се хванем — казах. — Но аз винаги си мисля така. Доколкото знам, само една мъничка улика може да ви дели от разкриването му.

— Не — отвърна той печално.

— Тогава откъде ще започнем?

— Ще помолим капитан Стотълмайер да открие къде се намира напоследък Джейк Слоукъм, оцелелият влаков обирджия.

— Какво общо има той с убийството на Мани?

— Нищо — каза Монк.

— В такъв случай не е ли редно да се съсредоточите първо върху убийството, извършено преди няколко дни, вместо върху престъпление, станало през 1962 г.?

— Обирът на „Голдън Рейл Експрес“ не е разкрит — каза той.

— Двама мъже са били заловени, осъдени и наказани за престъпленията си — казах. — Била е въздадена справедливост. Случаят е приключен.

— Но може да е имало други крадци, които са се измъкнали безнаказано с всичките пари и злато.

— Ако е имало и други замесени, те вероятно са мъртви, а парите — отдавна изчезнали. Но убиецът на Мани Файкема определено е още на свобода и съвсем жив.

— Ще разкрия и двете мистерии — закле се Монк.

— В такъв случай защо не започнете с убийството на Мани? Другото може да почака: станало е преди близо петдесет години.

— Защото нямам нищо, на което да се опра, а ти няма да ме оставиш да си тръгна от тази дива пустош, докато не разрешим случая. Така че можем със същия успех да постигнем нещо междувременно.

— Тази дива пустош може да е домът на предците ни.

— Бъди сериозна — каза той. — Улиците не са асфалтирани. Тротоарите са направени от дърво. Може дори да нямат течаща вода или електричество. Можеш ли да си представиш човек като мен да живее тук?

— Не ми се налага — казах и вдигнах книгата на Абигейл Гътри. — Имам това.

— Артемис Монк няма нищо общо с мен.

— Какво знаете вие и Амброуз за произхода на семейството си?

— Нищо — каза Монк.

— Следователно сега имате още една загадка, която можете да разрешите, докато сте тук.

Докато вървахме, се обадох от мобилния си телефон в кабинета на капитан Стотълмайер. Нямахме го, затова му оставих съобщение на гласовата поща, в което го питах дали може да влезе в дирите на Джейк Слоукъм, оцелелия крадец, заради нас. Не споменах, че това е свързано с престъпление, станало през 1962 г. Предположих, че ще действа по-бързо, ако смята, че това има някаква връзка с убийството на Мани.

Отбихме се до полицейския участък. Колата ми беше паркирана отпред, блеснала на светлините на прожекторите, сякаш току-що бе слязла от конвейера.

— Казах ти, че е изгубена кауза — рече Монк.

— Колата искри от чистота, господин Монк — казах.

— Измили са я само повърхностно.

— Беше само повърхностно замърсена — казах.

— Една торта, поръсена с отрова, все още изглежда вкусна — каза Монк. — Това не значи, че няма да те убие.

— Беше изцапана отвън, не отвътре.

— Сигурен съм, че мръсотията се е просмукала вътре каза Монк.

— Винаги се просмуква. Това е просмукващо се нещо.

Не си дадох труд да споря по въпроса и влязох в участъка да си прибера ключовете, докато Монк чакаше отвън.

Полицейският началник Келтън отсъстваше, но ключовете ми бяха в служителката на рецепцията. Тя ми каза, че стаите ни в мотела надолу по улицата били готови, и ми подаде електронните карти за вратите.

Благодарих ѝ за помощта и се върнах навън. Монк беше приклепнал пред колата ми и надничаше в бронята.

— Виждам подозрително петънце там вътре — каза Монк, като посочи. — Мисля, че са останките на мъртва пеперуда.

— Е, и какво от това?

— Може да се просмуче във вентилатора и през някой отдушник да влезе в колата, където аз мога да я вдишам и да умра на място — каза Монк. — Искаш ли това да ти тежи на съвестта?

— Определено не — казах. — Ще отида до мотела с колата, но вие сте добре дошъл да вървите пеша. Само на една-две пресечки е.

Монк погледна предпазливо надолу по тъмната, мъждиво осветена улица към мотела.

— Може някое магаре да ме прегази по пътя.

Отворих вратата откъм шофьорското място:

— Тръгвам вече.

— Може би някой въоръжен полицай би могъл да ме придружи — предложи той.

— Едва ли ще навреди да попитате — казах и влязох вътре. Палех мотора, когато Монк почука на прозореца ми. Смъкнах го: — Да?

— Можеш ли да влезеш в полицейския участък и да попиташ от мое име?

— Не — казах.

— Не ти ли плащам точно за това?

— Може би, но смяната ми току-що свърши. Сега разполагам с времето си. Освен ако не плащате за извънреден труд.

Монк направи гримаса, заобиколи предната врата на колата и влезе вътре, сложи си предпазния колан и покри носа и устата си с ръце, докато аз карах към мотела ни.

Мотелът „Трабъл Мотор Ин“ беше оформен като гнездо около отделен с ограда басейн. Беше ниска сграда от сиви тухли с плосък покрив, която приличаше повече на група складови помещения, отколкото на мотел. Бяхме настанени в стаи номер две и четири. Паркирах колата пред стая номер две.

Монк хвърли един поглед към семплата си стая, с килим, мек горе-долу колкото шперплат, и ме попита дали мога да му докарам количката с почистващи препарати на камериерката. Отидох да говоря с небръснатия, блед управител, който настояваше, че стаята вече е чиста. Но аз обясних, че Монк обича стаите му да са толкова чисти, че в тях да може да се извърши сърдечна операция.

— Не планирате да дрогирате някого и да му извадите бъбреците, за да ги продадете на черния пазар, нали? — попита той.

От жълтия оттенък на кожата му се запитах дали това му се беше случило.

— Не по време на това пътуване — казах. — Може би другия път.

Той ми даде една от количките на камериерките, която беше заредена с голяма торба за пране, чувал за боклук, и изобилие от различни почистващи средства, както и парцал с дръжка, метла и прахосмукачка. Избутах я до стаята на Монк, където той вече беше смъкнал всичко от леглото и беше захвърлил чаршафите на пода.

— Знаех си, че трябваше да си донеса собствен дюшек — каза той.

— Щеше да се наложи да го завържа за покрива на колата си — казах. — Щеше да е покрит с мъртви насекоми и мръсотия, когато пристигнем тук.

— Пак щеше да е по-чист от този — каза Монк, като погледна намръщено покрития с петна дюшек. — Хубаво, че донесох със себе си листове найлон. Никога не бива да тръгваш от къщи без тях.

— Същото казват винаги всички професионални наемни убийци и серийни убийци.

Убийците обичат да разстилат листове найлон върху повърхностите, преди да убият жертвата си, така че да не оставят след себе си кръв или други физиологични следи. Монк обичаше да го прави, за да се предпази от всякакви микроби, евентуално дебнещи наоколо, в очакване да му скочат.

Покрихме дюшека с найлон, подпъгнахме го вътре, после застлахме леглото с чаршафите и одеялата, които той беше опаковал за пътуването. Магнахме всички хавлии, тоалетна хартия и хартиени кърпички в стаята, и ги заменихме с неща, които той беше донесъл от къщи.

Натъпках хотелските чаршафи в торбата и Монк започна да чисти.

Има професионални екипи за почистване на местопрестъплението, и за работа с опасни материали, които не си вършат работата така щателно като него. Монк можеше да работи пощателно единствено, ако оголеше стаята чак до гвоздеите и сменеше напълно обзавеждането — което не беше нещо, което бих изключила, щом ставаше дума за него.

Най-малкото, знаех, че ще е зает с това в продължение на часове, а аз не смятах да помагам, тъй като официално не бях на работа и,

следователно, можех да избирам какво да правя или с какво да се задоволя. Признавам, че след един дълъг ден с Монк можех да стана малко намусена и заядлива. Но смятах, че след всичките ни години заедно той би трябвало да е свикнал с това и да нагоди поведението си по съответния начин, за да намали рисковете за себе си, което той не правеше, било от невежество, от упорство, или просто напук.

Затова се настаних в един от столовете и зачетох на глас на Монк, моята пленена публика, от книгата на Абигейл Гътри. Само по този начин можех да съм сигурна, че ще обърне поне известно внимание на историята на Артемис Монк.

НЕОБИКНОВЕНИЯТ Г-Н МОНК

(ИЗ ДНЕВНИКА НА АБИГЕЙЛ ГЪТРИ)

Трабъл, Калифорния, 1855 г.

Търговията в Трабъл разчиташе почти изключително на златния пясък, който хората носеха в кожени торбички, завързани за коланите си. Една щипка струваше около долар, и кажи-речи всеки, от продавача в смесения магазин до „спортистките“, притежаваше комплект везни.

Обикновено продавачът беше онзи, който отмерваше щипката, и беше обичайно да си послужи с измама, за да се сдобие с още няколко златни зрънца по време на сделката.

Повечето бармани, собственици на магазини, бръснари и „спортистки“ в града поддържаха ноктите си дълги, за да улавят по-добре праха при щипването, а в свободното си време търкаляха късчета чакъл между палците и показалците си, за да образуват вдлъбнатини, където да се задържа повече прах.

Магазинерът в смесения магазин отиде една стъпка по-надалеч. Беше известен с буйната си и лъснала от помада коса, която пригладваше преди всяка сделка, а след това прокарваше пръстите си през нея, докато клиентът си тръгваше. Според Монк, това беше, защото златото полепваше по мазните му пръсти, докато отмерваше една щипка, а после той го избърсваше в косата си. Всяка вечер собственикът на магазина миеше косата си в съд за промиване на златоносен пясък и изкарваше повече, отколкото успяваха повечето златотърсачи, докато клечаха край някоя река.

Предполагам обаче че в крайна сметка всичко се изравняваше, защото за мнозина златотърсачи и миньори се знаеше, че посипват златото си с пирит и месингови стружки, за да направят кесията си по-обемиста.

Монк не си правеше труда да се занимава с тези дребни престъпления, но наистина залови мнозина от по-изобретателните крадци.

Спомням си една определена ситуация, защото се случи в първите няколко седмици, откакто работех за него, и също защото това по една случайност беше първото убийство, което го видях да разкрива.

Беше топла сутрин през септември и аз правех индекс на някакви образци и попълвах с нови сведения папките му със записки на оценител на злато в предния кабинет на голямата му, напълно квадратна хижа. Монк поддържаше представителен образец от камъните, които му носеха за проби. Слагаше образца в стъкленница и му поставяше етикет с датата когато беше взета пробата, и индекси, които отговаряха на записките в един тефтер, в който записваше различните участъци, къде са разположени, и кои са собствениците им. Тефтерът съдържаше също и резултатите от оценяванията му. Част от работата ми беше да поддържам тези записи.

По лавиците в предния кабинет бяха спретнато наредени стъкленници с образци, справочници, карти и различни видове камъни. Златотърсаческите му сечива бяха внимателно подредени по големина, форма и функция. Инструментите висяха на закачалки в стената, специално пригодени за отделните инструмента.

Хижата беше разделена на четири равни участъка — предният кабинет, който ни служеше и като кухня и общо жилищно пространство, лабораторията, стаята на Монк и моята стая.

Монк прекарваше по-голямата част от времето си в лабораторията, където работеше на огромно бюро, което някак успяваше да опази чисто от праха, макар че редовно работеше с камъни и пръст. Полиците бяха пълни със специализираните инструменти, химикали, тигели, микроскопи и везни, нужни за занаята му.

Задната част на лабораторията му беше запазена за разбиването на камъни на прах, който той след това възпламеняваше в двуетажната, глинена пещ отзад като част от някакъв сложен процес, който не се преструвам, че разбирам. Знам само, че след като приключеше и разбитите на прах камъни бѐдеха разтопени, изсипани в тигани за проби, охладени и почистени, и се добавеха химикалите, той можеше да отдели златото от всичко останало и да ви каже колко богат или беден е вероятно да е участъкът ви.

Монк беше в лабораторията си, когато в предния кабинет влезе млад златотърсач. Веднага го спрях на вратата и го изведох отново навън на верандата.

— Трябва да видя господин Монк — каза той.

— Не може да влезете тук така — казах.

— Как?

Разбрах, че е новак, току-що слязъл от кораба, влака или кервана, и нетърпелив да забогатее в златоносната област. Имаше в очите си същото трескаво изражение като моя Ханк и като стотици други мъже. Но и нещо повече от това.

Вълнената му риза беше във все още лесен за разпознаване нюанс на червеното, панталоните му не бяха кърпени, но и двете бяха покрити с мръсотия. Имаше покритите с мехури ръце и тромавата походка на човек, непривикнал към работата с лопата и търнокоп, нито към дългите часове клечане в студената река, докато пресява чакъл в сито. Беше слаб поради липсата на добра храна и вероятно — от пристъп на скорбут. Бакенбардите му бяха чорлави, но още не прикриваха младежките му черти, а косата му беше дълга, но все още не буйна и сплъстена.

— Твърде мръсен сте — казах. — Господин Монк пуска вътре само хора, които са току-що измити и облечени в чистите си най-хубави дрехи, които пазят само за празници.

— Това не е църква и аз няма да се женя за него. Само искам да ми погледне камъните.

— Как е името ви, сър?

— Нейт Клебин — каза той.

— Може да ми дадете образците си, господин Клебин, а аз ще ги занеса на господин Монк. Може да изчакате тук на верандата, ако искате — казах, като посочих към пейката за посетители. — Или мога да дойда да ви взема от кръчмата, след като господин Монк свърши.

— Ще чакам тук. — Той ми подаде торбата си с камъни и седна на пейката.

Влязох вътре и занесох торбата на Монк, който ме посрещна на прага на лабораторията си.

— Имате нов клиент — казах.

— Знам — каза Монк. — Подуших го от сто метра.

— Казвате това за всички с изключение на мен.

— Защото никой освен теб в този град не се къпе и не носи чисти дрехи всеки ден — каза Монк. — А много от тях редовно възсядат мръсни зверове.

— Имате предвид коне.

— Точно това казах. — Монк взе торбата и се оттегли в лабораторията си, като затвори вратата зад гърба си.

— Щях да яздя кон, ако можех да си го позволя — добавих.

Монк никога не яздеше коне и смяташе, че присъствието им по улиците трябва да се забрани. Ако постигнеше своето, на всички щеше да им се наложи да връзват конете си в оградено място извън града и да почистват след тях.

Той се показа отново няколко часа по-късно с объркано изражение на лицето.

— Да не колят някакво животно на предната ни веранда?

Монк имаше предвид Нейт Клебин, който беше заспал в мига, след като беше седнал на пейката, и оттогава хъркаше шумно.

— Това е човекът, който ви донесе мострата — казах. — Спи на верандата.

— Звучи, сякаш го убиват, и въпреки това мирише, все едно е умрял преди две седмици.

— Сигурна съм, че ще е поласкан да чуе това — казах.

Монк отвори вратата и излезе на верандата, където Клебин хъркаше, та се късаше.

— Господин Клебин?

Мъжът беше твърде дълбоко заспал, за да се размърда само при споменаването на името си. Затова Монк посегна назад в колибата, хвана метлата и сръга Клебин в ребрата с дръжката ѝ.

Клебин се стресна и се събуди:

— Защо ме ръчкате?

— Аз съм Артемис Монк, оценителят на злато. Приключих с изследването на вашата мостра.

Клебин седна изправен, с проблясващи от възбуда очи:

— Намерихте ли злато?

— Да — каза Монк.

— Много ли?

— Достатъчно, за да посочи възможността с усилен труд да се открие още много — каза Монк.

— Еха! — възкликна Клебин.

— Аз още не бих се отдавал на такива възторжени възклицания — каза Монк. — Къде ви е участъкът?

Клебин бръкна в ризата си и извади сгънат лист покрит с петна от пот хартия, който подаде на Монк.

— Ето тук.

Монк отстъпи назад, сякаш му подаваха умрял плъх.

— Искам да кажа, къде се намира парцелът ви?

— В едно тясно и дълбоко дърво на запад от Джунипър Крик — каза Клебин. — Купих го от Клем Джънклоу. Познавате ли го?

Монк познаваше Клем: познаваша го и всички останали в града. Клем беше златотърсач, който свързваше някак двата края, но така и не забогатя, а малкото злато, което все пак откриваше, похарчваше бързо в кръчмата. Беше все разорен и вечно пиян и облекчаваше огромния си пикочен мехур когато и където го завареше нуждата.

Това, разбира се, отвращаваше и вбесяваше Монк, който настояваше шерифът Уийлър да затвори Клем под ключ или да го изхвърли от града. Но Уийлър не проявяваше охота да направи нито едното, нито другото.

— Ако го заключи, тогава просто ще ми опикае целия затвор — казваше Уийлър. — А ако изхвърлям всеки, който пица на улицата, градът ще опустее. Освен това, Клем не може да се сдържа. Има някаква болест на бъбреците.

— На тая болест ѝ викат уиски — каза Монк.

Клем твърдеше, че ставало дума за нещо повече от това, но че не можел да си позволи лекарството, което да намали нуждата му от алкохол и да облекчи проблема му с бъбреците. Монк разговаря с д-р Слоун, който потвърди думите на Клем и препоръча някакъв еликсир, известен като „Цяра на Грийли“, който се използваше за лекуване на сифилис, алкохолизъм, пристрастяване към опиума и проблеми с храносмилането.

Затова Монк беше сключил сделка с Клем. Щеше да плаща лекарството от собствения си джоб, ако Клем се съгласеше да стои вън от кръчмата и да не се облекчава по улиците.

Оттогава Клем не се беше облекчавал на обществено място нито веднъж и стоеше далече от кръчмата. Бутилките с „Цяра на Грийли“ струваха на Монк по няколко долара на ден, но той смяташе, че това е

малка цена, за да спаси живота на един човек и да опази общността чиста.

Сега лицето на Монк започваше да почервява като цвекло от гняв.

— Защо Клем ви е продал участъка си, ако още е вадел злато оттам, господин Клебин?

— Клем ми каза, че вече е твърде болен и немощен, за да го разработва, но участъкът още не е изчерпан — каза Клебин. — Той има някакъв проблем с бърбреците от прекаляването с контрабандното уиски. Толкова се е влошило, че той пикае денонощно из целия район. Не е за вярване как вони, но нямам нищо против, ако има злато.

Монк потръпна.

— Изиграли са ви, господин Клебин, а също и мен.

— Но вие намерихте злато в ония камъни, нали? — каза Клебин.

— Наистина намерих — каза Монк. — Стойте тук, докато доведе шерифа.

Монк се отдалечи с отсечени крачки, а аз забързах след него към Мейн Стрийт. Той вървеше с наведена глава, наблюдавайки дървените летви на тротоара, докато стъпваше по тях.

— Не разбирам какъв е проблемът, господин Монк. Всичко, което Клем е казал на господин Клебин, е вярно.

— Именно затова е толкова вбесяващо — каза Монк. — Заради дързостта на престъплението.

Монк спря и посочи към една изметнала се дъска. Наведох се и отбелязах върху нея голямо „X“ с парче тебешир, за да може дъската да бъде сменена по-късно. Носех тебешира със себе си непрекъснато точно за тази цел.

Монк направи още една крачка и посочи друга дъска. Тази беше пропукана.

— Мислех, че бързате — казах.

— Да — каза Монк. — Но нямам намерение да загина, за да стигна дотам.

— Не можете да умрете, защото сте стъпили на изметнала се дъска — казах.

— Можеш да се спънеш и да си счупиш врата. Или пък в палеца ти може да се забие треска и той да се инфектира. И в следващия

момент, докато се усетиш, д-р Слоун вече ти реже крака, за да предотврати гангрената, но е твърде късно. Вече си мъртъв.

Белязах дъската и вече бързахме отново по пътя, когато се зададе мъж на кон, слезе и завърза коня си за стълба на няколко ярда пред нас.

Беше говедар, не златотърсач. Носеше шапка с широка периферия, басмена риза, протъркано сако, каквито носеха каубоите, украсено със сребрист брукат, и кожени каубойски панталони. Ботушите му бяха кални, а дрехите му бяха прашни и опръскани с катран.

Каубоят изплю малко тютюн на улицата и пристъпи към тротоара пред кръчмата, като изчетка прахта от себе си с шапката.

— Можете направо да преметете това и да го съберете отново с шапката си — предложи Монк. — В този град обичаме да поддържаме чистота.

Каубоят се обърна да погледне Монк:

— Какво ми казахте?

— А като свършите със смитането на праха, може да вдигнете онова отворително парче сдъвкан тютюн, което оставихте на нашата улица.

Каубоят се усмихна, показвайки жълтите си зъби, и почеса няколко шева на гърдите си. В очите му имаше смъртоносен блясък. Но той носеше колан с пистолет, а Монк — не, което може би беше единственото, което спаси Монк да не бъде застрелян.

— Смятам да вляза в тази кръчма и да изпия едно питие, мистър. Може би вие и красивата дама бихте желали да се присъедините към мен?

— Не и с тези кални ботуши; с тях няма да влезете — заяви Монк. — Хората ядат и пият тук. Защо не ги свалите и не ги оставите до вратата?

— Трябва да си взема от онова, дето го пиеш. — Каубоят се засмя и влезе вътре.

Монк се готвеше да влезе след него, когато конят пръдна и изпусна няколко фъшкии. Монк изпищя и побягна обратно по пътя, от който дойдохме, като внимаваше да стъпва по същите дъски като преди.

Настигнах Монк зад ъгъла на Втора улица, далече от коня и фъшкиите. Дишаше, притиснал носна кърпа към носа и устата си.

— Как ще стигнем сега до шерифа? — попита той.

— Лесно — казах. — Ще тръгнем по тротоара към кабинета му.

— Не можем с *това нещо* по улицата.

— Освен ако не вървите зад онзи кон, няма опасност да стъпите във фъшкиите.

— Те пак са си там — каза Монк. — Можеш да ги видиш и можеш да ги помиришеш.

— Тогава затворете очите си и запушете носа си.

— Ще умра от задушаване — каза Монк. — Ако първо кожата ми не изгние и не окапе.

— Защо пък да ви изгние и окапе кожата?

— Ти видя ли какво е на улицата? — каза Монк. — Онова, което ми трябва, е собствен телеграф в хижата ми, свързан пряко с кабинета на шерифа.

— Сигурна съм, че той ще е във възторг — казах. — Но тъй като построяването на телеграфна линия може да отнеме известно време, по-добре сама да отида да доведе шериф Уийлър.

Тръгнах обратно към Мейн Стрийт, но както се оказа, не се налагаше да ходя толкова далече. Шерифът минаваше на кон заедно със заместника си, Парли Уийвър. Изтичах на улицата и му помахах да спре.

Шерифът дръпна юздите на коня си и спря до мен. Имаше буйни мустаци, които изглеждаха, сякаш беше одрал някоя миешка мечка и закачил козината на носа си. Бях чувала, че бил бандит, преди да се установи в Трабъл в търсене на спокоен живот. Повечето шерифи имаха подобна история.

Заместникът Уийлър беше слаб като тръстика и мързелив, но се движеше бързо като заек, когато ставаше дума за храна, пиене или за ласките на някоя „спортистка“.

— Какъв е проблемът, госпожо Гътри? — попита ме Уийлър.

— Става дума за господин Монк, шерифе — казах.

— Трябва да арестувате Клем Джънклоу — извика Монк от мястото, където стоеше, на безопасно разстояние от шерифа, заместника Уийвър и конете им.

Уийлър изпъшка:

— Имам си по-големи проблеми от пикаенето на Клем, Монк. Имало е убийство. Някой е убил Барт Спайсър и е откраднал кесията

му със златото.

— В мината му ли е станало? — попита Монк.

— Всъщност, да — каза шерифът. — Тъкмо отивам натам.

— Защо отивате там, когато убиецът е точно тук в града?

Шерифът повдигна вежда:

— Така ли?

— Пие в кръчмата на Бог — каза Монк. — Сега, ако обичате, може ли да отидем да намерим Клем Джънклоу?

Шерифът и заместникът му изглеждаха озадачени, а предполагам, че и аз също. Уийлър зададе въпроса, който се въртеше в ума и на трима ни:

— Откъде може да сте сигурен, че убиецът на Спайсър седи в кръчмата на Бог, когато дори не знаехте, че Спайсър е мъртъв, докато не ви казах?

— Спайсър с парче дърво от мината ли е убит? — попита Монк нетърпеливо.

— Някой пуснал голямо парче дърво върху главата му, докато спял — каза заместникът Уийвър. — Откъде знаехте това? Каза ли ви някой?

— Убиецът — каза Монк.

— Хвалел се е за извършеното? — попита Уийвър.

— Не спомена и дума за това — рече Монк. — Не му се и налагаше. Носеше признанието върху себе си.

— Как се казва този човек? — попита Уийлър.

— Не знам — каза Монк. — Току-що влезе в града и вся бъркотия навсякъде.

Уийлър изпъшка:

— Как го направи?

— Изплю тютюн на улицата, изтръска мръсотия на тротоара, влезе в кръчмата с кални ботуши, а конят му свърши останалото.

— Заради това смятате, че трябва да е и убиец — запита Уийлър.

— Мога да го докажа — каза Монк.

Ако който и да е друг, а не Артемис Монк беше казал това, шерифът щеше да го пренебрегне и да продължи към мината на Спайсър. Но Монк не беше който и да е друг.

Шерифът се обърна към заместника си:

— Иди до кръчмата на Бог и покани каубоя да се присъедини към нас.

Уийвър тръгна. Шерифът Уийлър слезе от коня си и го завърза за един стълб.

— Губим време, шерифе — каза Монк. — Клем може да избяга.

— Никъде няма да отиде, Монк. А дори и да смяташе да го направи, няма да е трудно да го проследим — каза Уийлър, след това се обърна към мен: — Как сте, госпожо Гътри?

— Справям се чудесно, шерифе.

— Монк още ли не ви е подлудил?

— Не, сър — казах, като не забравях кой ми плащаше заплата и ми даваше храна и подслон.

— Още е рано — каза шерифът точно когато Уийвър се приближи с каубоя до себе си.

— Това тук е Бъд Лоли — каза Уийвър.

Лоли се усмихна, когато видя Монк и мен.

— Пак ли вие? Има ли в този град закон срещу плюенето?

— Не още, но работя по въпроса — каза Монк.

— Повярвай ми, така е — каза шерифът. — Тук обаче имаме закон против убийството.

— Никого не съм убил — каза Лоли.

Монк извади от джоба си носна кърпа, приклепна и махна малко кал от ботуша на Лоли. Всички се втренчихме в него, докато го правеше.

— Ако искате да ми лъснете ботушите, мистър, с радост ще ги сваля да ви е по-лесно — каза Лоли.

— Тази пръст е от имота на Барт Спайсър — каза Монк. — Разпознавам оттенъка, който е показателен за необичайно високото съдържание на силициев двуокис.

— Не съм и чувал за никакъв Барт Спайсър — каза Лоли. — А и да бях, не може да разберете къде съм бил от калта по ботушите ми.

— Всъщност може — казах аз. — Господин Монк е градският оценител на злато. Разбира от пръст.

— Геологията и металното съдържание на всеки имотен парцел е уникално, а също и златото, което излиза от него — каза Монк. — Тази кал определено е дошла от участъка на Барт. Мога да докажа, че

съвпада с образеца от камъните на Барт, който запазих. Сигурен съм, че ако видя златния прах в кесията ви, ще разпозная и неговия цвят.

— Това не доказва нищо — каза Лоли. — Може да съм минал през земята му, без дори да разбера. А по тези места се разнася доста златен прах. Нямам представа къде е било моето злато, преди накрая да се озове в кесията ми.

— Доводите му са разумни — каза Уийлър. — Не мога да обеся някого, защото има кал по ботушите и злато в кесията.

Монк погледна Лоли в очите:

— Заклевате ли се, че никога не сте били в мината на Барт Спайсър?

— Никога не съм бил в ничия мина — каза Лоли. — Аз съм каубой, не златотърсач. Печеля честно парите си.

— Дрехите ви говорят друго.

— За какво говорите? — попита Лоли.

— Мините се поддържат с подпорни греди, покрити с кора и трески. Бодливи са като кактус и са покрити с въглищен катран — обясни Монк. — Така че ако никога не сте били в мина, или не сте хващали миньорска подпорна греда, може би бихте могли да ни кажете как сте се сдобили с тези трески в гърдите и този катран по ризата си?

Лоли не можеше. Поколеба се за миг, после се хвърли към пистолета си. Но не беше така бърз като Уийлър, който беше извадил пистолета си и се беше прицелил, още преди ръката на Лоли да стигне до кобура.

— Хайде, давай, Лоли, това ще спести на града труда да те беси — каза Уийлър.

Лоли вдигна ръце и отправи изпълнен с омраза поглед към Монк:

— Трябваше да последвам инстинкта си и да те убия, когато се срещнахме. Но не стрелям по невъоръжени хора.

— Само им размазвате черепите, докато спят, и им отмъквате златото — казах. — Това е много по-благородно.

— Парли, отведи Лоли в кабинета и го заключи — заповяда шерифът.

Заместник Уийвър взе пистолета на Лоли и го насочи към него:

— Да тръгваме. Върви пред мен. Без чудати изпълнения или ще те направя на решето.

— А мръсотията, която конят му направи на улицата? — обърна се Монк към шерифа.

— Парли — каза Уийлър, като привлече вниманието на заместника си. — Накарай Лоли да събере фъшкиите на коня си по пътя.

— Слушам, сър — каза Уийвър. — Вие къде ще бъдете, шерифе? Уийлър хвърли поглед към Монк:

— Право по горещата следа на оня разбойник, Клем Джънклоу.

Намерихме Клем Джънклоу няколко минути по-късно, седнал на една пейка пред смесения магазин, заобиколен от торби с продукти. Кървясалите му очи надничаха от лице, обрасло с раздърпани бакенбарди и рошава коса, и той вонеше от многото дни потене на горещото слънце в дрехи, непрани от седмици, ако не и месеци. Червената някога вълнена риза беше избеляла до противно виолетово и беше покрита с тънък слой мръсотия. Раздърпаните му панталони висяха от разръфани тиранти на раменете, гамашите бяха пъхнати в покритите му със спечена кал ботуши.

Той лапаше шумно сардини от консерва, които ядеше с пръсти: в острата му брада бяха заседнали парченца риба. Когато миньорите забогатееха изведнъж, побързваха да похарчат златото за консервирани стриди, маслини, супа от костенурка и други деликатеси и така подсилени, продължаваха с шампанско, уиски и „спортистки“.

— Арестуван си, Клем — каза Монк.

— Ти не можеш да арестуващ никого, Монк — каза шерифът. — Това е моя работа.

— Нищо лошо не съм направил — каза Клем. — Аз съм спазващ законите гражданин.

— Измами ме така, че изгубих сто долара, а не знам колко си взел от Нейт Клебин.

— Никога не съм взел дори пробита петцентова монета от вас, господин Монк, и продадох участъка си на Нейт честно и почтено.

— Отиде ли при д-р Слоун за нова доза от двухлоридното тонизиращо лекарство на Грийли, докато беше в града днес? — попита Монк.

— Вече нямам нужда от него — каза Клем. — Чувствам се много по-добре и ви благодаря от сърце за това, господин Монк.

— Защото без мен нямаше да можеш да извършиш измамата си — каза Монк. — Облекчаваше се из целия град, знаейки, че няма да мога да търпя това, че д-р Слоун ще ти предприше „Цяра на Грийли“.

— Той лекува желанието за уиски и успокоява бъбреците, затова докторът каза, че трябва да го вземам — каза Клем. — Но не можех да си позволя собственото си спасение, което е и причината, поради която съм ви задължен за добрината.

Шерифът въздъхна:

— Монк, ако тук има престъпление, то аз не го виждам.

— Знаете ли от какво се прави двухлоридният тонизиращ „Цяр на Грийли“, шерифе? — попита Монк.

— Не — каза Уийлър.

Аз също не знаех.

— Това е смес от натриев двухлорид, глицерин, стрихнин, хининова кора и златен хлорид, освен другите неща — каза Монк. — Тоникът, в съчетание с инжекции, широко се използва при лечението на различни пристрастявания. Трябва да се пие по един грам от него на всеки два часа в продължение на месец.

— Не виждам накъде биете — каза Уийлър.

Аз също не виждах.

— Златото в този тоник и в инжекциите минава право през тялото — каза Монк. — Клем излиза да се облекчава из целия си имот в продължение на седмици, като го напоява със злато, за да може да го продаде на първия новак, който се появи. И ме принуди да финансирам престъплението му.

— Как ви принуди да го направите? — попита Уийлър.

— Ако не платях за лекарството му, щеше да продължи да пие и да уринира където му падне — каза Монк. — Знаеше, че не бих могъл да понеса това. Но всичко е било един хитър план да продаде почти негодния си участък.

Сега, когато Монк го беше обяснил, видях последните събития в съвсем различна светлина и разбрах, че беше напълно прав.

Клем облиза мазните си пръсти:

— Нямах представа, че като пикая, ръся златен пясък из участъка си, а вие не можете да докажете че не е така.

— Мен ме убеди — каза Уийлър. — Ще върнеш продуктите, които не си изял и изпил вече, както и всичките пари на господин

Клебин и ще му позволиш да задържи безплатно участъка ти, ако го иска. А после ще се отплатиш на Монк, като се пръждосаш от града и не се връщаш никога повече. Защото ако отново видя лицето ти в Трабъл, ще го понижа с куршум.

— Не можете да направите това — каза Клем.

— Аз съм законът — рече Уийлър. — Може да си бил твърде пиян, за да забележиш, но тук нямаме съдии или съдилища. Така че ако бях на твое място, Клем, щях да офейкам, преди да размисля и да реша да те застрелям още сега.

Клем събра торбите си и се затътри обратно в смесения магазин, без да каже и дума повече. Уийлър се обърна към Монк:

— Доволен ли си?

— Всичко това можеше да бъде избегнато, ако имахме закон срещу пикаенето на публично място — каза Монк. — И срещу плюенето.

— Какво общо има плюенето с това?

— Така започва всичко — каза Монк. — Това ти се разминава безнаказано и преди да се усетиш, вече се облекчаваш където ти падне, обираш влакове и убиваш стари дами.

— Разбирам — каза Уийлър. — Значи ако обявим плюенето извън закона, в крайна сметка можем да сложим край на цялото непристойно и престъпно поведение в Запада.

— Едва ли ще навреди — каза Монк. — Какво имаме да губим, като опитаме?

— Аз бих загубил много — каза Уийлър. — Бих останал без работа.

— Значи твърдите, че трябва да допускаме престъпленията, та да продължите вие да си изкарвате прехраната?

— Не всичките. Може би само плюенето. — Уийлър ми намигна и се отдалечи.

Монк въздъхна уморено:

— Ще прекарам остатъка от деня, като си мия ръцете. Докато правя това, ти можеш да наемеш за нас две стаи в хотела.

— За какво?

— Защото след като изгоря хижата си до основи, ще ни трябва място за живеене, докато строят новата.

— Господин Монк, бъдете разумен — казах. — Не можете да изгорите до основи дома си само защото сте внесли вътре няколко камъка, върху които някой се е изпикал.

Монк се втренчи в мен:

— Сещаш ли се за по-основателна причина?

7. Г-Н МОНК И ЕДНА НОЩ В ТРАБЪЛ

Затворих книгата, зашеметена от онова, което бях прочела в първите няколко глави. Вдигнах поглед към Монк, който беше зает да търка первазите на пода.

— Не е ли удивително? — казах.

— Аз си помислих, че е една голяма измама.

— Какво имате предвид?

— Навярно някой читател в средата на деветнайсети век би могъл и да има шанс да разкрие измамата със златото, ако е бил запознат с „Цяра на Грийли“, но не и някой днес. А авторът съвсем не предоставя достатъчно информация, че един читател в който и да е век да открие решението на убийството.

— Не говоря за достойнствата на този разказ като криминална история. Говоря за човека. Артемис Монк далеч е бил изпреварил времето си като детектив — казах. — Използвал е научен анализ на вещественни доказателства и старомодна дедукция, за да разкрие двете престъпления. Бил е основоположник на съдебномедицинското разследване.

— Не съм впечатлен — каза Монк.

— Не сте ли поне лекичко заинтригуван?

— От какво?

— От това колко забележително си приличате двамата. Странно е.

Монк се изправи и поклати глава:

— Не виждам тази прилика.

Идваше ми да го ударя с книгата по главата. Как можеше някой да е толкова съзнателно инатлив?

— Начинът, по който Артемис залови каубоя, е същият, по който вие заловихте Кларънс Ленихан на Хелоуин. Беше заради нещата, полепнали по дрехите им.

— Когато някой се появи на вратата ти, целият в кръв, не е гениално умозаключение да разбереш, че е убил някого — каза Монк и

напръска с дезинфектант пантите на вратата на банята.

— Казахте на Ленихан, че носи признанието върху себе си, а Артемис Монк използва почти същите думи, когато се обърна към каубоя. — Гласът ми се повишаваше и чувствах как лицето ми се сгорещява от гняв.

— Пресилваш нещата — каза Монк, като бършеше пантите.

— И двамата се страхувате да стъпите върху изметната дъска.

— Кой не би се страхувал?

— И двамата се страхувате от микроби.

— Всеки нормален човек се страхува.

— И двамата сте детективи, чиито първи имена започват с една и съща буква, и с фамилно име *Монк*!

— Това е съвпадение — каза Монк.

Щях да хвърля книгата по него, ако не беше такъв ценен исторически предмет. Поех си дълбоко дъх и го изпуснах бавно и направих съзнателно усилие да сниша глас.

— Вие не вярвате в съвпадения.

— Тогава може би ти си роднина с Абигейл Гътри — каза Монк.

Това беше твърде стряскащо дори да го обмислям. Беше зловец като в „*Зоната на здрача*“.

— Нейното име не е Натали или Тийгър — казах.

— Но е вдовица и асистентка на детектив на име Монк — каза той. — Това не я ли превръща автоматично в твоя прародителка?

— Не — казах.

— Тогава защо предполагаш, че Артемис Монк е мой роднина?

— Защото имате същото име, същото лице, същите детективски умения и същия вбесяващ характер.

— Но с изключение на това — каза той — изобщо не си приличаме.

Мисля, че ако го бях убила в този момент, всяко жури от съдебни заседатели в Америка щеше да ме разбере и да ме остави да си тръгна като свободна жена. Но успях да се овладеея. Вместо това извиках някаква грубост и изхвърчах като вихър от стаята му, като треснах вратата след себе си.

Закрачих гневно през паркинга и надолу по главната улица, без да отивам на определено място. Единствената ми цел беше да оставя известно разстояние между себе си и Монк.

Няколко мига по-късно се озовах пред закусвалнята на Дороти и осъзнах, че обичайното ми време за вечеря отдавна е минало и че съм гладна, което обясняваше, поне до известна степен, избухливото ми настроение.

Затова пъхнах книгата на Абигейл в чантата си и влязох вътре. Не се тревожех как ще се оправи Монк с вечерята. Беше си донесъл кутия „Уийт Финс“ и достатъчно бутилирана вода „Съмит Крик“, за да преживее една ядрена зима.

Ресторантчето имаше облицовани с дървена ламперия стени, украсени с лоши, рисувани за масови потребители маслени изображения на пейзажи от Запада и пожълтели плакати за отдавна минали демонстрации на родео и окръжни панаири. Имаше много нисък барплот, с формата на издължена буква Г, и само четири сепарета — по две на всяка стена. В заведението имаше трима клиенти и само един от тях беше под шейсетгодишна възраст — и това беше полицейският началник Келтън, който едва успяваше да смести коленете си под бара. Да го видя там, чувстващ се толкова непохватно и неудобно, ми напомни за всички онези мероприятия в забавачницата на дъщеря ми, където родителите бяха принудени да седят на столове, направени за невръстни, едва проходили деца. Седнах до него без да чакам покана.

— Здравейте, началник — поздравих го.

— Да не би Монк вече да е разкрил убийството и да е намерил златото, госпожице Тийгър? — попита Келтън.

— Не, боя се, че не. Малко изостава.

— Ще се присъедини ли към нас за вечеря?

— Ще вечеряме ли? — попитах, като придадох на думите си свенлива нотка, която беше горе-долу толкова прикрита, все едно бях изпърхала с мигли и му бях пратила въздушна целувка. Уменията ми във флиртуването бяха поръждявали.

— Надявам се — каза той с усмивка. — Точно това чаках.

По неговите умения за флиртуване нямаше ръжда и това би трябвало да ме накара да спра. Не ме накара.

— Чакали сте?

— Да, мадам — каза той.

— Тогава можете да ми казвате Натали.

Той помахна на сервитьорката да се приближи. Тя вероятно беше в края на четирийсетте и носеше бяла униформа с къс ръкав с цип отпред и черна престилка над клошираната пола.

— Би ли донесла едно меню за дамата, ако обичаш Кристъл? — помоли я Келтън.

— Вие дъщерята на Ралф Де Росо ли сте? — попитах я.

— Да — каза тя, като остави пред мен едно меню. — Защо?

— Шефът ми, Ейдриън Монк, е любопитен относно обира на „Голдън Рейл Експрес“, и съм сигурна, че би искал да поговори с вас за баща ви.

— Мислите ли, че ако знаех къде е златото, щях още да работя тук?

— Спокойно, Кристъл — каза Келтън. — Ейдриън Монк е прочут детектив от Сан Франциско, който ни помага да разследваме убийството на Мани.

— Какво общо има това с „Голдън Рейл Експрес“ и баща ми?

Келтън ме погледна. Това беше добър въпрос и той се интересуваше от отговора толкова, колкото и Кристъл Де Росо.

— Нищо — казах. — Но господин Монк не може да остави никоя загадка, докато не я реши. Няма да е в състояние да се концентрира напълно върху разследването на убийството на Мани Файкема, докато това още занимава ума му.

— Станало е преди четирийсет и седем години — каза тя. — Не съм била навършила и две години. Какво мога да му кажа, което ще промени нещата?

— Не знам — казах.

— Той и без друго няма да открие какво е станало — каза тя.

— Да, ще открие — казах.

— Какво ви кара да сте толкова сигурна, че ще успее там, където толкова много други не са могли? — попита тя.

— Защото той е най-добрият — казах. — Никога не се е сблъсквал със загадка, която да не може да реши.

— Ще го сметна за лична услуга, ако се съгласиш да задоволиш любопитството му и да отговориш на въпросите му — каза Келтън.

— Винаги съм харесвала Мани. — Тя се съгласи с въздишка и си извади бележника. — Какво да бъде, шефе?

— Обичайното.

Тя хвърли поглед към мен:
— Вие какво ще желаете?
— Чийзбургер с пържени картопки ще бъде страхотно — казах.
— С млечно шоколадов шейк.
— Две обичайни поръчки, идват веднага — каза тя и се отдалечи.
Усмихнах се на Келтън:
— Всяка вечер ли ядете това?
— Вероятно не би трябвало да пия млечен шейк всяка вечер — каза той. — Но предполагам, че сигурно е по-добре за мен, отколкото онова, което едно време пиех с вечерята. Сигурна ли си, че Монк няма да дойде тази вечер да говори с нея?
— Съмнявам се, че ще се появи — казах. — Зае е да чисти стаята си.
— От мотела не ви дадоха чисти стаи?
— О, дадоха ни, просто не по стандартите на господин Монк — казах.
— Колко чисто трябва да е?
— Напълно стерилно — казах. — Трябва да сте състояние да оближете пода, което е странна метафора от моя страна, тъй като ако наистина оближете пода, господин Монк ще трябва да започне да чисти отначало.
— Как е станал такъв?
— Някога си мислех, че вината е на майка му — казах.
— Това е защото ти си майка, Натали.
— Откъде разбрахте това?
— Личи си в топлотата ти и безкрайното ти търпение с Монк — каза Келтън.
— И сте ме проучили — казах.
— И това също.
— Значи знаете, че съм необвързана.
— Защо мислиш, че те проверих?
— Отклоняваме се от темата — казах.
— Тази тема ми харесва — каза той.
— Мислех, че майката на Монк носи отговорност за ексцентричностите му, защото е била така невероятно строга и с прекалено закрилническо поведение. Но след онова, което научих

днес, започвам да си мисля, че неговите проблеми са генетична предразположеност, която може да се проследи поколения назад.

— Какво откри днес, което те накара да промениш мнението си?

Извадих книгата, която Дорис ми даде, и я оставих на плота.

— Открих, че господин Монк е имал пралядо, който е бил умен и необикновен като него и също е бил гениален детектив. Казвал се е Артемис Монк и е живял точно тук в Трабъл през 1855 г.

— Монк не е ли знаел нищо за него преди?

— Не иска да знае нищо за него сега — казах. — Отказва да приеме, че са роднини.

— Какво значение има дали Монк го признава или не? — Келтън вдигна книгата и я прелисти. — Така стоят нещата.

— Защото ако го признае, това може да му даде нова перспектива за живота му и да го накара да разбере по-добре себе си — казах. — Може да му помогне да преодолее проблемите си.

— Или пък не — каза той.

— Не можеш да избягаш от миналото си — казах.

— На мен ли го казваш — рече Келтън.

— Затова ли дойдохте в Трабъл?

— Нека просто да кажем, че имах нужда да оставя малко дистанция между себе си и нещата, които бях сторил.

— Толкова лоши ли бяха?

— Не се гордея с тях. Поне тук имах шанс да започна на чисто.

— *Имахте?*

Въпросът увисна във въздуха, когато Кристъл излезе от кухнята и сложи хамбургерите пред нас. Мълчахме, докато остави млечните ни шейкове миг по-късно. Келтън отпи от шейка си. Последвах примера му и също опитах своя. Беше най-хубавият шейк, който бях пила. Нищо чудно, че той пиеше по един всяка вечер. Но ако аз направех това, след отрицателно време щеше да ми се налага да седя на два стола.

— Убийството на Мани е първият сериозен случай, който сме имали в Трабъл, откакто дойдох тук, а не може да се каже точно, че впечатлявам старейшините на града с напредъка си.

— Минали са само два дни — казах. Изискваше огромна сила на волята да не довърша прекрасния си млечен шейк още преди да съм отхапала от чийзбургера си.

— Знаят, че не разполагам със следи, по които да тръгна, и че безделнича, в очакване на някакво внезапно разкритие.

— Защо им казахте това?

— Не съм. Моите полицаи са техните очи и уши.

Захапах чийзбургера си и не можех да повярвам колко вкусен беше. В този миг осъзнах, че от години, може би от десетилетия, не бях яла истински хамбургер, такъв, каквито според Божия замисъл трябваше да са хамбургерите. Сочен, с много мазнина, и солен, с аромат на истинско, печено на скара месо. Сиренето беше плътен, изключително пикантен пушен чедър, който беше горещ и се беше разтеклъ. Отхапах нова хапка още преди да преглътна първата. Бях в рая на хамбургерите. Келтън още не беше докоснал сандвича си. Изглежда беше загубил апетит. Изкушавах се да попитам дали може да изям и неговия сандвич. Вместо това отхапах нова голяма хапка от своя и я прокарах с глътка шоколадов шейк.

— Е, това определено не върви така, както планирах — каза той.

— Разследването ли?

— Вечерята ни.

Що се отнасяше до мен, вечерята беше фантастична.

— Планирали сте нещо?

— Планирах да бъда весел, остроумен и обаятелен — каза Келтън. — Вместо това единственото, което направих, беше да те натоваря с проблемите си.

— Поласкана съм, че го направихте — казах, като избърсах соса, слюнката и сиренето от устата си с една салфетка. — Много повече предпочитам един истински разговор пред преструвките. Имам чувството, че след един ден ви познавам по-добре, отколкото съм опознавала някои мъже, с които съм излизала в продължение на седмици.

— Можех да слушам повече и да говоря по-малко.

— Още има време — макар истината да беше, че се надявах, че той ще поговори още за каквото иска, за да мога да продължа да ям.

И се запитах дали ще му падна в очите, ако си поръчам още един чийзбургер — не че възнамерявах да позволя това да ме спре.

Келтън ми беше разкрил толкова много неща за себе си, че му разказах историята на живота си, за да изравня малко резултата, макар да подозирах, че той вече знаеше по-голямата част от него. Но въпреки това той слушаше внимателно, вероятно търсейки несъответствия между онова, което беше научил, и това, което разказвах. Не че щях да му държа сметка за това. Келтън не можеше да се сдържи. В края на краищата той беше детектив. След това си говорихме за едно — друго, без да задълбаваме в определени теми.

Харесвах го. Беше честен, дружелюбен и склонен към самоирония. А в живота му имаше трагична тайна, която го правеше странно пленителен. Така и не обясни как или защо се беше пропил, нито пък навлезе в повече подробности за позорните си постъпки в Бостън, които му бяха докарали уволнение, но с това само ми ставаше по-интересен.

Не съм сигурна какво говори това за характера ми или за вкуса ми относно мъжете. Но ми харесваше, че той не беше съвършен, че го знаеше, и за него не беше проблем да го признае. Срещата съм твърде много мъже, които прекалено упорито се опитват ме убедят колко са прекрасни. Харли Келтън не правеше това.

Беше направил някакъв коментар относно това как Монк отхвърляше възможността да има праотец в Трабъл — „положението е такова, каквото е“ — и мисля, че това до голяма степен обобщаваше подхода на Келтън към справянето с живота. Той приемаше нещата както дойдат, и не се оправдаваше за изборите, които правеше, били те добри или лоши.

Като говорим за избор, проявих невероятен самоконтрол и в крайна сметка не си поръчах втори чийзбургер, но вместо това погълнах голямо парче ябълков пай, специалитет на заведението.

Когато дойде сметката, посегнах за чантата си, но Келтън настоя да плати за вечерята, което според мен беше ужасно мило, а след това ме изпрати до мотела. Вървахме бавно и бях сигурна, че се изкушаваше да ме хване за ръката или да обвие ръка около талията ми. Или може би просто проектирах собствените си желания. Блъснахме се един в друг един-два пъти, докато вървахме, уж без да искаме, но това беше единственият ни физически контакт.

Дотогава вече беше станало към девет и половина. В стаята на Монк още светеше и чухме как чисти с прахосмукачката.

Келтън не понечи по никакъв начин да ме докосне, освен ако не броите вежливата целувка по бузата. Аз не я броя. Веднага го целунах в отговор по бузата, пожелах му лека нощ и влязох в стаята си.

Признавам, че надничах през завесите и го наблюдавах, докато бавно вървеше обратно към центъра на Трабъл. Вероятно той също знаеше, че го наблюдавам. Улових се, че се питам къде ли живее и как изглежда домът му.

Бях твърде възбудена от хубавата среща и цялата тази захар, за да заспя веднага. Затова си легнах и почетох още малко за Артемис Монк, докато възбудата постепенно отмина, захарта най-после се усвои в организма ми и дългият ден, изпълнен с пътуване и асистентстване, най-после ме надви.

НЕОБИКНОВЕНИЯТ Г-Н МОНК

(ИЗ ДНЕВНИКА НА АБИГЕЙЛ ГЪТРИ)

Трабъл, Калифорния, 1856 г.

Не само работата му като оценител на злато или чистотата му привличаха вниманието към Артемис Монк. Той имаше трайни, особени мнения за начина, по който трябваше да се правят нещата, и ги изразяваше при всяка възможност.

Например смяташе, че трябва да се обяви за незаконно златотърсачите да се хранят от същите съдове, които използваха за промиване на златоносен пясък.

Смяташе, че присъствието на коне по улиците трябва да се забрани и те да бъдат връзвани за стълбове извън града, така че да не цапат обществените пътища.

Смяташе, че всички дъски на тротоарите трябва да са поставени на равни разстояния едни от други и да се пазят чисти.

Смяташе, че от хората трябва да се изисква да се къпят всеки ден и да носят чисти дрехи.

Смяташе, че плювалниците, и плюенето изобщо, трябва да се обявят извън закона.

Смяташе, че всички сгради трябва да са еднакво високи и напълно симетрични, в противен случай подлежат на незабавно разрушаване.

За нещастие на Монк, никой друг не споделяше тези убеждения. Но тъй като беше важен човек в града, с течение на времето между него и гражданите неохотно бяха постигнати известни компромиси.

Шериф Уийлър караше всички да почистват след конете си, като прибираха с лопатка фъшкиите и ги изсипваха в кофи, които трябваше да бъдат изпразвани на определено място извън града. Беше ужасно неудобно, но колкото и да роптаеха гражданите по въпроса, истината беше, че хората, особено жените с дългите си поли, оценяваха чистите улици.

Търговците бяха помолени да поддържат участъка от тротоара пред къщите си чист и спретнат. Ако не го правеха, Монк скоро се озоваваше там и го правеше сам, което никога не беше добре за бизнеса, тъй като той имаше навика да гони клиентите, които не отговаряха на неговите стандарти за чистота.

Плюенето на тютюн беше ограничено до плювалниците в кръчмите и залите за игра на комар, където Монк и без друго не беше добре дошъл, тъй като ненавиждаше пиянството и можеше на мига да забележи подправени зарове, изкривено колело на рулетка, или белязани карти. Нито управата, нито клиентите искаха той да се навърта наоколо, за да им развали забавлението.

На никого не му се нравеше да спазва дори тези правила, но се страхуваха, че Монк, най-точният, честен и безгрешен оценител на злато, когото бяха срещали, може да напусне Трабъл, ако се ядоса твърде много, а щеше да е много по-трудно да преживеят това, отколкото компромисите, които бяха постигнали.

Следователно хората в Трабъл добре си даваха сметка за често пъти вбесяващите странности на Монк и се съобразяваха с тях. Някои хора обаче се опитваха да се възползват от тях, което ме води до един конкретен случай.

Роджър Юинг, заможен собственик на хотел от Сан Франциско, искаше да вложи част от печалбите си в обработване на златни мини, и беше хвърлил око на една в Трабъл.

Най-лесният начин за добиване на злато е промиването на пясък от открити наноси, което представлява пресяване на нанос от чакъл, пясък или глинеста пръст в старо или действащо корито на поток за частици злато. Всичко, нужно за това, беше съд за пресяване, здрав гръб, и много късмет. Това беше „бедняшка мина“.

Но успееш ли веднъж да изстържеш онова, което беше лесно да се вземе, трябваше да се впуснеш в търсене на златото, потънало надолу през утаения земен пласт до здравата основна маса, където то се натрупва и създава онова, което златотърсачите наричат „доходоносна жила“. За достигането до доходоносната жила, ако изобщо я има, е нужна доста тежка работа и, ако се наложи да заприщиш или отклониш някой поток за тази цел, значителни финансови ресурси — и именно това е моментът, в който на сцената се появява един заможен човек като Роджър Юинг.

Лут Аспър разработваше широка ивица от открит нанос недалече от Трабъл от няколко месеца. Добивът на злато от нея беше постоянен, макар и не особено качествен. Говореше се, че бил стигнал до момента, в който, ако наистина искал да изследва потенциала на участъка си, трябвало да вложи далеч повече усилия, отколкото вече бил вложил. Проблемът бе, че златната му треска беше преминала и той копнееше за изоставената си юридическа практика и съпругата, която беше оставил във Филадельфия.

Аспър пусна слуха, че иска да разпродаде всичко и скоро Юинг пристигна в Трабъл да провери участъка лично.

Юинг не се оставяше да го правят на глупак, както бързаше да каже на всички, с които се срещаше, и това ми подсказа, че най-големият му страх е да не го приемат като такъв.

Затова не смяташе да приеме честната дума на Аспър по който и да е въпрос. Реши да се появи без предизвестие, за да огледа златоносния участък на Аспър. Освен това доведе собствени златотърсачи да вземат проби от открития нанос на произволно избрани места, за да избегне всякаква възможност Аспър да го измами и да подправи изкуствено добива.

И нае Монк да извърши оценяване на място.

Юинг, напълнял от охолан живот, с дълги щръкнали мустаци със завити краища и цилиндър, любезно предложи да ни откара до участъка на Аспър с наетата си двуколка, но Монк настоя да върви пеш, което — както забелязах — изненада и обиди клиента ни.

Колкото и умен да се изкарваше Юинг, проучването, което беше направил за Монк, очевидно не се простираше отвъд потвърждаването на репутацията му като честен, точен и обективен човек, иначе нямаше да се смути от отказа. Беше общоизвестно, че Монк не яздеше коне, нито пътуваше зад тях, нито пък зад каквито и да е други животни. Предпочитаната му форма на придвижване бяха собствените му два крака и локомотивите, които пътуваха по предварително определен и равен път. Освен това харесваше велосипедите и съвършения баланс, който се изискваше за карането им, но те бяха непрактични в повечето ситуации.

По пътя си към участъка на Аспър се придържахме възможно най-много към износените коловози, така че пътуването не беше трудно, само дълго, особено в сухата горещина. Но въпреки

неудобствата се радвах поне веднъж за разнообразие да съм извън околността и далече от града.

Монк беше нещастен. Той избираше внимателно всяка стъпка и държеше ръцете си близо до тялото от страх да не се блъсне в нещо.

— Мразя природата — възропта той.

— Как може някой да мрази природата?

— Защото в природата има твърде много природа — каза Монк.
— Навсякъде има природа. Тя е напълно извън контрол.

— Бог я държи под око.

— Тогава сигурно лесно се разсейва — каза Монк, като посочи към няколко храсти и дървета. — Погледни там. Земята е покрита с всевъзможни листа, смесени заедно. Нетърпимо е. Някой трябва да почисти това.

— Бог го прави, по свой собствен начин — казах. — В крайна сметка листата изгниват и стават част от почвата.

— „В крайна сметка“ е много дълго време и включва гниене — каза Монк. — Гниенето е лошо.

— Какво му е лошото на гниенето?

— Гниенето е гнило — каза той. — Би ли яла нещо, което е изгнило?

— Не — казах.

— Е, ето ти: Природата е една прогнила каша. Но това е само началото. Ако откъснеш очи от нея за секунда, тя ще те убие. Тръни, насекоми, плесен, червеи, птици, влечуги, диви животни, бушуващи реки, бездънни клисури, безводни пустини, сняг, плаващи пясъци, търкалящи се тръни, мъзга и кал. Гниене, отрова и смърт. Това е природата.

— Цяло чудо е, че изобщо излизате от колибата си — казах.

— Храбростта ми превъзхожда здравия ми разум — заяви той.

— Това трябва да е — казах.

Участъкът на Аспър се намирал в старо корито на някогашен поток с високи брегове от двете страни. Имаше много камъни и участъци със сухи храсти, където теренът още не беше разкопан и претърсен за злато. Половин дузина златотърсачи бяха приклекли в един поток, който лъкатушеше из имота. Промиваха пясъка, който изсипваха в съдовете си от различни места на участъка.

Юинг ги наблюдаваше, като дъвчеше една пура, с вече обгоряло от слънцето лице. Беше ясно, че не е свикнал да прекарва навън дълго време. Той беше канцеларски плъх.

Същото не можеше да се каже за Лут Аспър, който ни чакаше на пътеката, когато се приближихме, с ловна пушка, която държеше в сгъвката на ръката си. Имаше сурово, ъгловато лице, пронизителни и твърди като кремък очи, и тъмната кожа на човек, прекарал повече време на слънце, отколкото на сянка. Косата и брадата му бяха спретнато подрязани, вероятно за да направи по-добро впечатление на Юинг.

Аспър докосна периферията на шапката си и ми се усмихна, когато приближихме.

— Добро утро, госпожо Гътри. Двамата с господин Монк внимавайте къде стъпвате. Тук гъмжи от гърмящи змии.

Монк ме погледна. Лицето му беше пепеляво.

— Не ми казахте нищо за гърмящи змии.

— Защо мислите, че наричат това Хребетът на гърмящите змии?
— попита Аспър.

— Наистина ли? — каза Монк.

Аз го знаех, разбира се, но бях решила, че е най-добре да не споделям това късче информация с Монк преди пътуването.

— Тези колоритни имена обикновено не значат нищо — казах.
— Мислех, че имат предвид начина, по който потокът се вие като змия през пейзажа.

— Ще умрем — каза Монк.

— Не и докато аз ви следя — каза Аспър. — Знам, че се страхувате от змии и други подобни, господин Монк. Именно затова нося тази ловна пушка. Ще ви пазя.

Юинг измарширува до нас:

— Радвам се, че най-сетне сте тук.

— Искам да си отида у дома — каза Монк.

Юинг протегна ръка към нас и ни показа една стъкленица, в която, по моя преценка, имаше около пет щипки злато:

— Това е всичко, което изкарахме досега от цялото това промиване.

Монк разгледа праха:

— Това е злато и то не в твърде голямо количество. Радвам се, че ви услужих.

Той се обърна и понечи да си тръгне, но аз го спрях:

— Сигурна съм, че господин Юинг иска да ни покаже още нещо — казах.

— Господин Монк може със същия успех и да си върви — каза Юинг. — Този земен участък не е твърде обещаващ.

— Защото гледате все на погрешните места — каза Аспър.

— Това са професионални златотърсачи и оценители — каза Юинг.

— Те са скитници и отрепки, които не биха могли да намерят вода, дори да стоят в поток, иначе сега щяха да разработват собствени богати участъци, вместо да работят за вас — каза Аспър. — Най-добрите добиви очевидно са там.

Аспър посочи камъните и храстите вляво.

— Район, който, сигурен съм, вие сте посипали щедро със златен пясък в очакване на пристигането ни — каза Юинг и се обърна към Монк. — Вие сте експертът. Кой район ви изглежда добър?

Монк направи няколко крачки напред, наклони глава, разпери ръце пред себе си и се завъртя в кръг на няколко места, като спираше от време на време, за да изопне плещи, да се наведе, да се изправи отново и да се люшне настрани.

— Какво прави? — попита Юинг.

— Изучава пейзажа за издайнически геоложки и металургични черти — казах.

— Това го схванах — каза Юинг. — Но защо изпълнява подобие на индиански танц за призоваване на дъжд?

— Протяга се — казах. Това беше нагла лъжа. Не знаех какво прави. — Измъчват го мускулни спазми в гърба от всичките часове, които прекарва седнал в лабораторията си.

— Затова ли ходи пеш навсякъде? — попита Юинг.

Кимнах:

— Точно така. Това го отпуска.

Монк се завъртя, приклепна и надникна в няколко сухи храсти и камъни в основата на хребета. Обърна се към нас:

— Мисля, че това ще е добро място. — Монк се отправи към храсталака. — Точно тук можете...

Аспър се втурна напред, изблъска Монк настрани и стреля в храстите: звукът от изстрела отекна високо от скалите.

— Какво правите, по дяволите? — каза Юинг.

Аспър тикна ловната си пушка в храстите и когато я издърпа отново, върху цевта беше праметната мъртва гърмяща змия. Беше най-голямата гърмяща змия, която бях виждала.

— Спасявам господин Монк от гадна изненада — каза той. — Ако там е имало още гърмящи змии, сега вече са изчезнали.

Юинг повика хората си и те започнаха с лопати да трупат пясък в съдовете си от участък, който Монк беше избрал, и да се връщат при потока.

Монк беше потресен. Той се приближи със залитане до двуколката на Юинг и се покатери отзад, възможно най-далече от конете.

— Ще се оправите ли, господин Монк? — попитах.

— Просто искам да поседя тук — каза той. — На безопасно разстояние от природата за известно време.

Аспър огледа с възхищение мъртвата змия:

— От нея ще стане страхотен колан.

След известно време Юинг се приближи с широка усмивка на лицето, като държеше един от мокрите съдове.

— Погледнете това — каза Юинг, като говореше с нисък глас, така че Аспър, облеган на едно дърво на десетина метра от нас, да не може да го чуе.

Монк надникна в съда и аз направих същото. Моят Ханк си беше мечтал да получи пълен съд със злато като този. На дъното на съда сигурно имаше златен пясък на стойност петдесет долара.

— Какво ви говори това? — каза Юинг. — Мислите ли, че там, откъдето дойде това, има още?

Монк се смъкна от двуколката, хвърли поглед назад към зъбера и след като се взира в него за миг, наклони глава и изопна плещи:

— Сигурен съм, че има.

Юинг кимна със задоволство, спотаи усмивката си и се приближи до Аспър. Отидохме при тях.

— Консултирах се с господин Монк. Този участък не отговаря на големите ви хвалби — каза Юинг. — Но можех и да рискувам с него,

ако цената, която сте готов да приемете, не беше толкова възмутително висока.

Аспър се ухили и подпря пушката си на дървото.

— Играете ли покер, господин Юинг?

— Въздържам се от алкохол и хазартни игри — каза Юинг.

— Добре че е така, защото щяхте да си изгубите ризата. Мога да видя всичките ви карти по лицето ви — каза Аспър. — Доста препълнен ще да е бил този съд, който сте занесли на господин Монк.

— Изглеждаше по-обещаващо от другите — каза Юинг.

— Целият този парцел не е нищо повече от обещание, което чака да бъде изпълнено. Ако имах вашето богатство, господин Юинг, и не мечтаех за Филадельфия всеки път, щом затворя очи, щях да се хвана за този участък и да не го пусна, докато не изкарам и последната люспица злато от него. Продавам ви го за цена далеч под онази, която ще изкарате от земята, след като си отида, само за да мога да си отида у дома. Най-добре да се съгласите на това предложение или ще намеря някой друг, който ще склони.

Монк изпищя, блъсна Аспър настрани, грабна ловната му пушка и стреля по дървото: тримата отскочихме тремаво секунда преди куршумите да ни направят на решето. Бесен, Аспър изтръгна пушката от ръката на Монк.

— Полудял ли си? Можехме да загинем?

— Точно затова го направих — каза Монк. — За да ви спася.

— От какво? — изкрещя Аспър.

— От една мравка — каза Монк.

— Затова я застреляхте? — каза Аспър.

— Готвеше се да ви пропълзи на главата — каза Монк.

— Не можахте ли просто да ни помолите да се мръднем? — каза Юинг.

— Щеше да скочи върху някой друг.

— Мравките не скачат — каза Аспър.

— Това е все едно да кажеш, че златото не расте по дърветата.

— Не расте — каза Аспър.

Монк пристъпи и присви очи към дървото:

— Тогава защо тази кора искри от злато?

Юинг и аз отидохме при Монк и огледахме ствола на дървото. Наистина, по дървото проблясваха златни петънца.

Аспър се обърна и затича към коня си. Но един от хората на Юинг го нападна, преди да успее да стигне дотам и го прикова към земята. Всички с изключение на Аспър, който беше по очи в пръстта, се обърнаха да погледнат Монк за обяснение.

— Какво става тук, по дяволите? — попита Юинг.

— Ако изпратите няколко души нагоре по онзи хребет — каза Монк — ще намерите чувал, пълен с мъртви гърмящи змии, и един от хората на Аспър, който тъкмо бяга.

— Говорите пълни безсмислици — каза Юинг.

— Ето какво е станало — каза Монк. — Лут Аспър не е носел ловната пушка, за да ни пази от змии. Сачмите са били размесени със златен прах. Аспър просто е чакал някой да се приближи до един от хребетите, за да може да се престори, че вижда змия. Веднага щом той е стрелял с ловната пушка, един от неговите хора е метнал мъртва змия през ръба, за да я намери.

Юинг кимна намръщено:

— Било е само измамен план да подобри изкуствено съдържанието на участъка си, да го направи да изглежда по-богат, отколкото е в действителност, и да измъкне от мен по-висока цена.

— Боя се, че е така — каза Монк. — Предназначението на змиите е било също и да ме смутят, за да не мога да се концентрирам.

Юинг се намръщи и се обърна към хората си:

— Вържете Аспър и го хвърлете отзад в двуколката ми. Ще го заведем при шерифа. Изглежда, че пътуването ми дотук беше напразно.

— Не бих казал това — рече Монк и отведе Юинг настрана, за да поговорят насаме. Не чувах какво казваха, но видях, че Юинг кима.

След миг Юинг се отправи обратно към Аспър, когато двама мъже връзваха здраво.

— Ще ти дам избор, Аспър, и той важи само за трийсет секунди — каза Юинг. — Можеш да ми продадеш този участък на цената на обратния път до Филадельфия и обещанието да не се връщаш никога в Калифорния, или можеш да отидеш в затвора, където най-вероятно ще те обесят.

— Ще взема билета — каза Аспър.

— Помислих си, че може би така ще направиш — каза Юинг. — Припиши ми участъка сега и да приключваме с въпроса.

Монк си тръгна. Забързах след него, доста объркана.

— Какво казахте на господин Юинг?

— Казах му, че на Аспър не му е било необходимо да фалшифицира участъка — каза Монк. — От онова, което мога да преценя, като гледам обгорения цвят на тези хребети, те са богати на железен оксид и манган, които са вероятни показатели за наличието на кварц с ниско съдържание на злато. Сигурен съм, че парцелът струва колкото той твърди, а вероятно и повече.

— Смятате ли, че Аспър знае това?

Монк поклати глава:

— Ако знаеше, нямаше да си прави труда да забърква този план.

— Това е поетична справедливост — казах. — Но ако парцелът на Аспър е наистина толкова богат на злато, колкото се хвалеше, какво ви насочи към мисълта за плана?

— Той стреля по змията, преди да довърша онова, което се канех да кажа — рече Монк.

— А именно?

— Мислех си, че това е добро място за построяване на колиба, защото беше единственото място в този парцел, където вероятно *не би могло* да се намери никакво злато.

8. Г-Н МОНК ЗАКУСВА

Почуках на вратата на Монк точно в девет сутринта. Той беше облечен и готов за тръгване, както и очаквах.

— Добро утро — поздрави той.

Погледнах над рамото му. Леглото беше оправено и нищо в стаята нямаше вид да е докосвано.

— Спахте ли нощес?

— Да — каза той. — Много добре, благодаря.

— В леглото ли?

— Къде другаде да съм спал?

— Не знам, но изглежда, сякаш стаята не е била обитавана.

— Именно така би трябвало всички да оставят хотелските си стаи — каза Монк, като излезе и затвори вратата зад гърба си. — Което ми напомня, че е добре да кажем на управителя да не пуска камериерката в моята.

— Защото няма нищо за чистене — казах. Той кимна:

— И не искам да ми се налага да я чистя отново.

— Да не мислите, че тя ще влезе и ще направи бъркотия?

— Всички правят бъркотия.

— Освен вас — казах.

— Нужни са много усилия и концентрация. Аз, изглежда, съм единственият, готов да ги вложи.

— Познавам поне още един човек — казах, когато се запътихме към кабинета на управителя.

— Брат ми?

— Добре, направете ги двама души.

— Със сигурност нямаш предвид себе си — каза Монк.

— Не, не съм аз.

— Защото ти си торнадо от мръсотия.

— Благодаря — казах. — Говоря за Артемис Монк.

— Измислен литературен герой — каза той.

— Действителна личност — казах. — Ваш праотец.

— Моля те, не започвай пак с тази глупост.

— Снощи прочетох още от книгата на Абигейл Гътри. Очевидно сте негов потомък. Мразел е природата и се е страхувал от търкалящи се бели тръни.

— Това е все едно да кажеш, че съм роднина с него, защото ям храна, пия вода и дишам въздух.

— Правел е това — казах и имитирах дзен-танца на Монк. Изопнах плещи, наклоних глава, направих някого пируета и протегнах ръце пред тялото си, сякаш определях границите на филмов кадър.

Монк се втренчи в мен:

— Какво правиш?

— Правя като вас — казах.

— Аз не правя това.

— Да, правите го — казах. — Правел го е и Артемис Монк.

Влязох в кабинета и помолих управителя да каже на камериерката да пропусне стаята на Монк и да отдели допълнително време за моята, тъй като съм истинско торнадо от мръсотия. Той ме измери подозрително с поглед.

— Не се тревожете — казах. — Не крием никаква кръв по стените или телесни органи върху лед във ваната.

— Нищо не съм казал — рече той.

— Но си го помислихте.

— Аз може да си мисля много неща — каза той. — В този бизнес човек вижда всичко.

— Не искам да знам — казах.

— Не — каза той. — Не искате.

След този страховит разговор Монк и аз отидохме до ресторантчето на Дороти за закуска. Две от четирите сепарета бяха заети, но на барплота нямаше никой, макар да имаше чиния с остатъци от две пържени яйца и купчина палачинки.

Седнах на бара, на няколко столчета през мръсната чиния, защото знаех, че Монк ще се разстрои от близостта с нея. Монк остана прав зад мен.

— Бих предпочел сепаре — каза той.

— За сервитьорката ще е по-лесно да говори с нас, ако сме тук.

— За какво ми е да говоря с нея?

— Тя е Кристъл Де Росо, дъщерята на кондуктора на „Голдън Рейл Експрес“.

— Тя може да говори с нас в някое сепаре — каза той.

— Но тогава само три от сепаретата ще са заети — казах. — Равновесието на вселената ще бъде напълно разрушено.

— Права си — съгласи се Монк и веднага седна до мен. — Какво съм си мислел?

— Гладен сте — казах.

— Това трябва да е — каза той. — Благодарение на теб избягнахме на косъм катастрофата.

— Обзалагам се, че сега съжелявате за онази реплика за торнадото от мръсотия.

— Не — каза той. — Защо да съжелявам?

Чухме шум от тоалетно казанче, а после от една странична врата излезе Боб Горман, охранителят в Музея на златната треска, и седна на бара пред недоядената си закуска. Носеше тениска без ръкави и джинси, които подчертаваха стройното му слабо телосложение.

— Хей, ето ги детективите — каза Горман. — Как е — добре ли виси?

— Какво виси? — Монк скочи светкавично от високото столче и започна трескаво да изтупва дрехите си. — Къде е? Още ли е там?

— Спокойно, приятелче, нищо не виси — каза Горман. — Това е израз, като „здрасти“.

Монк седна и изопна плещи:

— Правилно. Разбира се, че знаех това. На „ти“ съм с този жаргон. Но никога не можеш да си прекалено предпазлив, когато става дума за неща, които висят. Кефи ли ви?

— Разбира се — каза Горман и посегна към вилицата си.

— Спрете! — възкликна Монк.

— Какво? — каза Горман, леко стреснат от избухването на Монк.

— Не вземайте тази вилица — каза Монк.

— Какъв е проблемът с нея?

— Проблемът е с ръцете ви — каза Монк. — Отвратителни са. Не ги измийте.

Вярно беше. Дълбоко около ноктите му и по опакото на ръцете му се беше набила чернилка.

Горман огледа ръцете си:

— Това ли? Това не е нищо. То си върви с работата с „мазните маймуни“^[1].

— Пипали сте маймуни? — ужаси се Монк. — И то мазни?

— Проблемът с това да си механик, е че смазката мръсотията и маслото не се отмиват, колкото и усърдно да търкаш. Това е една от причините да се радвам, че имам тази нова работа. Някой ден отново ще имам чисти ръце.

— Нека да е днес — каза Монк и ми направи знак да му дам мокри кърпички. — Опитайте се да търкате със сапун, вода и няколко от тези.

Подадох на Горман някого кърпички.

— Ако това не свърши работа — каза Монк, — пробвайте с тел за миене на съдове.

— Това няма ли да ми смъкне кожата от ръцете? — попита Горман.

— Поне ще бъдете чист — отвърна Монк. — Добре е да вървите сега, преди маймунските микроби да се разпространят. Маймуните страдат от вируса ебола.

Погледнах Горман в очите:

— Няма изобщо да ви остави на мира, ако не го направите.

Горман въздъхна, събра кърпичките и се върна в банята.

Монк поклати отвратено глава:

— Мазни маймуни, диви магарета — това място е истински ад.

Кристъл излезе, понесла някого чинии. Поздрави ни с поглед и занесе чиниите до едно от сепаретата, като остави яйца, бекон, бисквити, сос и палачинки пред две двойки. После се върна зад бара.

— Какво да бъде? — попита тя.

Исках нов чийзбургер и шейк, но се възпрях. Не беше лесно.

— Две палачинки, четири ивици бекон, и малко кафе, моля. И бихте ли ми сложили палачинките и бекона в отделни чинии?

Отправих тази последна молба, за да отбележа няколко точки пред шефа си.

— Разбира се, това просто означава още една чиния за миене без основателна причина — каза тя и се обърна към Монк: — А вие?

— Имате ли зърнена закуска „Чекс“?

— Не — каза тя.

— А „Закуската на капитана“?

— Не — каза тя.

— Тогава ще взема препечена филийка с изрязани корички.

— Това ли ще е всичко?

— Освен това той има няколко въпроса — казах. — Това е Ейдриън Монк, детективът, когото споменах снощи.

— Как виси? — попита Монк. — Имам предвид поздрава, не че от вас висят разни неща.

Тя му отправи унищожителен поглед:

— Нека да предам поръчката ви в кухнята и веднага се връщам.

Кристъл се върна в кухнята. Горман излезе от тоалетната. Ръцете му бяха много по-чисти, но не идеални. Монк се намръщи и се обърна към мен:

— Имаш ли у себе си домакинска тел?

— Не, нямам — казах.

— Шкурка?

— Съжалявам, всичко свърши.

— Какво ти става? Не бива да рискуваш да излезеш навън в широкия свят без съществено важни запаси. Трябва да си по-добре подготвена. Някой ден оцеляването ни може да зависи от това.

— Домакинска тел и шкурка — казах. — Ще си ги включа в списъка.

— Бих искал да видя списъка ти.

— Нямам такъв — казах. — Той също ще влезе в списъка.

— Слагаш списък с отметки на списъка си с отметки.

— Това ще е първото нещо, което ще включа в него — казах. — Това ви го обещавам.

Горман вдигна вилицата си, заби я в палачинките си и прокара залъка през жълтъка на яйцето. Канеше се да го изяде, когато Монк изкрещя:

— Недейте!

Горман замръзна.

— Сега пък какво има?

— Имате жълтък върху палачинките — отбеляза Монк.

— Харесва ми — отвърна Горман.

— Не можете — каза Монк.

— Защо не?

— Защото не е позволено да смесвате ястията — обясни Монк.
— Те са отделни цялости. Мислете за тях като за континенти. Какво би станало, ако Северна Америка се сблъска с Европа? Земята ще бъде разкъсана. Това представлява вашата чиния.

— Трябва да го оставите да се нахрани, господин Монк.

— Не мога да стоя безучастно, докато един човек се самоубива — възпротиви се Монк.

— Виж, приятелче, и без друго всичко се смесва в стомаха ти — каза Горман и лапна хапката, набодена на вилицата му. — Това е все едно да сипваш с лопата въглища в локомотива на влак. Там вътре няма отделения.

— Стомахът знае — каза Монк.

Можеха да спорят вечно по въпроса, но точно тогава Кристъл излезе и застана пред нас.

— Какво искате да знаете? — попита тя Монк.

— Как може да сервирате храна на човек, който оставя яйчения жълтък да се допира до палачинките му? — каза Монк, като кимна с глава към охранителя.

Кристъл хвърли поглед към Горман, който този път се погрижи зрелищно да отъркаля парчето палачинка в жълтъка, маслото и кленовия сироп, преди да го изяде. Цялото тяло на Монк се присви отвратено, което накара Горман да се ухили и само го насърчи да продължи.

— Няма закон срещу това — каза тя.

— Бихте ли го оставили да пие и да шофира?

— Тук не сервираме алкохол — каза Кристъл. — За това ли искахте да говорите с мен?

— Любопитен е за баща ви — казах.

— Изобщо не си спомням татко — каза тя. — Познавам го единствено от снимките в един албум и историите, които мама и разни хора в града са ми разказвали през годините. Имал е навика да идва тук и да закусва всяка сутрин преди работа.

Монк изгледа гневно Горман:

— Бас държа, че вземате наркотици.

— Изобщо не докосвам такива неща — каза Горман. — Освен това не пия и не пуша.

— Но така се започва — каза Монк. — Жълтък и палачинки днес, контрабанден алкохол и марихуана утре. Нищо чудно, че не ви е проблем да лудувате с мазни маймуни.

— Господин Монк — казах. — Няма ли да зададете на Кристъл някакви въпроси за баща й?

Монк я погледна:

— Майка ви някога говорила ли е за обира?

— Разбира се, че говореше — каза Кристъл. — Що за глупав въпрос е това?

— Прост въпрос, който да ви накара да се съсредоточите върху конкретната тема, от която се интересувам — поясни Монк. — Може би трябваше да бъда по-директен. Беше ли баща ви един от обирджиите на „Голдън Рейл Експрес“?

Кристъл му отправи гневен поглед:

— Този влак беше животът му. Той обичаше влаковете. Още от дете искал да работи на борда на „Голдън Рейл Експрес“. Започнал от дъното и се издигнал до кондуктор. Носеше униформата така гордо, сякаш беше на генерал с четири звезди. Да работи за тази железница, беше единствената работа, която някога е искал, и единствената, която някога е имал. Така че, не, господин Монк, той не може да е ограбил този влак. Той му се беше посветил, вероятно повече, отколкото на мама и мен.

— Ако е познавал влака толкова добре — каза Монк — как е паднал от него?

— Не е — каза Кристъл. — Хвърлили са го. Бил е убит при съпротива, точно както онзи нещастен пазач.

— Някой видял ли е да го блъскат? — попита Монк.

— Никой не е видял какво е станало с него — каза тя. — Не е бил във влака, когато влакът е пристигнал в Трабъл, затова тръгнаха да го търсят. Намериха тялото му край релсите.

— Може би е умрял, когато е скочил с плячката, и невредимите му съучастници са го изоставили — каза Монк.

— Не намериха никакви монети или банкноти близо до него — каза тя. — Ако падането е било достатъчно силно да го убие, не мислите ли, че при него торбите с пари и злато са щели да се разкъсат? Или поне част от съдържанието им да се разсипе, когато ги е пуснал?

Монк сви рамене:

— Предполагам. Но все още мога да разбера защо хората са подозирали, че е замесен.

— Никой в града не го подозираше, само хора, които не го познаваха — каза Кристъл. — Ленард Макелрой и Клифърд Адамс продължиха да управляват „Голдън Рейл Експрес“ и даваха на майка ми част от заплатите си всяка седмица в продължение на двайсет години. Не биха направили това, ако мислеха, че татко е бил сред крадците, нали?

Горман се обади, докато обираше последните остатъци жълтък и кленов сироп от чинията си с парче препечена филийка:

— И без друго какво значение има сега нещо от това?

— Историята е неразкрита. Неприключена. Недовършена — каза Монк. — Това е липсващо късче история.

— Именно това е всичко: история — каза Кристъл. — А настоящето? А горкият Мани?

— Работя и по това — каза Монк.

Готвачката дрънна с едно звънче в кухнята. Кристъл се върна да вземе храната.

— Тогава защо не ни питате за него? — каза Горман.

— Знаете ли нещо за убийството му?

— Не, но няколко дни преди убийството му някакъв тип се отби до гаража да пита за него — каза Горман.

— Казахте ли на полицейския началник за това? — попитах.

— Началникът никога не ме е питал — каза Горман. — Онзи тип каза, че бил стар приятел, който просто минавал през града и си спомнил, че Мани живее някъде по тия места. Попита дали го познавам и дали мога да го упътя как да стигне до дома му.

— Защо е дошъл при вас? — попита Монк.

— Работех в единствения автосервиз в града — каза Горман. — Това е единственото място, където можете да отидете, ако трябва да ви оправят колата. Така че познавам всички и мен ме познават всички.

— Казахте ли му къде живее Мани?

— Не виждах с какво може да навреди — каза Горман. — Предложих да се обадя на Мани от негово име, но онзи искаше да го изненада.

— Определено е успял — казах. — Представи ли ви се?

— Не, но караше червен „Форд Тъндърбърд“, модел 1964 — каза Горман. — Помня го, защото беше в безупречно състояние. Не виждате много такива наоколо. Знаехте ли, че моделът от шейсет и четвърта има кормилен вал, който позволява на волана да се накланя на девет инча към центъра на колата, така че на шофьора да му е по-лесно да влиза и излиза. Тази отличителна черта обаче така и не се задържа. Имат волани, които се накланят нагоре и надолу, но не и от една страна на друга.

— Това наистина е интересно. Мога да говоря за автомобилни волани цял ден — казах. — Но трябва веднага да се срещнете с началник Келтън и да му дадете описание на човека и неговия „Тъндърбърд“.

— Може би ще се отбия на път за работа. — Горман вдигна чинията си и, като гледаше право към Монк, я облиза до блясък. — Сега имам нужда от малко сън. Бил съм на крак цяла нощ.

— Един човек е мъртъв — напомних му.

Горман остави чинията, избърса уста с голата си ръка, пусна на масата няколко долара и стана от високото си столче.

— Мани няма да стане по-мъртъв, ако подремна малко.

Той излезе точно когато Кристъл се появи от кухнята със закуската ни. Остави чиниите пред нас. Препечената филийка на Монк беше изрязана в съвършена квадратна форма и беше равномерно изпечена до кафяво, но той не забеляза. Взираше се в чинията на Горман.

— Ще желаете ли още нещо? — попита тя.

— Бих искал да отнесете тази чиния, ако обичате — каза той, като я посочи. — И да я унищожите.

[1] На англ. „Grease monkeys“ (жарг.) — автомонтъори. — Б. пр.

↑

9. Г-Н МОНК И МИНАТА

След закуска отидохме пеша до полицейския участък да предупредим началника за тайнствения човек, който беше питал Горман за Мани. А ни трябваша и указания как да стигнем до мината на Клифърд Адамс.

Когато влязохме, Келтън стоеше на гишето на рецепцията и преглеждаше купчина папки. Усмихна се, когато ни видя, но ми се искаше да мисля, че усмивката е най-вече за мен.

— Точно навреме — каза той. — Капитан Стотълмайер току-що изпрати тези папки. Това са досиета на хора, които Мани е изпратил в затвора, които може би му имат зъб и наскоро са били освободени.

— Може би можем да ви помогнем да скъсите списъка — каза Монк. — Някакъв тип е разпитвал в града за Мани няколко дни преди убийството.

Лицето на Келтън се изопна:

— Никой не ми е казал това. Как разбрахте?

— Един вид се натъкнахме на него — казах. — Боб Горман ни разказа. Онзи се отбил до сервиза. Не разбирам защо Горман така и не ви е казал за това.

Келтън се намръщи:

— Защото ние единствени мислим, че убийството на Мани е било по лични причини, а не за да бъде откраднато нещо от музея. Дори така да е, Боб трябваше да каже нещо. Свястно хлапе е, но не блести с особен ум.

— Това е слабо казано — рече Монк. — Знаехте ли, че смесва палачинките си с яйцата и че ръцете му са черни като въглен?

— Срам и позор — каза Келтън. — Боб научил ли е името на онзи тип?

— Не — казах. — Но смята да намине да се види с вас на път за работа и да ви даде описание на човека. Всичко, което Горман можа да ни каже, беше, че онзи е карал „Гъндърбърд“, модел шейсет и четвърта.

— И това е нещо, предполагам — каза Келтън. — Ще видим дали ще съвпадне с нещо в досиетата. Какъв е планът ви за действие за деня?

— Бихме искали да говорим с Клифърд Адамс, машиниста на „Голдън Рейл Експрес“ — казах. — Можете ли да ни кажете как да стигнем до мястото, където живее?

Келтън нарисова карта върху лист хартия и ми даде указанията.

— Домът на Адамс е на около пет мили извън града в края на непавиран черен път — каза Келтън.

— Защо не е павиран? — попита Монк.

— Защото никой не го е павирал.

— Пътищата би трябвало да са павирани — каза Монк. — Всичко би трябвало да е равно, гладко и четно.

— Няма ли това да направи живота доста безвкусен? — каза Келтън.

— Да — каза Монк. — Както би трябвало да бъде.

— Павирането не е сред моите отговорности — отбеляза Келтън.

— Вие прилагате закона, нали?

— В книгите няма закон, който да изисква павирани пътища.

— Това е въпрос на елементарно човешко благоприличие — възмути се Монк.

— Това също е извън моята юрисдикция. Не се отклонявайте от пътя, ако колата ви се счупи. Земята там е осеяна с изоставени минни шахти и нестабилни тунели, поддържани от гниеци дървени греди.

— Никога не бихме излезли от пътя, дори и от непавиран такъв — каза Монк. — В противен случай бихме поели риска да се сблъскаме с природа.

— Как може да имате проблем с природата? — попита Келтън. — Тя е навсякъде.

— Именно. Тя е извън контрол.

— Искате да кажете, че е извън вашия контрол — поправи го Келтън. — Добре дошли в живота.

— Изобщо не намирам живота за толкова приветлив — каза Монк.

— Въобще нямаше да предположа — рече Келтън.

Пътуването до мястото, където живееше Клифърд Адамас, беше бавно, неравно и прашно, и отново минахме през онази магистрала с пеперудите, които опръскаха предното ми стъкло с изпражнения.

Монк хленчеше нещастно по целия път.

Включих радиото, за да го заглуша, но единственият сигнал, който успях да хвана, беше от някаква пиратска радиостанция, управлявана от някакъв откачен, който бе убеден, че миграцията на пеперудите е поличба за неизбежно нашествие на извънземни.

Може и да беше прав. Всъщност, изглеждаше сякаш извънземното нашествие вече беше дошло и отминало. Докато пътувахме из обширния, пуст пейзаж, не видях никакви признаци на живот, само останки от него. Имаше няколко порутени къщи, ръждясали туловища на изоставени коли и задушени от плевели входове към две мини, изкопани в суровите хълмове. Беше сурово, избледняло от слънцето, каменисто и крайно негостоприемно място.

Пътят свършваше при очукана от природните стихии сглобяема къщичка, една от онези „полуготови“ постройки от гофриран метал, каквито са били произвеждани масово през Втората световна война, а по-късно — продавани на хората. Докато растях, из цял Монтерей и Салинас имаше такива сглобяеми къщи. Бяха евтини, издръжливи и можеха да се използват за всичко — от складове до ресторанти.

Специално тази къщичка беше около двайсет фута широка и петдесет фута дълга, и приличаше на огромна тръба, наполовина заровена по дължина в пръстта. Беше заобиколена от изхвърлени за скрап коли и камиони, метални цилиндри за нафта, електроуреди, листове гофриран метал, купчини железопътни нитове, и всевъзможни боклуци.

Бельо, чорапи и чифт дочени работни дрехи се полюшваха от въже за простиране, опънато между къщичката и дървената водонапорна кула, която вероятно бе стара колкото Трабъл.

От другата страна на водонапорната кула имаше оплетени тръби, машинни части, изолиран банд, лебедки и конвейерна лента, която завършваше във фуния, изливаща се върху няколко купчини чакъл. Съоръжението беше издигнато в края на няколко железопътни коловоза, които се простираха на десет ярда нагоре по една стръмнина и влизаха в отвора на една мина. Вагонетка, пълна с камъни, беше паркирана в най-горния край на коловоза.

Очаквах Монк да изскочи от колата в мига щом спряхме, но той не помръдна.

— Какво не е наред? — попитах. Той ме погледна печално:

— Нищо.

— Може ли да бъдете по-конкретен?

— Ако Трабъл е адът — каза Монк, — то това е ад в самия ад. Човекът, който живее тук, трябва да е неандерталец. Не мога да реша кое е по-смъртоносно: да остана в този движещ се преносител на чума, или да изляза там навън.

— Да видим дали съм разбрала правилно — казах. — Аз съм торнадо от мръсотия, а колата ми е движещ се преносител на чума.

— Изглежда, че двете вървят ръка за ръка — каза Монк.

— Не печелите никакви положителни точки пред мен днес, господин Монк.

— Аз съм работодателят, а ти си служителят — припомни ми Монк. — Аз съм онзи, който държи всички точки, а ти си онази, която се предполага, че трябва да ги печели.

— Аз съм онази, за която се предполага, че трябва да печели пари — отбелязах. — Работодателите плащат на служителите, а вие още ми дължите заплатата за миналата седмица.

Това щеше да му затвори устата, ако и двамата не бяхме принудени да млъкнем от резкия звук на затръшваща се врата.

Звукът дойде от малка дървена барака, разположена отделно на поне двайсет и пет ярда от сглобяемата къщичка.

Клифърд Адамс стоеше пред бараката и оправяше презрамките на избелелия си работен гащеризон.

Извади от горния си джоб плисирана кондукторска шапка на тънко райе, нагласи я на главата си и после тръгна решително към къщичката.

Адамс беше спретнат, сурово изглеждащ мъж към седемдесетте с фин слой прах по дрехите и жилавата си кожа. Очите му бяха сурови и твърди като кремък, лицето му — грубо като земята, на която живееше.

— За какво предполагаш, че е тази малка барака? — попита Монк.

За мен беше очевидно и вероятно щеше да е така за всеки друг, освен за Монк. Никога не можех да разбера как човек, който знае

толкова много, по толкова много езотерични въпроси, има толкова малко ежедневни познания.

И въпреки това Монк често виждаше неща, които никой друг не виждаше, неясни детайли, които щяха да се окажат ключовите улики към разкриването на някое убийство.

Затова предполагам, че във вселенската схема на нещата всичко се изравняваше — а това, ако питате Монк, беше всичко, което имаше значение. За него животът беше стремеж и поддържане на равновесие, симетрия и ред.

— Това е външна тоалетна — казах.

— *Какво?*

— Барака, която служи за тоалетна.

— Сложил е тоалетна чак там, далече от мястото, където живее.

— Монк кимна одобрително. — Това показва истинска загриженост за хигиеничните условия. Може да съм го преценил погрешно. Сигурно е било нужно значително усилие да се прокара водопровод толкова далече в тази пустош.

Монк понечи да отвори вратата си.

— Той не е прокарал водопровод във външната тоалетна — подхвърлих аз.

Монк спря, както беше открянал вратата:

— Това е нелепо. Ако не го е направил, що за тоалетна може да има тук?

— Седалка с дупка в нея, разположена над открита яма.

Монк нададе лек ужасен писък, а после затръшна вратата и я заключи.

— Оставам в колата — заяви той.

— Как възнамерявате да говорите с него, докато седите вътре в подвижния развѣдник на чума?

— Можеш да го доведеш до прозореца — каза той. — Но не твърде близо.

Излязох и Монк незабавно заключи вратата ми. Пресрещнах Адамс на половината път между външната тоалетна и къщичката му.

— Господин Адамс?

— Данъчни ли сте? Защото ако сте, ще трябва да почакате тук, докато си взема пушката.

— Не сме данъчни — казах. — Ако бяхме, щяхте ли да ме застреляте?

— Зависи дали още сте тук, когато се върна с пушката, и колко бързо можете да отпрашите с колата. Да не сте разносвач на съдебни призовки?

— И по тях ли стреляте?

— Опитвам се — каза той.

— По полицаи стреляте ли?

— Ченге ли сте?

— Не съм, но шефът ми е, един вид. — Посочих към колата. Монк се смъкна малко на седалката си. — Ейдриън Монк е консултант при разследванията на Полицейското управление на Сан Франциско.

— Не съм бил в Сан Франциско от десет години каза Адамс.

— Помагаме на полицията в Трабъл да разследва убийството на един пазач в Музея на златната треска.

Адамс присви очи към мен:

— Какво е станало?

— Било е след времето за затваряне. Пазачът е правел обиколките си. Някой е изскочил иззад „Голдън Рейл Експрес“ и е ударил пазача по главата с търнокоп.

— Какво е откраднато?

— Нищо — казах.

Адамс поклати глава:

— Звучи адски безсмислено.

— Именно затова е тук господин Монк. Той е специалист в това — да намира смисъл в неща, които са безсмислени — обясних му. — Като част от разследването господин Монк научи за влаковия обир и мисли, че може да разреши и този случай.

Адамс примижа към Монк:

— Защо да си дава труд след всичкото това време?

— Така прави — казах. — Не може да се сдържи.

Адамс кимна. Изглежда обяснението бе уцелило чувствително място.

— Знам какво е. От петдесет години се опитвам да изкарам злато от онази стара мина там горе, макар да е безсмислено.

— Сигурно сте намерили някакво злато, иначе нямаше да продължавате.

— Точно колкото да ме поддържа жив и да ме кара да мисля, че най-после съм близо до големия удар — каза Адамс, като вдигна печално очи към мината. — Тя примамва хората, без да им дава кой знае какво още от времето на Златната треска, но аз продължавам да се връщам за още. Не мога да се сдържа, точно както всички мъже, притежавали тази забравена от бога дупка преди мен.

Посочих към голямото съоръжение до водонапорната кула:

— Това има ли нещо общо с миньорството?

— Тази машина смила камъните, за да мога да отделя златото — каза той. — Поне това е идеята. Прекарвам половината си време да ровя из гробищата за старо желязо в търсене на части, за да я поддържа. Ако я погледнете внимателно, ще видите пружини за легло, извънбордов мотор, остриета на комбайн и вътрешните части на кафемашина.

— Какво прави кафемашината?

— Нищо, ето защо хвърлих проклетото нещо на боклука — каза той.

Той се затътри до колата, приближи се до вратата откъм страната на пътника и почука на прозореца:

— Какво искате да знаете?

Монк ми махна да се приближа и ми даде знак да му дам кърпичка. Извадих една от дамската си чанта и той имитира миене на прозореца с нея там, където беше почукал Адамс. Свих рамене, за да покажа, че съм безпомощна, и посочих към дамската си чанта на седалката. Той направи гримаса и се отдръпна от прозореца, сякаш микробите от кокалчетата на Адамс можеха да се процедят през стъклото.

— Той ще излезе ли или напротив? — попита ме Адамс.

— Не мисля. Господин Монк е алергичен към пръстта, а тук има много.

Адамс сви рамене и отново се обърна с лице към Монк:

— Ако имате въпрос, давайте. Имам работа за вършене.

— Кажете ми какво стана в нощта на обира — каза Монк: стъклото заглушаваше гласа му.

— Ще ми се да знаех — отвърна Адамс.

— Били сте там, нали? — казах аз.

— Влакът изобщо не спря от момента, в който напуснахме Сакраменто, докато не пристигнахме в Трабъл. Узнах, че е имало обир, чак като стигнахме до гарата. Лени Макелрой — той беше огнярят — и аз, бяхме отпред, в неведение за цялата история, докато просто придвижвахме влака. Маскираните крадци бяха заплашили пътниците със смърт и ги бяха предупредили да не казват или правят нищо, с което да забавят влака.

Монк пхна длан в ръкава си и почука на прозореца с покритата си ръка:

— Не ви чух. Може ли да говорите по-високо и да повторите онова, което казахте току-що?

— Не. — Адамс ме погледна. — Това ли е всичко?

— Мислите ли, че Ралф Де Росо е бил замесен в обира? — попитах високо, за да може Монк да ме чуе.

Адамс поклати глава:

— Не съм убеден също и че е бил убит от онези двама крадци.

— Какво друго обяснение може да има за падането му от влака?

— Понякога се питам дали е скочил от влака още преди изобщо обирът да е бил извършен.

— Защо би го направил?

— Това беше последното пътуване на „Голдън Рейл Експрес“. Беше краят на една ера, която отдавна трябваше да е приключила. Ралф винаги е искал да бъде единствено кондуктор: това беше единственото което знаеше как да бъде. Според мен е смятал, че животът му е приключил — каза Адамс. — Разбира се печалната ирония е, че заради мрачната слава от обира влакът продължи да пътува още двацет години за забавление на туристите. Може би ако не беше, Лени щеше да живее по-дълго.

— Какво ви кара да мислите така?

— През повече от половината си живот Лени е изсипвал въглища в онзи локомотив и е вдишвал саждите — каза Адамс. — Научих, че когато умрял, дробовете му били черни. Ако беше напуснал през шейсет и втора, дробовете му можеше да се пречистят донякъде и още да е жив. Но той смяташе онзи локомотив за свой и не пожела да си отиде до последния ден на влака. Упоритият кучи син умря няколко години преди този ден да настъпи.

— Вие защо останахте?

— Бях последният от едно умиращо поколение. Смятах, че със същия успех мога да го изпратя до края. Освен това, всичко, което ме чакаше, беше тази дупка в земята и онази, която ме чака някой ден. Може би е същата. Като си знам късмета, това ще е денят, когато ще се натъкна на златоносна жила.

Монк почука на прозореца да привлече вниманието на Адамс и се обади високо:

— Как мислите, че крадците са изнесли парите и златото от влака?

— Хората имат всевъзможни безумни теории, но на мен простото обяснение ми се струва най-логично. Хвърлили са торбите на някого на земята.

— Без да разпилеят нищо? — каза Монк.

— Какво ви кара да мислите, че не са разпилели част от плячката?

— Защото никога не е намерено нищо — каза Монк.

Адамс пренебрегна забележката с махване на ръка:

— Така разправят. Нека ви кажа нещо. Градът умираше през шейсет и втора. Много хора търсеха плячката, повечето от тях — бедни като църковни мишки. Ако някой е намерил злато, гарантирам ви, че го е натъпкал в джобовете си и го е похарчил, без никой да разбере. Ако някой е намерил златни монети, ги е задържал и не е казал и думичка по въпроса.

— Но бихте си помислили, че някоя от монетите ще се появи досега — казах.

— Сигурен съм, че са се появили — каза той.

— И никой не ги е познал?

— Защото вече не са били монети. Били са пръстени, колиета или късчета злато — каза Адамс. — Златото е почти неразруσιμο и въпреки това лесно може да бъде превърнато в нещо друго, без да изгуби от редкостта, блясъка или стойността си. Защо според вас хората жадуват за него така дяволски силно?

— Защото са луди — почти изкрещя Монк.

— Има всякакви видове лудост, мистър — веднага изкрещя в отговор Адамс, с лице, толкова близо до стъклото, че носът му почти го докосваше. — Вие си имате вашата, а аз си имам моята.

И с тези думи Адамс извади чифт гумени ръкавици от джоба си и тръгна бавно нагоре по хълма към мината си.

10. Г-Н МОНК И ПОСТОЯННОТО ДОСИЕ

В мига, щом потеглихме по двулентовата магистрала, мобилният ми телефон извънтя и когато системата за идентифициране на обаждания изписа на екранчето „Стотълмайер“, спрях в отбивката, за да отговоря.

— Здравейте, капитане.

— Как върви разследването? — попита той.

— Напредва — осведомих го.

— Какво означава това?

Хвърлих поглед към Монк, който ме гледаше. Бях почти сигурна, че звукът на телефона ми беше достатъчно висок, та той да може да чуе какво ми казва Стотълмайер.

— Означава, че господин Монк още не е хванал убиеца — казах. — Но ще го хване.

Монк кимна утвърдително.

— Преди или след като разкрие извършен преди четирийсет и седем години влаков обир? — попита Стотълмайер.

— Говорили сте с началник Келтън — предположих.

— Не беше нужно. Проучих Джейк Слоукъм по твоя молба и открих, че е прекарал трийсет години в Сан Куентин. Разбрах защо — каза Стотълмайер. — И познавам Монк.

— Тогава знаете, че не можете да направите нищо по въпроса — казах.

— Ти би могла да го насърчиш да определи приоритетите си.

— Нямам подобно влияние — казах. — Аз съм торнадо от мръсотия.

— Пак ли това? — каза Монк. — Това е общоприет израз. Впрягаш се за едното нищо.

Невярващо, едва не изпуснах телефона:

— *Ви*е ми казвате да не се впрягам за нещо?

— Ще се почувстваш много по-добре, ако не се съсредоточаваш болезнено върху нещата.

— Вие непрекъснато се съсредоточавате болезнено върху разни неща — припомних му.

— Само върху важни неща — каза той. — Не проливам пот за дреболии.

— Вие изобщо не се потите — казах.

— Именно — съгласи се той. — Може би ако можеше да се научиш да не се впрягаш за всяка дреболия, ти също нямаше да се потиш. Което, ако ми позволиш да добавя, мнозина от нас ще оценят.

— *Мнозина* от нас? — казах. — Имате предвид себе си.

— Многократно — каза той.

— Това ли е деликатният ви начин да ми кажете, че воня?

Монк изопна плещи:

— Сигурен съм, че в този случай причината е в колата, а не в теб.

— *В този* случай?

— Макар че да прекарваме в една кола дълги периоди от време, означава, че сме доста близо един до друг, а ти наистина ставаш влажна.

— Влажна?

— Ти да не оглушаваш? — тросна се Монк. — Постоянно повтаряш всичко, което казвам.

Дочух Стотълмайер да се смее. Отново доближи телефона до ухото си.

— На какво се смеете?

— На нищо. Просто си прочиствах гърлото — отвърна Стотълмайер. — Слоукъм живее в пансиона за активни пенсионери в Ейнджълс Камп, който е едно от онези изникнали по време на Златната треска градчета на север от Трабъл. Може би е добре да смъкнеш прозореца по пътя натам.

Затворих му телефона.

— Това беше грубо — каза Монк.

— И го казва човекът, който ме нарече вонящо торнадо от мръсотия.

— С привързаност и дълбоко уважение — допълни Монк.

— Отне ми няколко години, но започвам да разбирам защо Шарона беше толкова начумерена — казах, имайки предвид бившата му медицинска сестра и асистентка.

— И Шарона се впрягаше за едното нищо — рече Монк.

Погледнах през рамо да се уверя, че не идват никакви коли и настъпих газта до дупка: когато излязох с бясна скорост на магистралата, гумите изсвистяха.

Знаех, че оставянето на следи върху магистралата щеше вечно да терзае Монк.

Той погледна назад:

— Чакай, оставихме белег.

— Е, и?

— Трябва да се върнем и да го почистим — каза Монк.

— Не се потете за дреболии — казах, като се усмихнах тайно.

Беше пирова победа.

Той не спря да се оплаква за следите от гуми през следващите двайсет минути, чак докато спрях пред Центъра за оттегляне на активни пенсионери „Кипарис“, който наподобяваше хотел икономична класа за пътуващи бизнесмени.

Монк извади бележника и химикалката си, хвърли поглед към нещо на контролното табло и отбеляза нещо в бележника си.

— Какво правите? — попитах.

— Записвам милите на километража, за да можем да се върнем по следите си отново точно на същото място, където ти беляза пейзажа и безсмъртната си душа.

— Нищо не съм белязала.

— Остави върху магистралата белег, който може никога да не избледнее — каза Монк. — Ако не успеем да го почистим сами, може да се наложи да повикаме екип да го почисти с пясъчна струя. А ако това не свърши работа, предполагам, че ще трябва да разрушим този участък от асфалта и да положим пресен асфалт.

— Хиляди коли използват магистралата. Вторачват се в една следа от гуми сред безброй ивици, петна, пукнатини и несвършенства на пътя.

— Опитвам се да разчистя една бъркотия и да те спася от грешка, която ще те преследва до края на живота ти — каза Монк. — Ти повреди вандалски жизненоважна част от нашата национална транспортна инфраструктура. Подобно нарушение остава в постоянното ти досие.

— Нямам постоянно досие — казах.

— Да, имаш — каза той.

— Кой го води? — Погледнах го и видях отговора в самодоволното изражение на лицето му. — Оттеглям въпроса. Надявам се, че сте се свързали с учителката ми от детската градина, която е вписала първите забележки, за да имате пълния документ.

— Да, свързах се — каза той.

— *Свързахте се?*

— ДА, СВЪРЗАХ СЕ — каза той високо в дясното ми ухо. — Не мога да повярвам, че си яла тесто и си направила дупки в силиконовата топка за игра на съученика си. От пещерни хора ли си отгледана?

— Не мога да повярвам, че сте издирили учителката ми от детската градина, и че тя наистина е водила досие, и че ви го е дала. Това е нарушаване на личното ми пространство. Какво сте си мислили?

— Мислех си за това как поверих безопасността и благополучието си на една барманка, която току-що беше убила човек в дома си — припомни ми Монк. — Ще трябва да ми простиш, задето исках първо да науча малко за теб.

— Той беше натрапник, който ме нападна — казах. — Нямах намерение да го убивам. Защиитавах се. Знаете това. Именно вие го доказахте.

— Дори така да е, смятах, че трябва да направя щателна проверка на миналото ти.

— Чак до детската градина?

— Щях да стигна и по-далече, но учителката ти от предучилищната група се беше преместила в Южна Америка, а докторът, акуширал при раждането ти, беше починал.

Излязох от колата, затръшнах вратата и се отдалечих малко. Имаше си предел за странностите на Монк, които един разумен човек може да понесе, дори някой, толкова привикнал към тях, колкото мен.

С гръб към колата, аз си поех дълбоко дъх, изпуснах го бавно и реших да се преструвам, че разговорите, които бяхме провели през изминалия час, никога не са се случвали.

Нямаше значение дали бях права или не — понякога просто трябваше да се откажа от борбата в името на собственото си умствено и физическо здраве. И преди да направя или кажа нещо, което да ми навлече уволнение. Това беше един от тези моменти. Отново си поех

дълбоко дъх, обърнах се кръгом и видях, че сега Монк стоеше пред сградата и ме наблюдаваше.

Върнах се и отидох при Монк пред фоайето. Без да кажа и дума, отворих вратата и влязохме вътре.

Първото, което забелязах, беше дългата редица от еднакви проходилки, всяка с панделка, флагче, плюшено животинче или някакъв знак отгоре, за да изпъкват индивидуално.

Проходилките бяха паркирани като коли пред трапезарията вляво от нас. Трапезарията ми напомни за ресторант в някой мол, завършваща с гледаща към улицата фасада в стила на селска къща, покрита с дъсчени летви, част от покрива с фалшиви капандури и външни прозорци, които гледаха навътре към фоайето. Около две дузини старци седяха на големи, кръгли маси и ядяха пържено пиле или квадратни парчета желиран пудинг, шприцовани отгоре с бита сметана.

Вдясно от нас имаше регистратура, където енергичната млада служителка, с усмивка на обучаваща се стюардеса, ни попита кого сме дошли да видим. Казах ѝ. Тя каза, че Джейк Слоукъм живее в апартамент 210, но можем да го намерим в градината, която се намираще право напред, през голямата стая и навън през френските врати.

Благодарих ѝ и прекосихме голямата зала, в която имаше роял, кафе-бар и масивна камина, направена от имитационни, гъсто подредени пластове фурнир, наподобяващи камък. Пламъците на огън, запален с газ, съскаха и потрепваха между нишките фалшиви дърва.

Няколко старци седяха на плюшените канапета и кресла, като четяха книги и списания, дремеха с клюмнали на гърдите глави, или бърбеха помежду си.

Френските врати се отваряха към отделен с ограда бетонен вътрешен двор, с няколко шезлонга, подредени около украсено с камъни по краищата езерце със златни рибки с глинен лебед в средата, покрит с птичи курешки.

Не беше трудно да забележим Джейк Слоукъм. Той беше единственият човек навън, който седеше в инвалидна количка и пушеше цигара. Спретнато изгладената му риза и панталоните от рипсено кадифе му бяха твърде големи и висяха като торби върху слабото му тяло — стил, който бе популярен сред тълпите от млади

почитатели на хип-хопа, но придаваше болнав и отблъскващ вид на старците. Виждах костите на ръцете му и подобните на червеи вени под почти прозрачната му, покрита със старчески петна кожа. Имаше хлътнали бузи и бдителни очи, разположени в дълбоки ямки, които приличаха на плахи създания, надничащи от тъмните си дупки.

— Джейк Слоукъм? — попита Монк.

— Каквото и да продавате, не го искам — срязва го Слоукъм, с дрезгав и стържещ глас. — А дори и да исках, не бих могъл да си го позволя.

— Не сме дошли да ви продаваме нищо — обясни Монк.

— Не ми трябват и Исус, Мохамед, или Буда, Рон Хъбард или Джоел Остийн — каза той.

— Казвам се Ейдриън Монк. Аз съм детектив, а това е асистентката ми, Натали Тийгър. Разследваме обира на „Голдън Рейл Експрес“ и едно убийство, станало преди няколко дни в музея, където сега е изложен влакът.

Слоукъм дръпна от цигарата си и издуха дима в посока на Монк. Монк покри с ръка носа и устата си и изтича обратно в сградата.

— Това е само цигарен дим — каза ми Слоукъм. — Няма да ви убие.

— Всъщност, ще го направи — казах.

— Не мигновено — рече той.

— Господин Монк е чувствителен към дима — казах. — Чувствителен е, кажи-речи, към всичко.

Монк стоеше при френските врати и ни наблюдаваше през стъклото.

— Вие не сте ли? — попита Слоукъм.

— Той ми плаща, за да не съм — казах. — Знаете ли какво е станало със златото?

— Това ли ви интересува? Поклатих глава:

— Господин Монк не се интересува от златото. Всичко, което иска да направи, е да разкрие загадката за това как е извършен обирът. Вие можете да му помогнете да направи това.

— Защо бих го сторил?

— Прекарал сте трийсет години в затвора за участието си в престъплението. През тези мъчителни години сигурно хиляда пъти сте се питали къде е златото и дали там навън няма някой, който живее на

свобода, докато вие гниете в затвора. Вероятно и сега още се питате за това. Нима не бихте искали най-сетне да научите отговора? — Посочих към Монк: — Той ще го намери.

— И други са се опитвали — каза той.

— Никой от тях не е бил Ейдриън Монк. Той е най-добрият детектив на земята — казах. — Ще бъда пряма, господин Слоукъм. Вие сте стар и не изглеждате добре. Той може да е последният ви шанс някога да узнаете какво се е случило в действителност.

Слоукъм се замисли върху чутото за един дълъг миг, после загаси цигарата си в колелото на инвалидната си количка.

— Идете да попитате шефа си дали би искал да чуе една хубава история — каза той.

11. Г-Н МОНК ИЗСЛУШВА ЕДНА ИСТОРИЯ

Според разказа на Джейк Слоукъм, той и Джордж Гилман били странстващи земеделски работници, които допълвали оскъдните си сезонни и спорадични законни приходи с дребни кражби, влизалия с взлом и нападения с цел ограбване.

Двамата мъже седели в някакъв бар в Плейсървил една нощ, почти разорени и обмислящи следващото си престъпление, когато влязъл Ралф Де Росо, заложил няколко пъти на карти и изпил няколко питиета. Слоукъм зърнал много пари в портфейла на Де Росо и видял избавлението им. Когато Де Росо си тръгнал пиян от бара няколко часа по-късно, Слоукъм и Гилман го последвали навън.

Де Росо влязъл със залитане в една тъмна уличка да се изпикае. Слоукъм и Гилман се промъкнали зад него и се канели да нападнат, когато Де Росо внезапно се извъртял кръгом, напълно трезвен и е малък пистолет в ръка.

След това обаче направил нещо удивително. Извадил портфейла си и го подхвърлил на Слоукъм.

— Това дойдохте да ми отмъкнете, нали? — казал Де Росо. — Е, можете да го вземете. Искам да вземете парите и да погледнете хубаво името и адреса в шофьорската книжка. Искам да знаете кой съм и къде живея. Ще видите също и карта, която удостоверява, че съм кондуктор на „Голдън Рейл Експрес“.

Освен това ги помолил да погледнат снимките на жена му и дъщеря му, които назовал по име.

Слоукъм бил сигурен, че Де Росо е опасно луд и това е някаква безумна прелюдия към тяхната екзекуция.

Но Де Росо ги изненадал отново.

— Търся двама предприемчиви млади авантюристи като вас, за да ми помогнат да извърша един обир, който ще се превърне в легенда. — Де Росо пъхнал пистолета отново в джоба на самото си. — Ако се интересувате, почерпете ме чаша кафе и резен пай, и ще ви разкажа всичко за това.

Те го направили.

Де Росо им разказал за последното пътуване на „Голдън Рейл Експрес“ и за играта на покер с високи залози за едно гърне с пари и злато, която щяла да го ознаменува.

Искал помощта им, за да ограби вагона за залагания по време на онова последно пътуване. Тяхната роля в замисъла щяла да бъде проста и относително честна, лесна, изискваща единствено уменията, придобити чрез предишните им престъпни преживявания.

Имало обаче една голяма уловка. Щели да знаят единствено собствената си роля в плана. Няма да познават никой друг и не можели да напуснат влака с никаква част от плячката, нито дори една-единствена златна монета.

Този сценарий не се сторил много логичен на Слоукъм или на Гилман. Как се предполагало да си получат заплащането?

Де Росо обяснил, че щял да се срещне с тях отново след шест месеца, щом положението се уталожи, и да им даде дела им от плячката. Слоукъм и Гилман помислили, че това е шега. Какво щяло да попречи на Де Росо и непознатите му съучастници да избягат с всичко и да не оставят нищо за тях двамата?

— Гаранцията — казал им Де Росо — съм аз и семейството ми.

Именно затова им показал шофьорската си книжка, кондукторската си карта и снимките на съпругата и дъщеря си. Искал Слоукъм и Гилман да знаят точно кой е той и къде живее.

Оставял собствената си безопасност, и тази на семейството си, изцяло в ръцете им. Слоукъм и Гилман можели да ги проследят, да ги предадат на полицията или да ги убият по всяко време. Защо Де Росо би поел този риск, ако възнамерявал да измами двамата мъже?

Аргументът бил убедителен и притъпил донякъде резервите им относно предложението му. Освен това, определено им се предоставяли и доста други възможности, и Слоукъм и Гилман преценили, че това е по-добре, отколкото да нападнат и обират пияници в уличките. Решили да се включат.

Де Росо нарисувал схема на влака върху една салфетка. Локомотивът бил отпред, следван от вагона с възлицата, един товарен вагон, вагона за залагания, вагон-ресторанта, два пътнически вагона, и служебния вагон. В пътническите вагони и вагон-ресторанта щяло да

има забава, но достъпът до вагона за залагания бил ограничен само до поканените играчи и важните гости.

Важното било, че хората нямало да седят по местата си, а щели да се движат свободно между пътническите вагони и вагона за залагания, докато се празнува. Никой нямало да забележи, ако Слоукъм и Гилма отсъстват за три минути.

От време на време светлините във влака примигвали и изгасвали за секунда-две от началото на пътуването и през цялото време, докато влакът се движел. Щяло да се случва достатъчно често, и за толкова кратко време, че пътниците щели да го приемат съвсем спокойно.

Целият обир следвал стриктно разписание, разчетено до секунда. Слоукъм и Гилман трябвало да бъдат на вратата между вагон-ресторанта и вагона за залагания в точния момент на предварително уговореното изгасване на светлините, което щяло да прикрие излизането им.

Слоукъм и Гилман щели да се срещнат пред пътническия вагон, на малката платформа, която ги отделяла от задния край на вагона за залагания. Щели да покрият лицата си със скиорски маски, да извадят пистолетите си и да нахълтат във вагона за залагания, като надвият бързо изненаданите охранители на вратата. В същия миг друг крадец щял да влезе откъм предния край на вагона за залагания, носейки торби с връзки отгоре.

През следващите две минути парите и златото щели да бъдат натъпкани в торби с връзки. След това Слоукъм и Гилман щели да покрият другия крадец, докато избяга с плячката през същата врата, през която влязъл.

На комарджиите щяло да бъде казано, че крадците стоят отвън пред вратите и ще убият всеки, който се опита да спре влака или да предупреди кондуктора, преди да стигнат в Трабъл.

Слоукъм и Гилман щели да излязат от вагона, да хвърлят маските и оръжията си от влака, и, по време на друго предварително уредено моментно затъмнение, да се промъкнат отново във вагон-ресторанта и да се присъединят отново към празненството.

Просто.

Но нещата не минали съвсем по план.

Вместо да надвие пазача, Гилман го прострелял в гърдите. Гилман си помислил, че това е по-лесно и премахва всяка вероятност

пазачът да извърши някоя героична постъпка.

А по някакъв начин Де Росо загинал, като паднал, или скочил, от влака.

— Дори при това положение никога нямаше да ни хванат, ако не ни беше заслепил искрящият блясък — каза Слоукъм в заключение на разказа си.

— Какъв искрящ блясък? — попита Монк. Дотогава вече и двамата седяхме в столове с лице към Слоукъм, с гръб към езерото.

— Проклетото злато — каза Слоукъм. — Не можахме да устоим да не вземем поне една от онези проклета монети, макар че Де Росо ни предупреди да не го правим. Бяхме алчни, лекомислени глупаци.

— Повечето крадци са такива — отбеляза Монк. — Казахте ли на полицията всичко, което разказахте на нас?

— Аз не съм им казал нищо. Джордж Гилман им каза. Не съм издайник. Не съм говорил с никого за обира, до днес.

— Защо Гилман е проговорил?

Слоукъм сви рамене:

— Вероятно щеше да си държи устата затворена, ако Де Росо не беше загинал. Но след като Де Росо беше мъртъв, Гилман вероятно е смятал, че никога няма да си получим дела. Не знаехме кои са другите крадци, затова те нямаха причина да ни включват.

— Освен разбойническата чест — казах.

— Няма такава между честните хора — каза той. — Какво ви кара да мислите, че ще я има сред мошениците? Но ще призная, че за известно време, след като излязох, се надявах, че един ден ще намеря на прага си кутия с пари, оставена от някой анонимен, благодарен непознат.

— Е, как се прехранвахте след освобождаването си от затвора? — Въпросът ми нямаше нищо общо с разследването, но бях любопитна.

— Бях уредник в „Арко Арена“ в Сакраменто — каза той. — После се пенсионирах и отново станах затворник.

— Това не ми прилича на затвор — каза Монк.

— Вие не живеете тук — каза Слоукъм.

Наблюдавах Монк, който изглеждаше озадачен:

— Какво не е наред?

— Цялата история. В престъпния замисъл няма никаква логика.

— Това е истината. Сега нямам причина да ви лъжа — каза Слоукъм. — Но не съм изненадан от реакцията ви. Същата е като на полицията. Те не повярваха и на една дума, която Джордж им каза.

Можех да разбера защо. Това беше чудат разказ, а по онова време дори не е бил потвърден от Слоукъм. На всичко отгоре, Ралф Де Росо беше уважаван, харесван семеен човек, посветил живота си на „Голдън Рейл Експрес“. Джордж Гилман беше просто някакъв отчаян, готов да убива грубиян с опашката история, който се опитваше да се спаси от електрическия стол.

— Ако това, което казвате, е вярно — каза Монк, — тогава липсва съществена част от замисъла.

— Какво е станало с плячката — отвърна Слоукъм.

Монк поклати глава:

— Изчезването на плячката е нещо, което се е случило след това. Все още не разбираме самия обир.

— Току-що ви разказах какво се е случило — каза Слоукъм.

— Това, което направихте, беше да изясните колко много не знаем. Защо Де Росо е искал да обере влака? Защо е имал нужда от вас двамата? Защо е бил готов да изложи себе си и семейството си на риск, като ви разкрие толкова много подробности за живота си? Защо Де Росо е искал да чака толкова дълго, преди да се разплати с вас? Кой е бил другият маскиран крадец?

— Бил е Де Росо — казах, обръщайки се към Слоукъм. — Нали?

— Винаги съм смятал, че е бил той, но той носеше маска и не каза нито дума — рече Слоукъм. — Само ние говорехме. Предполагам, че крадецът може да е бил някой друг. Или може би Де Росо не е искал да рискува ония заможни дебелаци да познаят гласа му.

— Независимо дали е бил Де Росо или не, крадецът е влязъл във вагона за залагания от предната врата — каза Монк. — Означава ли това, че до обира се е криел в товарния вагон? Ако е бил Де Росо, как е влязъл там? Защо парите и златото са били сложени в торби с връзки, вместо в нещо по-здраво? Къде е отишъл крадецът с торбите злато? Скочил ли е Де Росо от влака, или е бил блъснат? Ако успеем да отговорим на тези въпроси, съдбата на златото ще стане очевидна.

Докато размишлявахме по тези въпроси, някой излезе от сградата и влезе във вътрешния двор зад нас.

— Намерихте ли вече златото? — попита новодошлият.

Обърнахме се и видяхме началник Келтън да се приближава. Носеше пистолета си в кобур на колана. Значката му също беше закачена на колана.

— В глинения лебед е — казах, като посочих към езерцето. — Точно се канехме да го разбием и да приключим случая.

— Радвам се, че можах да съм тук да го видя — каза той.

— Какво *всъщност* правите тук? — попита Монк.

— Имаше развитие в разследването на убийството и си помислих, че може би ще искате да сте съпричастни към това — каза той, а после се наведе напред и подаде ръка на Слоукъм. — Аз съм Харли Келтън, полицейският началник в Трабъл.

Ръкуваха се, макар че Слоукъм не изглеждаше твърде доволен да го направи.

— Как ни намерихте? — попитах, като станах от мястото си.

— Аз съм началникът на полицията — припомни ми той.

Монк се изправи:

— Благодаря ви за помощта, господин Слоукъм. Оценявам я.

— Наистина ли мислите, че можете да разгадате всичко?

— Винаги успявам — заяви Монк.

— Ще ми кажете ли какво е станало?

Монк кимна:

— Работата ми няма да е завършена, ако не го направя. Аз завършвам нещата.

Влязохме обратно вътре с Келтън, който ни осведоми за последните събития, докато прекосяхме голямата зала и фойето.

— Някакъв служител на закона събирал пари за закрила от името на мафията в Тендърлойн. Ако хората откажели да платят, ги наранявал сериозно, а след това им съсипвал бизнеса. Мани го хванал да бие един собственик на книжарница за порнографска литература с оловна тръба по главата. Служителят на закона отишъл в затвора, но преди да го затворят, оставил на съхранение най-ценната си вещ.

— „Тъндърбърд“, модел 1964 — казах.

— Би трябвало да те направят шеф на полицията — каза Келтън.

— Името му е Гейтър Дънсен. Бил е освободен преди шест месеца като част от щатска програма за облекчаване пренаселването на затворите.

Щатските затвори бяха толкова претъпкани с престъпници, че един федерален съд наскоро постанови, че изпращането в затвор в

Калифорния представлява жестоко и необичайно наказание. Съдът нареди на щата да подобри незабавно условията: в противен случай щатът беше заплашен от тежки глоби и криминално преследване на управата на затворите. Тъй като щатът нямаше пари за построяване на нови затвори, а директорите не искаха да станат обитатели на поверените им затвори, нямаха избор, освен да започнат да пускат мошениците на свобода преждевременно.

— Може би трябва просто да спрете да арестувате хора — казах.

— Извършил съм няколко ареста, откакто дойдох в Трабъл, но още не съм имал шанса да изпратя някого да се присъедини към обитателите на затворите. — Келтън погледна Монк: — Вие вероятно сте напълнили сам цял затвор. Може би трябва да си вземете почивка за известно време.

— Не и днес — каза Монк.

— В такъв случай вие двамата можете да ме последвате — каза Келтън. — Гейтър живее в старата къща на майка си в Джаксън. Вече сме на половината път дотам.

12. Г-Н МОНК ИЗСЛУШВА ЕДНА ТЕОРИЯ

Келтън превишаваше доста ограничението за скоростта, но аз не изоставах от него, уверена, че никой няма да ме спре за глоба, докато го следвам официално.

Мислех си за историята на Слоукъм и въпросите, които тя повдигаше. След известно време се обърнах към Монк:

— Имам теория.

— За какво?

— Как е извършен обирът — казах. — Да предположим, че Слоукъм казваше истината. Мисля, че Де Росо е бил подстрекателят, но не и активен участник.

— Какво означава това?

— Познавал е влаковете, но не е имал криминален опит. Затова е вербувал хора, които са имали такъв, и ги е оставил да си свършат работата, докато той е наглеждал операцията.

— Бил е мозъкът, а не мускулите — каза Монк.

— Да — казах.

— Като ситуацията с нас — подхвърли той.

Не бях съвсем сигурна как да приема това. Дали намекваше, че не съм умна? Бях почти сигурна, че не беше така, но след като ме беше нарекъл вонящо торнадо от мръсотия, бях леко докачлива.

— Тъй като не е можел да им плати за помощта — още нещо, което може да се свърже с вас — той е трябвало да измисли друг начин да ги убеди да работят за него. Затова е изложил на риск безопасността си и тази на семейството си. Но смятам, че изобщо не е било рисковано, тъй като напълно е възнамерявал да изпълни почтено сделката.

— Дотук звучи логично.

— Не е нужно да звучите толкова изненадан — казах. — Аз имам и мозък, и мускули. Знаем, че вагонът за залагания е бил притиснат като в сандвич между вагон-ресторанта и товарния вагон.

Слоукъм и Гилман са били във вагон-ресторанта и мисля, че третият човек е бил в товарния вагон.

— Но ти казваш, че не е бил Де Росо — рече Монк. Кимнах:

— Де Росо е бил някъде другаде. Не знам къде. Може би в някой от пътническите вагони. По идея третият е трябвало да се върне в товарния вагон и да скрие златото в тайно отделение. Смятам, че Де Росо е имал някакъв хитър план да разтовари златото на гарата право под носа на полицията. Но планът така и не е стигнал дотам. Имам две теории какво е станало после.

— Значи имаш три теории — каза Монк.

— Имам една теория с два теоретични изхода.

— Теория с подтеории — поправи ме Монк.

— Има ли правило срещу това в детективската професия?

— Мръщят му се.

— Вие затова ли се мръщите?

— Не се мръщя — каза Монк. — Това е лицето ми в нормално, спокойно състояние.

— Какво значение има колко теории имам? — казах. — Просто се замерваме с нестандартни идеи.

— Категорично не замерваме нищо, било то заедно или поотделно — каза Монк. — Нито сега, нито когато и да било.

— И така, ето теория номер едно — казах, пренебрегвайки възражението му. — Онова, което се е объркало, е че третият човек е решил да измами останалите и да вземе златото за себе си. Когато Де Росо се е появил в товарния вагон...

— Как Де Росо се е озовал там, без да мине първо през вагон-ресторанта? — прекъсна ме Монк.

— Минал е над него — казах. — Покатерил се е и е минал отгоре по покрива.

— Докато влакът се е движел? — попита невярващо Монк.

— Бил е опитен влаков служител — казах. — Те го правят непрекъснато.

— Сериозно?

— Никога ли не сте гледали уестърни или трилъри за влакови обири?

— Това са филми — каза той.

— Сценаристите вземат идеи от реалния живот и тръгват оттам.

— Обясни ми тогава „*Магьосникът от Оз*“ — каза Монк. — Къде в истинския живот можеш да намериш летящи маймуни, пеещи плашила и „дъвчащи“.

Продължих упорито, без да обръщам внимание на въпроса му.

— Значи Де Росо се появява в товарния вагон, открива какво прави третият човек, и следва борба. Накрая третият човек хвърля Де Росо от влака.

— Какво е станало със златото?

— Третият човек е скочил с него — казах.

— В две торби с връзки отгоре?

— Може би е сложил златото в нещо друго и после е скочил. Може би е изработил внимателен предварителен план и в гората го е чакала скрита кола, и е бил отдавна изчезнал, преди хората да започнат да търсят златото.

— Нека изясня това — каза Монк. — Де Росо е блъснат от влака и умира. Третият човек е скочил от влака с две торби злато и е оцелял.

— Може би третият човек е планирал да скочи на някой завой или нещо подобно, където влакът е трябвало да забави ход — казах. — Не знам. Не съм експерт по влаковете.

— Само дето си сигурна, че хората могат просто да се разхождат по покрива на вагон-ресторанта, докато влакът препуска с бясна скорост по релсите.

— Виждала съм хора да се бият с хватки от кунгфу върху движещи се влакове — казах. — Мисля, че Стивън Сегал го прави.

— О, тогава трябва да е възможно — каза Монк. — Кой е Стивън Сегал?

— Никой — казах.

— Каква е втората ти теория за това как се е объркал планът?

— Всъщност имам три теории за това.

— Каза, че имаш две.

— Е, току-що ми хрумна друга. Както и да е, втората ми версия е, че Де Росо е паднал, докато е вървял по покрива на вагон-ресторанта, и изобщо не е стигнал до товарния вагон — казах. — Третият човек не е знаел каква е останалата част от плана, или кои са другите двама крадци, затова се е възползвал възможно най-добре от една лоша ситуация, като е скочил от влака със златото.

— И оцелял — каза Монк.

— Очевидно — отвърнах. — Ако е загинал и златото се е разпиляло навсякъде, нямаше да водим тази дискусия.

— Каква е третата ти теория?

— Това е всъщност втората теория с малка добавка — казах. — Третият човек е скрил златото в тайното отделение на товарния вагон, както е било планирано, и е успял да слезе от влака, преди полицията да разбере какво става.

— Полицията е претърсила влака за тайни отделения и не е открила никакви — каза Монк.

— Може би третият човек е изсипал златото и след това е разглобил тайното отделение.

— И е направил всичко това, без някой да забележи?

— Сигурно — казах. — Защото му се е разминало безнаказано.

— Това е ужасна теория.

— Имате ли по-добра?

— Не — каза Монк. — Защото на мен не ми хрумват теории. На мен ми хрумват решения.

— Е, тогава да чуем решението ви.

— Още нямам такова.

— Тогава теорията ми може да е вярна.

— Коя? — каза той. — Ти имаш четири.

— Имам една с три възможни изхода — казах. — Решението може да е един от тях, или съчетание, или четвърти изход, който още не ми е дошъл на ум.

— С други думи, може да е нещо съвсем друго — каза той.

— Да — казах.

— Мисля, че си права — каза той.

— За какво?

— Нещо съвсем друго е.

До този момент бяхме последвали Келтън в жилищен квартал, датиращ още от петдесетте години на двайсети век, с домове, които изглеждаха като намиращи се в космическата ера ресторанти за бързо хранене. Домовете имаха остри ъгли, плоски покриви, фасади от вулканични скали, прозорци, високи от пода до тавана, и автомобилни заслони вместо гаражи. Къщата на Гейтър Дънсен се забелязваше лесно заради паркирания под навеса за коли „Гъндърбърд“ модел 1964.

От разстояние изглеждаше сякаш къщата и имотът на Гейтър са покрити със сняг. Но когато приближихме, видях, че бяха бели камъни — блестящи късове от насечени доломити, разстлани по земята, алеята за коли и покрива. Тук-там през камъните надничаха сухи, бодливи храсти, но иначе изглеждаше сякаш къщата бе построена на сред мраморна кариера.

Келтън паркира полицейската си кола на чакълената автомобилна алея зад „Гъндърбърд“-а, вероятно за да попречи на някого да избяга с колата.

Паркирах на бордюра на улицата. Към предните стъпала водеше бетонна предна алея, което беше истински късмет за мен, защото иначе Монк можеше да поиска да го пренесе през камъните до вратата. Той не обича неравните и нестабилни повърхности.

— Нека тук аз вода — каза Келтън. — Гейтър отдавна е известен с проявите си на насилие.

— Предполагам, затова го наричат Гейтър, а не Пухчо — казах.

Опитвах се да звуча остроумно и закачливо, но се получи катастрофално плоско. Келтън не се забавляваше и беше напълно делови.

— Трябва да предположим, че е въоръжен и опасен, затова ще действам според процедурата. Ясно? Искам вие двамата да се отдръпнете извън обсега на потенциалната огнева линия, докато преценя, че няма опасност.

Келтън се качи по стълбите, а после застана вдясно от входната врата.

Последвах примера му и стъпих върху камъните и извън обсега на огневата линия на предната врата. Монк остана на бетонната алея, но се наведе към мен толкова плътно, колкото можеше да стигне, без да се прекатури.

Келтън протегна лявата си ръка и почука на вратата. Държеше дясната си ръка върху приклада на оръжието си. Направих знак на Монк да застане до мен. Той поклати глава. Бихте си помислили, че съм поискала от него да върви бос по горещи въглени.

— Кой е? — изкрещя груб глас от вътрешността на къщата.

— Гейтър Дънсен? — попита Келтън.

— Кой се интересува?

— Шефът на полицията в Трабъл. — Отговорът беше искрен и въпреки това прозвуча като наперена, заядлива реплика, която Уокър, Тексаския рейнджър или Мръсния Хари биха могли да изрекат.

Гейтър отвърна подобаващо. Стреля и проби дупка в предната врата, изстреляният напосоки куршум разби десния, намиращ се откъм страната на пътника прозорец на колата ми и възлизащата на петстотин долара част от застрахователната ми полица не покриваше подобни щети.

Стрелнах се да се скрия зад „Гъндърбърд“-а. Монк понечи да ме последва, после се поколеба, с един крак вдигнат над камъните, а другият — все още стъпил здраво на предната алея. Изглеждаше сякаш демонстрира стойка от бойно изкуство.

Гейтър стреля отново.

Страхът на Монк да не бъде прострелян надви страха му от неравни повърхности. Той се сниши и притича до колата, където се сви до мен.

Келтън се провикна към нас:

— Стойте където сте.

Той се сниши, завъртя се в поза за стрелба пред вратата, стреля два пъти, после се втурна в къщата.

Чухме още стрелба. Един от страничните прозорци на къщата се пръсна и късчета от него се пръснаха в камъните. Ако се съдеше по звука, стрелбата изглежда се придвижваше към задната част на къщата.

Монк издърпа едно камъче от шева на дясната предна гума на „Гъндърбърд“-а, после надникна покрай нея да огледа лъскавата хромирана скара. Дръпнах го обратно зад колата.

Чу се нов изстрел, след него — още два в бърза последователност, а после — обезпокоителна тишина. Единственият звук, който чувах, беше пищенето на ушите ми от стрелбата.

Двамата се изправихме бавно и надникнахме навън към къщата. Нагоре и надолу по пресечката хората започваха предпазливо да се появяват от домовете си да видят какво става. Чух сирени в далечината.

Келтън излезе от къщата, като държеше пистолета до тялото си. От лицето и ръцете му течеше кръв от няколко малки порезни рани, причинени от прехвъркнали късчета дърво и стъкло.

— Мъртъв е — каза Келтън.

Забързах през камъните към него, докато той седнаше на изтривалката пред вратата. Монк се върна на тротоара, после тръгна по предната алея и дойде при нас.

— Добре ли сте? — попитах.

— Би ли ми дала една от онези кърпички?

Бръкнах в чантата си и му дадох една. Той отвори пакета и внимателно попи раните по лицето си.

Монк ни подмина и влезе в къщата. Подадох на Келтън още няколко кърпички и забързах след Монк. Нямах особено желание да виждам какво има вътре, но това беше част от работата ми.

Къщата имаше открито разположение с много малко стени, разделящи стаите. Вместо това ниски плотове, шкафове за книги и мебели служеха за определяне на границите на различните пространства.

От дневната се влизаше в кухнята и някакъв коридор. Имаше модерно изглеждащ диван, кожено кресло, огромен телевизор с плосък екран и преобърнатата масичка за кафе, осеяна с дупки от куршуми. Голяма купа чипс, сос, кесия препечени свински кожички и няколко бутилки бира бяха разпилени по пода. В коженото кресло имаше две дупки от куршуми.

Монк протегна ръце пред себе си, с дланите навън, сякаш можеше да почувства топлината, излъчваща се от жаравата на неотдавнашното насилие. Усетих мириса на чесновия сос, парливия мирис, останал след стрелбата, и лекия металически мирис на кръв.

— Щеше да е хубаво, ако същевременно бяха почистили — каза Монк, като пристъпваше внимателно, за да избегне храната по пода.

— Мисля, че е трудно да стреляте един по друг, ако в същото време държите метла и лопатка за смет.

— Гейтър е седял на дивана, похапвайки чипс, когато полицейският началник е почукал на вратата. Грабнал е пистолета си, преобърнал е масата за прикритие и е дал първите два изстрела — каза Монк. — Можел е да разчисти масата, преди да я преобърне. Щяло е да отнеме само миг.

— Сигурно е бил объркан — казах.

Монк кимна:

— Гейтър вече се е местел на втората си позиция, когато Келтън ненужно е прострелял креслото.

Той тръгна към кухнята и ниската комбинация от кухненски плот и бар, която я отделяше от дневната. Видях, че прозорецът над кухненската мивка е разбит.

— Гейтър се е прикрил зад кухненския плот и отново е открил огън — каза Монк. — Келтън е стрелял в отговор и е уцелил прозореца. Гейтър е стрелял в отговор и Келтън се е снишил към пода. Гейтър е тръгнал надолу по коридора.

Представях си действието, докато Монк го описваше. Почти виждах как се разиграва пред мен като някаква призрачна сцена.

Монк тръгна надолу по коридора и надникна в спалнята. Спря на прага и наклони глава на една страна, после на друга.

Застанах зад него и надникнах над рамото му в стаята.

Едър мъж, точно шест фута висок и почти наполовина толкова широк, лежеше по гръб на пода, с разперени отстрани край тялото ръце. Беше плешив, с татуировка на алигатор, която се простираше около шията и върху главата му. Носеше потник, бермуди и джапанки. Точно между очите му имаше дупка от куршум, а цялата стена зад него беше опръскана с кръв.

Радвах се, че бяхме пропуснали обяда, иначе в този момент можех отново да видя своя.

Монк приклепна до тялото. Отново бях поразена от противоречията в поведението му. Той се отвърщаваше от размазаните пеперуди върху предното стъкло на колата ми, но не трепваше, докато оглеждаше човек, чийто тил беше отнесен от изстрел. На мен ми се струваше абсолютно нелогично. Но имах достатъчно добра преценка за собствената си личност, за да знам, че мисля за хиляден път за това познато противоречие само за да отвлека вниманието си от кръвта.

Не действаше.

— Устите му са напукани — каза Монк. — Кървят.

— В главата му има дупка от куршум и стената е оплескана с мозъка му, а вие се тревожите за напуканите му устни?

— Дали ги е дъвчел или ги е чоплел по време на престрелката?

— Хората правят така, когато са подложени на стрес — казах. — Престрелките са стресиращи ситуации.

Монк погледна под леглото:

— Ето пистолета му. Трябва да се е плъзнал там долу, когато той е паднал.

— Нужно ли е наистина да сме тук, господин Монк? Не може да се каже, че има нещо загадъчно в това как е убит Гейтър Дънсен. Бяхме точно отвън, когато се случи.

— И именно там би трябвало да сте точно сега — каза един глас. Обърнахме се и видяхме двама униформени полицаи, застанали зад нас, с извадени пистолети. На мен ми приличаше на престараване.

— Можете да приберете тези пистолети — стрелбата приключи — казах. — Началник Келтън не ви ли събщи това?

— Вън — каза твърдо полицаят. — Веднага.

— С удоволствие — казах и излязох бързо навън.

Монк ме последва, без изобщо да бърза.

13. Г-Н МОНК И ПРОПУСНАТАТА УЛИКА

След броени минути имотът гъмжеше от детективи от Джаксън, криминалисти и хора от кабинета на медицинския експерт на окръг Амадор.

Разследването се водеше от детектив Лидия Уайлдър, която имаше вид, сякаш страда от тежки проблеми с храносмилането. Непрекъснато правеше гримаси, докато обхождаше местопрестъплението и докато разпитваше Келтън, който седеше без риза в задната част на една линейка, докато лекарите от екипа за спешна помощ се грижеха за порезните му рани.

Опитвах се да не зяпам, но не можех да не забележа, че той има хубаво тяло и точно достатъчно косми по гърдите, че да намекуват за здравословна мъжественост, но не толкова, че да ми идва да му предложа банан. Наскоро бях прочела в „*Космополитън*“ че косматите гърди са отново на мода. Що се отнася до мен, никога не бяха излизали от мода.

Тя, изглежда, не забелязваше гърдите му. Колкото по-дълго говореше с него, толкова по-изопната ставаше гримасата ѝ. Ние още не бяхме говорили с нея. Друг детектив взе показанията ни и каза, че не можем да ходим никъде, докато Уайлдър не ни освободи.

Затова се облегнах на една от полицейските коли и загледах кипящата дейност.

Монк се погрижи криминалистът, който измъкна куршума от задната седалка на колата ми, да събере всички счупени стъкла.

След няколко минути Монк се приближи до мен.

— Страхувам се, че колата е напълно съсипана.

— Вие си мислехте така още преди онзи изстрел да разбие прозореца — припомних му.

— Но сега е напълно свършено с нея — каза Монк. — Невъзможно е да пътуваме в нея.

— Ще трябва да се примирим — казах.

— Но липсва един прозорец — каза Монк. — И по колата е полепнала спечена мръсотия и изпражнения на пеперуди.

— Ще запълня дупката с картон и изолирбанд, докато успея да сменя стъклото.

— Това е немислимо — заяви той.

— Не мога да си позволя нова кола, нито пък вие — казах. — Просто ще трябва да се примирим.

— Тогава ще ни трябва тухла — каза Монк. — Или бейзболна бухалка.

— За какво?

— За да махнем другия заден прозорец откъм страната на пътника — каза Монк. — Може би мога да взема назаем една палка от някой полицай.

Той понечи да тръгне към един полицай, но аз го сграбчих за ръката и рязко го дръпнах назад.

— Ако направите нещо на другия прозорец, няма да си мия ръцете до края на това пътуване — заплаших го. — И първото, което ще направя, като се върнем в апартамента ви, е да докосна всичко.

— Не би се осмелила — каза Монк.

Погледнах го в очите:

— Пробвайте ме.

— Бъди разумна — каза той, но прозвуча повече като хленч.

— Първо вие, господин Монк.

— Опитвам се да бъда — каза той. — Но ти не ми позволяваш.

Келтън облече ризата си и се приближи до нас. Уайлдър също идваше към нас, с голяма торба за веществени доказателства под мишница.

— В беда ли сте? — попитах Келтън. — Нямам предвид града. Знам къде сме. Искам да кажа...

— Знам какво искаш да кажеш — прекъсна ме Келтън. — Имал съм и по-лоши неприятности, макар и не в трезво състояние.

Уайлдър се обърна към нас:

— Това е адска бъркотия.

— Знам — каза Монк. — Може би вие можете да й поговорите и да я вразумите, преди да стане по-лошо.

— За какво говорите? — попита Уайлдър.

Монк посочи с глава към колата:

— Натали не ми позволява да счупя другия прозорец.

— Мислех, че Гейтър Дънсен е прострелял прозореца — каза Уайлдър.

— Простреля го — каза Монк. — Затова сега е наложително някой да счупи другия. Можете да ѝ заповядате да го направи като въпрос, засягащ обществената безопасност.

— Дрогиран ли сте или сте си спрели лекарствата?

— Питайте нея — каза Монк, като посочи към мен. — Защото аз имах същия въпрос.

Уайлдър погледна Келтън:

— Положението само се влошава с всяка изминала минута.

— Съгласен съм — каза Монк.

— Дошли сте тук да разпитвате заподозрян без юрисдикция и без да уведомите местните органи за прилагане на закона — каза тя на Келтън, пренебрегвайки Монк. — Приближили сте се до склонен към насилие заподозрян без подкрепление и сте си разменили изстрели с него. Убили сте заподозрения, а след това сте седнали отвън с двама цивилни граждани, единият от тях — умствено неуравновесен, и сте осквернили неподсигуреното местопрестъпление.

— Не сме цивилни граждани — каза Монк. — А в онзи момент Натали си изглеждаше уравновесена.

— Не сте полицаи — изсъска Уайлдър на Монк.

— Бях такъв — каза Монк. — Сега съм консултант към полицията на Сан Франциско.

— Но не сте консултант към *това* полицейско управление — каза тя.

— Бих се радвал да бъда — каза Монк.

— Ще ви изпратя карта с броя на разкритите от него случаи — казах.

— Не се интересуваме. — Тя се обърна отново към Келтън. — Безотговорността, която проявихте днес, е смайваща. Как изобщо сте станал началник на полицията?

— Спечелих си работата с пиене — отвърна Келтън.

— Това не е шега — каза тя. — Един човек е мъртъв.

— Убиец на полицаи — каза Келтън. — Той уби Мани Файкема, пенсионирания полицаи от Сан Франциско, който го пратил в затвора.

Всеки полицаи, появил се на вратата на Гейтър, щеше да получи куршум.

— Още по-основателна причина да се свържете с моята канцелария, преди да дойдете тук — каза тя.

— Може да съм се проявил като прекалено старателен — каза той.

— Били сте опасно безразсъден. Имате късмет, че Дънсен е единственият мъртвец днес и че никой друг не е бил сериозно ранен. — Тя измъкна торбата за веществени доказателства изпод мишницата си и я вдигна да я видим: — Имате ли представа какво е това?

Тримата се приближихме и погледнахме снимките.

— Това са снимки на вътрешността на Музея на златната треска в Трабъл — каза Монк.

Повечето снимки бяха направени от различни ъгли на златотърсаческата диорама.

— Там работеше Мани като охранител — каза Келтън. — Нашата теория е, че Гейтър е влязъл в музея през деня, скрил се е някъде и е нападнал Мани по време на обиколките му онази нощ. Струва ми се, че Гейтър си е търсел скривалище някъде из музея и е избрал колибата в диорамата.

Монк изопна плещи, но не каза нищо.

Уайлдър пъкна под мишница торбата за веществени доказателства и погледна Монк и мен:

— Вие двамата сте свободни да си вървите. — Тя хвърли поглед към Келтън. — Но с вас не съм приключила още. Имаме да си говорим за още много неща.

Изрече го така, че прозвуча като заплаха.

На излизане от Джаксън спрях до един магазин за канцеларски материали и купих картонена кутия, нож за картон и две рула изолиран банд. Изрязвах парче картон от кутията и го закрепих върху счупения прозорец. А като проява на благосклонност към огорчения си работодател, залепих едно парче и върху непокътнатия лъв заден прозорец. Това беше компромис и предложение за мир, което Монк прие с признателно кимване.

Бяхме пропуснали обяда и умирах от глад, затова спрях в един супермаркет и купих за двама ни по една кутия „Уийт Финс“ и по една бутилка вода „Съмит Крийк“, за да хапнем набързо. Не съм голяма почитателка на „Уийт Финс“, но знаех, че са квадратни, а ако бях взела нещо таткова непредсказуемо по размер и форма като например картофен чипс. Монк щеше да изпадне в истерия.

Когато потеглихме обратно към Трабъл, Монк мълчеше. Единственият звук в колата беше хрускането на зърнените късчета, докато ги ядахме, и свиренето на вятъра, който блъскаше картоната в десния заден прозорец.

Очаквах Монк да настоява да се върнем на мястото, където бях оставила следи от гуми по магистралата. Но той не го направи. Което означаваше, че нещо не беше наред, нещо не беше наред до такава степен, че отвлечаше вниманието му от нередността, която бях извършила.

— Какво ви тревожи, господин Монк?

— Нещо, което началникът Келтън каза на детектив Уайлдър.

— Той каза много неща — отбелязах. — Може ли да бъдете по-конкретен?

— Началник Келтън каза на детектив Уайлдър, че Гейтър Дънсен е убил Мани Файкема.

— Гейтър наистина го е убил — казах. — Не е ли?

— Не — каза Монк. — Не е.

— Обикновено не споря с вас за подобни неща, но доказателствата срещу Гейтър са много убедителни. Мани е изпратил Гейтър в затвора. Гейтър е бил в Трабъл преди убийството и е разпитвал всички за Мани. Направил е снимки на златотърсаческата диорама в Музея на златната треска. Предпочете да влезе в кървава престрелка с началник Келтън и да загине, вместо да се остави да бъде арестуван. Всичко това за мен е безспорно доказателство, че е убиец.

— Не е бил в Трабъл — каза Монк.

— Боб Горман го е видял — казах. — Горман е говорил с него.

— Боб Горман ни излъга.

— Откъде знаете?

— Не можеш да влезеш или излезеш от Трабъл, без да минеш през мигриращите пеперуди — каза той. — Но Гъндърбърдът на Гейтър е свършено чист.

Изгледах Монк.

— Не мога да повярвам, че същият човек, който искаше от мен да нареже колата само защото беше малко мръсна, сега критикува някого за това, че е поддържай колата си искрящо чиста. Този Тъндърбърд е бил най-скъпоценното притежание на Гейтър Дънсен. Вероятно го е миел и лъскал всеки ден. Ето защо по колата няма следи от размазани пеперуди. Освен това, снимките от музея, които детектив Уайлдър е намерила в къщата на Гейтър, доказват, че е бит в Трабъл и е оглеждал музея, за да предвиди по-нататъшните си действия.

— Те доказват, че Гейтър е невинен — каза Монк.

— Не виждам как — казах.

— Защото не си видяла онова, което аз не видях.

— Искате да кажете, онова, което *сте* видели — казах.

— Не, онова, което *не* видях.

— Как може да не съм видяла нещо, което вие не сте видели? — казах. — Това въобще не звучи смислено.

— Не видях на снимките в диорамата златотърсаческия търнокоп, с който е убит Мани — каза Монк. — Ако снимките са направени преди да бъде убит, търнокопът би трябвало да е там. Той не беше.

— О — казах. — Не го видях.

— Аз също не го видях.

— Видели сте го — казах. — Но онова, което сте видели, е онова, което не сте виждали. Не видях това, което сте видели, а именно — онова, което не е било там и което би трябвало да видя, ако внимавах какво виждам.

— Точно това казах. Мислиш ли, че ти току-що го каза по-ясно?

— Не — казах, като разтривах челото си с една ръка. — Мисля, че получавам удар.

— Това определено би обяснило днешното ти поведение.

— Защо не казахте на Келтън за това, докато бяхме още в къщата на Гейтър?

— Защото и без друго беше достатъчно загазил с полицията от Джаксън — каза Монк. — Не исках да го унижавам и да влошавам положението.

Усмихнах му се:

— Впечатлена съм, господин Монк. Това е било много деликатно от ваша страна.

— Аз съм много деликатен и чувствителен човек — каза той.

Вярно беше, че бе чувствителен и деликатен по отношение на много неща — безброй, всъщност, — но обикновено чувствата на другите хора не влизаха в това число. Разбира се, не казах това, защото наистина бях чувствителна по отношение на чувствата му и на факта, че да обидиш работодателя си не е най-добрият начин да запазиш работата си.

— Тогава, ако Гейтър Дънсен е бил невинен, защо стреля по нас?

— Бил е невинен за убийството на Мани Файкема, но това не го превръща в невинен човек. Както изтъкна ти, той се казваше Гейтър и имаше татуировка. Трябваше да е виновен за нещо ужасно.

— Какво ще кажете на началник Келтън?

— Нищо, докато не се сдобия с повече доказателства — каза той.
— Но това е първият ни истински пробив по случая.

— Защо смятате така?

— Някой е подхвърлил онази папка със снимки в къщата на Гейтър и Горман ни е излъгал — каза Монк. — Не че съм изненадан от безчестието на Горман. Разбрах, че не може да му се има доверие и че най-вероятно е комунист, в мига, когато го видях да взема онази вилица с мръсните си ръце и да си топи палачинките в жълтъка на яйцето.

— Смятате ли да се изправите срещу Горман с онова, което знаете?

— Не съм сигурен, че това е най-добрият ход точно сега. Може да научим повече като се правим на тъпи и чакаме да видим какво ще стане.

— Мислите ли, че можете да се правите на тъп?

— Аз съм гений и хората го знаят — каза Монк. — Но някой там навън ме подценява. Надявам се, че който и да е, ще продължи да го прави, ако си стоя кротко.

— Това няма да е лесно за вас — казах.

Знаех колко много Монк обича да изтъква гениалността си.

— Просто ще трябва да впрегна запасите си от сила на духа — каза той, — ако предположим, че ми е останала някаква, след като отново минем през онези пеперуди в тази кола на смъртта.

14. Г-Н МОНК ПОЛУЧАВА ТЕЛЕФОННО ОБАЖДАНЕ

Стъмваше се, когато пристигнахме в Трабъл, и трябваше да спра заради едно диво магаре, което пресичаше пътя между Мейн стрийт и Втора улица.

Магарето вървеше бавно, като спря точно пред колата ни, за да сдъвче нещо и да се втренчи в Монк.

Случайно хвърлих поглед наляво, към Музея на златната треска, и видях от сградата да излиза някой, когото познах.

— Господин Монк — казах. — Това не е ли Клифърд Адамс?

Монк проследи погледа ми, докато Адамс се качваше в стар пикал, в сравнение с който моята кола изглеждаше като нов мерцедес.

— Да, той е — каза Монк. — Питам се защо ли е решил да посети музея днес.

— Може би разговорът с нас го е накарал да изпита носталгия — казах.

Когато пикапът пресече лъча на фаровете ни, блесналата за кратко светлина освети гневната намръщена гримаса на лицето на Адамс, докато ни подминаваше.

Монк изопна плещи:

— Може би.

Щом камионът на Адамс излезе от пресечката белязах на ъгъла да стои Боб Горман. Той проследи как Адамс се отдалечава, а после погледът му се спря върху нас.

Насилих се да се усмихна и помахах на лъжеца. Той се усмихна, помахаше в отговор и продължи към музея.

Монк го наблюдаваше също толкова предпазливо, колкото бе наблюдавал и магарето.

— Има си основателна причина да наричат този град Трабъл.

Магарето най-после продължи по пътя си и ние изминахме няколкото пресечки надолу до мотела. Оставих Монк и продължих към бензиностанцията, където напълних резервоара и направих всичко по

силите си да изчистят насекомите и мръсотията от предната стъкло с мокра, насапунисана гумена миялка. Нужно беше здраво жулене, за да махна изпражненията на пеперудите. Все едно бях карала през буря от слуз.

Намерих маркуч зад бензиностанцията и напръсках с вода останалата част от колата, но това беше повърхностно изплакване, в най-добрия случай. Щеше да свърши работа, докато сменя счупения прозорец.

Върнах се в мотела и почуках на вратата на Монк да разбере дали проявява интерес да вечеря набързо с мен в ресторанта на Дороти.

— Добре съм си с кутията „Уийт Финс“ — каза Монк.

— Какво ще правите през остатъка от вечерта?

— Ще си лъскам обувките — каза той.

— Това звучи вълнуващо — отбелязах.

— Днес се промъквах покрай свистящи куршуми, пеперуди камикадзе и беснеещи магарета — каза Монк. — Имам нужда да си отдъхна.

— Разбирам — казах. — Приятна вечер, господин Монк.

— И на теб, Натали — каза той и затвори вратата.

Върнах се в стаята си и се обадох на Джули да видя как я кара. Зарадвах се, че я хващам вкъщи вечерта в учебен ден, да учи за тест по история. Поне това ми каза, че прави. Можеше да прави какво ли не.

Сега Джули беше твърде голяма, за да се отнасям с нея като с дете, но твърде малка, за да я третирам като възрастна. Беше доста сложно в такъв момент да си майка, особено самотен родител. Но й имах доверие. Никога не ми беше давала повод да ѝ нямам.

— Как ти харесва ваканцията с господин Монк? — попита тя дяволито.

— Не е ваканция — казах. — Това е делово пътуване.

— Така каза и за Германия и Франция.

— Онези пътувания се превърнаха в разследвания — казах. — Това започна като такова. Но сега разследванията станаха две.

— Не съм изненадана — каза Джули. — Господин Монк е като Ангела на смъртта. Определено няма да е сред поканените на дипломирането ми от гимназията.

— Трябва да го поканиш — казах. — Но ще измислим начин да го накараме сам да реши да отклони любезно поканата.

— Можеш да му кажеш, че някои от учениците са болни от дребна шарка — каза тя. — Или че нарочно носят различни чорапи.

— Всяко от двете ще свърши работа — съгласих се.

— Тогава ще направим и двете, просто за да се подсигурим.

— Добре — казах, а след това я осведомих за всичко, което се беше случило, откакто пристигнахме в Трабъл, особено откритието, че Монк има занимавал се с разкриване на престъпления праотец, притежаващ същата гениалност и странности на характера.

— Няма ли да е страхотно, ако Абигейл Гътри се окаже твоя роднина? Трябва да се поразровиш по въпроса.

— Не искам да знам — казах.

— Сега звучиш като господин Монк — каза тя.

— Не звуча — казах. — Изобщо не съм като него.

— Той не иска и да чуе, че има роднинска връзка с Артемис Монк, а ти не искаш да знаеш дали имаш роднинска връзка с Абигейл Гътри.

— Но той е роднина с Артемис Монк — казах. — Не бих имала нищо против да имам роднинска връзка с Абигейл Гътри, ако тя нямаше нищо общо с някой си Монк. Но ако съм нейна роднина, съвпадението просто би било твърде ужасяващо, за да го обмислям.

— Какво щеше да му е толкова стряскащото?

— Това би означавало, че всъщност никога не съм имала контрол над живота си. Винаги съм била обречена на тази съдба.

— Дори и да не си роднина с Абигейл Гътри, какво те кара да смяташ, че не си била орисана да работиш за господин Монк?

— Искат ми се да мисля, че имам свободна воля — казах. — На теб не ти ли се ще?

— Да — каза тя. — Но мама не ми позволява.

— Сега имаш собствени права, нали? — казах. — Доколкото знам, в момента си гола в компанията на три момчета и смъркаш кока.

Тя ахна:

— О, Боже мой, как разбра?

— Много смешно — казах.

— Защо според теб господин Монк отказва да допусне, че Артемис Монк е негов праядо?

— Може би се страхува, че ако проблемите му са наследствени, няма начин състоянието му някога да се подобри.

— Господин Монк не смята, че има проблеми — каза тя. — Той мисли, че откачалките са всички останали.

— Той знае, че има проблеми. Затова ходи на психоаналитик.

— Мамо, той ходи на психоаналитик, защото това му харесва. Приятно му е да хленчи и да бъде център на внимание.

— Забравяш, че е преживял пълен умствен срив след като съпругата му е загинала. Изхвърлили са го от полицията, защото е бил психологически негоден за служба и с години е имал нужда от медицинска сестра на пълен работен ден до себе си, само за да е в състояние да живее.

— Това е било в миналото. Той се е променил — каза Джули. — Ако още имаше нужда от професионална медицинска сестра, ти нямаше да имаш работа. Д-р Крогър и капитан Стотълмайер са наели Шарона, но господин Монк те нае лично. Защото работата вече не касаше умственото му здраве. Господин Монк не смята, че има проблеми, но съм сигурна, че според него ти имаш.

Това беше добър довод. Бяха минали години, откакто бях чула за последен път Монк да говори за това, как иска да бъде върнат на работа в полицията. Изглеждаше доволен да прави точно онова, което правеше. И вечно ме критикуваше, че имам нездравословно поведение, като например да нося измачкана блуза, да ям салати, разбърквани с ръце, да милвам кучета и да не изплаквам четката си за зъб вряла вода преди и след употреба.

Стигнах до плашещото осъзнаване, че може би Монк и аз си приличахме повече, отколкото смятах. Никой не преследваше така ревностно идеята да контролира себе си и околната си среда по-ожесточено от Ейдриън Монк. Може би признаването на роднинската връзка с Артемис Монк, човек, толкова удивително подобен на самия него, означаваше да приеме неизбежността на съдбата и факта, че е безсилен да формира посоката на собствения си живот.

Аз също не бях готова за това, а аз не бях и наполовина така раздразнителна като него.

До такава степен се бях настроила към различията между нас, че бях станала сляпа за всички неща, които споделяхме, общите аспекти

на характерите ни, които можеха да ни сближат, вместо да ни отдалечават един от друг.

Вината за това беше отчасти на Монк. Той беше онзи, който направи списъци на фобиите и правилата си и направи моя работа задължението да правя заобикалящата го среда възможно най-удобна за него. Бях насърчавана — не, *тренирана* да внимавам и да следя за нещата, които той намира за дразнещи или неуместни, повечето от които изобщо не биха ме притеснили, и да ги смекчавам, преди да са му причинили неприятности. Бях се нагодила към различията ни като начин да забелязвам нещата, от които той трябва да бъде защитаван.

Няколко минути по-рано бях казала на Джули, че изобщо не приличам на Монк. Но може би, някъде дълбоко, Монк и аз си приличахме много повече, отколкото някога преди си бях мислила.

Ако това беше вярно, може би той в крайна сметка не беше толкова сложен за разбиране. Или може би аз бях толкова объркана, колкото и той, само че по свой собствен начин.

Това вече беше плашеща мисъл.

Обещах си да започна да обръщам повече внимание на важните неща, които споделяхме, отколкото на десетте хиляди незначителни неща, които ни разделяха. Това можеше само да ме направи малко по-разбираща, а също и работата ми не толкова изпълнена със стрес.

— Кога си станала толкова умна? — попитах Джули.

— Винаги съм била — каза тя. — Просто на теб ти трябваша седемнайсет години да забележиш.

— Обичам те — казах. — Винаги съм го забелязвала.

— Знам, че си — каза тя. — И аз те обичам. Обещай ми, че ще внимаваш.

— Ще внимавам — казах. — Но ако това не е достатъчно, аз съм заедно с най-внимателния човек на земята.

— Той е чудат — каза тя. — Но понякога е чудат по хубав начин.

Затворих, прибрах телефона в чантата си и тръгнах бавно към ресторанта на Дороти да вечерям.

Тази вечер Кристъл Де Росо не беше на работа и в заведението нямаше никой, когото познавах, затова успях да погълна два чийзбургера и един шейк в пълна анонимност и без да се почувствам ни най-малко смутена от това.

Върнах се в стаята си, пъхнах се в леглото и отворих дневника на Абигейл Гътри, за да прочета още за Артемис Монк, преди да заспя.

НЕОБИКНОВЕНИЯТ Г-Н МОНК

(ИЗ ДНЕВНИКА НА АБИГЕЙЛ ГЪТРИ)

Трабъл, Калифорния, 1856 г.

Тъкмо закачвах на един гвоздей на предната веранда на новопостроената, съвършено квадратна колиба на Артемис Монк надпис, който гласеше: „Близането на камъни — забранено“, когато шериф Уийлър бавно се приближи. Това беше първото посещение на шерифа, откакто се бяхме нанесли в колибата, която служеше на Монк и като лаборатория за вземане на проби, и се намираше точно в центъра на съвършено квадратния парцел: всеки ъгъл на имота беше отбелязан с току-що посадена фиданка.

— Добро утро, госпожо Гътри — поздрави той, като свали шапката си в знак на уважение към мен.

— Добро утро и на вас, шерифе.

Той кимна към току-що изписания с боя надпис:

— Страхувам се да попитам какво означава това.

— Тук на верандата се събират много златотърсачи, които чакат господин Монк да вземе проби — казах.

Той се намръщи:

— Все още не схващам.

— Тогава не сте прекарвали много време в близост до златотърсачи.

— Вярно е. Опитвам се да стоя далече от тях — каза той. — Те се къпят не повече от един-два пъти годишно.

— Сега звучите като господин Монк — казах.

— Това е една от малкото теми, по които постигаме съгласие.

— Е, ако ги бяхте виждали как се събират и си говорят, щяхте да знаете, че е обичайно златотърсачите да предлагат камъните си за оглед вместо поздрав.

Уийлър вдигна вежда:

— Тоест?

— Първото нещо, което един златотърсач обикновено прави, е да близне някой камък, за да отстрани праха и да накара златото да заискри, преди да го вдигне пред очите си да го огледа. Господин Монк не само намира този обичай за отблъскващ, но и отказва да се занимава с всички камъни, върху които някой е точил лиги.

— Монк има много правила — каза шериф Уийлър. — Не знам как ги помните всичките.

— Той ми даде списък — казах. — Възлиза на петдесет страници.

— Колко хубаво за вас — каза той.

— И вие ще получите — успокоих го. — Сега ви правя копие, но пиша бавно.

— Не бързайте — каза той. — Правете го с години, ако искате.

Усмихнах се:

— Какво ви води насам днес?

— Нуждая се от помощта на Монк — каза той.

— Имате някой камък, от който трябва да се вземе проба?

Въведох шерифа вътре.

Монк седеше на писалището и тъкмо пишеше поредното си писмо до Самюъл Колт, изобретателя на револвера с шест патрона в пълнителя. Не ми беше нужно да чета писмото, за да знам какво гласеше:

Последното ви огнестрелно оръжие е добро, сър. Отлично оръжие. Но се нуждае от усъвършенстване. Не мога да не смятам, че в сегашната му форма все още сте на малко повече от половината път до постигането на целта.

Последните му четири, напълно еднакви писма, умоляващи господин Колт да побърза с изработването на револвер с десет патрона в пълнителя, бяха останали без отговор. Но Монк беше сигурен, че липсата на отговор се дължи на провалите на пощенската система и други случайности, а не отразява някакво неуважение от страна на господин Колт. Затова Монк просто продължаваше да пише едно и също писмо и да го изпраща. Беше изключително настоятелен, почти обсебен.

Монк вдигна очи към шерифа и остави перодръжката настрана:

— Радвам се да ви видя. Имаме да обсъдим един неотложен въпрос.

— Вашият въпрос ще трябва да почака...

— Става дума за онзи истински бич за човечеството, хазартната игра с три карти — прекъсна го Монк. — Трябва да бъде спряна.

— Казвал съм ти преди, Монк, не мога да спра играта на комар. Хората не ги е грижа, че ги мамят. На тях им харесва.

— Ако искат да бъдат мамени, това си е техен проблем — каза Монк. — Но да се играе игра само с три карти, е нарушение на всичко свято и подкопава основите на човешката цивилизация. Това не може да бъде търпяно.

— Можем да поговорим за това по-късно — предложи шериф Уийлър. — Един човек е жестоко убит и е откраднато много злато. Нямам представа кой е отговорен за престъплението.

— Това какво общо има с мен? — попита Монк.

— Ти разкри убийството на Барт Спайсър без дори да видиш тялото или да отидеш до мината му — каза шерифът. — Смятам, че ще успееш да разкриеш и това.

— Защо да го правя?

— За благото на общността и на твоите събратя — каза шерифът.

— Ето защо трябва да спрем хазартните игри с по три карти в този град — каза Монк. — Това е въпрос на елементарно човешко благоприличие.

Уийлър въздъхна:

— Ще склуча сделка с теб, Монк. Ако разкриеш убийството, играта с четири карти ще е единствената, която ще се играе в Трабъл.

Монк се усмихна и се изправи:

— Тогава да приключваме с това и да докараме цивилизацията в този забравен от Бога град.

Убийството беше станало при един участък, споделян от четирима златотърсачи, на Крипъл Крийк^[1], на около две мили извън Трабъл. Шериф Уийлър ни осведоми за подробностите по случая, докато отивахме натам.

Веднъж месечно трима от златотърсачите ходели в града да се позабавляват за една вечер, докато четвъртият оставал в колибата да пази златото им. Всички се редували да пазят.

Когато тримата златотърсачи се върнали в лагера си тази сутрин, открили партньора си мъртъв, а цялото злато — изчезнало.

Веднага изпратили човек обратно в града да доведе шерифа, който тръгнал да разследва заедно със заместника Уийвър.

— Всеки може да е извършил убийството и който и да е бил, досега вероятно вече отдавна е изчезнал — каза Уийлър. — Няма как да знам. Аз съм човек на закона, не детектив. Специалността ми е опазването на мира, защото за това не се иска много мислене.

— Твърде суров сте към себе си, шерифе — казах. — Да упражняваш власт, да печелиш уважението на общността, да посредничиш в спорове и да прилагаш закона, не е лесно. Малцина са способни на това.

— Всичко, което е нужно, са бързи юмруци, умение да измъкваш бързо оръжието, и избухлив нрав — каза той. — Най-добър съм, когато нямам време да мисля.

— Но можете да проследите човек — каза Монк. Уийлър кимна:

— Мога да следвам пътека, която някой е начертал пред мен.

— Това е детективската работа — каза Монк. — Във всичко има ред. Знаеш как се предполага, че трябва да стоят нещата. Можеш да видиш какво липсва, какво е забравено, и какво е нарушено. Можеш да видиш бъркотията. Това е пътеката, която трябва да следваш.

— Един убиец не оставя пътека за следване — каза Уийлър.

— Всичко оставя следа, шерифе — каза Монк. — Хората не могат да направят каквото и да било, без да оставят след себе си бъркотия. Именно това ще ни каже кой е убиецът и къде можем да го намерим.

Можех да разбера защо Монк харесва камъните. В природните елементи има ред, който не се променя. Те са солидни, надеждни и организирани. Златото си е злато, въглищата са си въглища. Той можеше да намери утеха в тяхната неизменност, когато всичко около него беше в безпорядък.

Камъните никога не му се бяха присмивали, не бяха лъгали очакванията му, нито разбивали сърцето му. Имах чувството, че

преживяванията му с хората бяха съвсем друга история, и при това — трагична.

Не знаех много за златотърсачеството, а дори още по-малко за участъка при Крипъл Крик. Но можех да преценя колко доходоносен е участъкът на един човек, и колко готов беше той да остане и да го разработва, по жилището му.

Повечето златотърсачи започваха със спален чувал, който се навиваше на руло, после следваше землянка, навес или палатка. Оттам се преминаваше към колибите, хижите от дървени трупи и къщите от рендосани дъски с кулички, остъклени прозорци, и други подобни. А после, ако човек наистина забогатееше, се преместваше в имение в Сан Франциско, за да брои парите си, докато други копаеха за него, и може би от време на време отиваше с „Голдън Рейл Експрес“ да посети мината си.

Тримата златотърсачи се мотаеха унило пред хижата си от дървени трупи. Като се съдеше по това грубо жилище, сложната им мрежа от течности за промиване на злато и прибори за пресяване, по масивната купчина от чакълени останки, и дълбоките окопи, които бяха изкопали, за да отклонят водата от коритото на потока, те обработваха усърдно участъка си и биваха възнаграждавани добре за усилията си.

Но сега тази награда си беше отишла, заедно с един от партньорите им.

Двама от тримата мъже можеха направо да са братя. Имаха дълги, гъсти бради, коси като прерийна трева, и ризи, които някога може би са били червени, но сега бяха в избледнял пурпурен цвят; панталоните им се държаха на оръфани памучни тиранти. Единственото, което всъщност отличаваше двамата, бяха дупките в шапките им и пъстрите им шалове. Със сигурност не си харчеха златото за дрехи. Предполагах, че по-голямата част от печалбите им отиваше в кръчмите. Имаха кървясалите очи и болнавата бледност на мъже, които току-що са изтрезнели. Предполагам, че няма нищо по-отрезвяващо от това едновременно да откриеш окървавен труп и да се разориш.

Партньорът им, от друга страна, беше в съвсем приличен вид, свит под сенчестото дърво. Дрехите му бяха точно толкова опърпани, колкото и техните, но косата и брадата му бяха спретнато подрязани и

миришеше на люлякова вода. Сигурно направо се беше залял с нея, тъй като аз бях на няколко крачки по-надолу от него, а мирисът пак беше доста силен. Въпреки аромата на цветя, който идваше от него, той имаше същия болнав вид като партньорите си: предполагам обаче, че неговият беше в резултат на състоянието, в което се намираше, а не на контрабандното уиски.

Заместник-шерифът Уийвър беше с тях и изглеждаше точно толкова нещастен, макар че не беше изгубил приятел или състояние. Той се надигна от пъна, на който седеше, и се приближи до шерифа.

— Определено се радвам да ви видя — каза Уийвър.

— Това тяло смърди ужасно. Не разбирам защо не ни позволихте да му направим прилично погребение, преди да се размърди.

— Исках Монк да види всичко, както го намерихме — каза Уийлър.

— Пийт не е купчина камъни — каза издокараният златотърсач, като се изправи. — Каква полза ще допринесе Монк? Би трябвало да организираме отряд преследвачи.

— След кого се предполага да тръгна с тези преследвачи, Пъг? — попита Уийлър. — Единствената следа, която виждам тук, е оставена от вас тримата. Който и да е направил това, се е вмъкнал, без да остави следа.

— Може да са били индианци — каза един от другите златотърсачи. — Те се промъкват и ги бива с ножовете. Могат да скалпират човек, докато мигне.

— Наоколо няма индианци, Елмър — отвърна онзи, който приличаше на него. — Има много мексиканци обаче, и ония хитри китайци. Никога не съм срещал честен китаец.

— Видях един китаец в града — каза Елмър. — Може той да го е направил. Арестувайте китаеца, шерифе.

— Никого няма да арестувам, Алви, докато не получа някакви доказателства — каза Уийлър.

— Все още не разбирам за какво ни трябва оценител на злато — каза Пъг.

— За да оцени ситуацията — каза Уийлър, а после хвърли поглед към Монк. — Тези мъже тук са Пъг Пурдъм, Елмър Портис и Алви Бартъл. Мъртвецът в колибата е Пийт Кули.

Шерифът посочваше мъжете на Монк, докато говореше.

— Някой е прерязал гърлото на Пийт и ни е взел всичкия златен прах — каза Алви. — Пийт дори не е успял да стреля.

— Къде беше скрит прахът ви? — попита Монк.

— Не беше в някакво специално скривалище — каза Елмър. — Държахме го в тенекиени кутии на полицата.

— Направо ей така, на открито? — попитах.

— Нямахме причина да не го правим — каза Пъг, като се облегна на дървото. — Обикновено всички сме тук и разработваме участъка. Ако трябва да отидем някъде, винаги оставяме един-двама души. Бдителни сме.

— Тримата излизахте ли от лагера снощи? — попита Монк. Всички кимнаха. — И заедно ли се върнахте?

— Аз се прибрах пръв — каза Алви. — После Пъг и Елмър.

— Срегнах Елмър на Мейн Стрийт тая сутрин — каза Пъг. — Не бяхме и на половината път, когато се натъкнахме на Алви, който беше пред припадък.

— Тъкмо отивах в града да доведа тях и шерифа — обясни Алви.

— Какво правихте снощи? — попита го Монк.

— Изгълтах количество уиски, равняващо се на собственото ми тегло — каза Алви с крива усмивка. — И на вашето също. Поиграх карти и пих още, докато кесията ми се изпразни.

— Къде спяхте?

— На столчето си пред бара — каза той. — Докато не паднах от него: после спях на пода.

Монк кимна, като се намръщи неодобрително, а после премести поглед към Елмър:

— А вие?

— Горедолу същото, само че платих с последната си щипка златен прах, за да преспя в обора на Липи — каза Елмър. — Бях прекалено пиян, за да се добера обратно до лагера.

Монк погледна Пъг:

— Вие какво правихте за забавление снощи?

— Каквото правя всеки месец — каза Пъг. — Отидох при бръснаря за една гореща вана, подстригване и подрязване на мустаците, после се върнах в хотела за едно хубаво ядене.

— Къде прекарахте нощта?

Пъг пристъпи неловко от крак на крак и се опита да не гледа в моята посока.

— С една приятелка.

— От „спортистките“ ли? — попита шериф Уийлър.

— В града едва ли има и две-три зрели, неомъжени жени, които не са „спортистки“ — каза Пъг, после се обърна с лице към Монк: — А един мъж си има своите мъжки нужди, нали знаете какво имам предвид?

Ако знаеше, Монк не показва пред мен никакъв признак за това. Той беше единственият мъж в града, който никога не ми бе хвърлял похотливи погледи. Дори шериф Уийлър ми беше отправял подобен поглед един-два пъти, но не го обвинявах. Не беше негова вината, че си има копнежи. Той беше от плът кръв като всички останали.

С изключение на Монк. Той приличаше почти на свещеник по способността си да избягва порока и изкушението. С това не искам да кажа, че беше студен човек. Той имаше нужда от компания, което вероятно беше основната причина да ме наеме. Беше самотен.

И жадуваше за топло отношение, но за него то не се изразяваше във физическа близост. Смятам, че го усещаше в поведението на другите, в това колко внимателни и възприемчиви бяха към странностите му и доколко бяха склонни да защитят чувствата му. А мога да кажа, че в това отношение, шериф Уийлър и аз показвахме искрената си привързаност към него всеки ден.

— Аз щях да си запазя банята за накрая — каза заместник-шерифът Уийвър. — Някои от онези „спортистки“ са по-грозни и мръсни дори от свиня.

— Не се интересуваме какво би направил ти — каза шериф Уийлър.

— Аз щях да пропусна банята и да си купя още едно питие — каза Алви. — Мога да се мия и в реката.

— Ти можеш и да изпиеш цяла река — каза Пъг.

— Водата не е толкова ободряваща — каза Елмър. — Ти не знаеш как да се забавляваш, Пъг.

— Аз още имам златен прах в кесията си — каза Пъг. — А ти?

Елмър сви рамене:

— Винаги има още там, откъдето дойде този. Земята е пълна с него. Няма смисъл да работиш, ако не можеш да си поживееш.

Знаех, че Монк вероятно е съгласен с Пъг. Всеки, който се къпеше редовно, имаше уважението на Монк. И съм сигурна, че жената, с която Пъг беше прекарал миналата нощ, е оценила факта да има чист, ухаещ на цветя клиент за разнообразие.

Монк си пое дълбоко дъх и се отправи към колибата. Последвах го.

Не бях сигурна какво се очаква да правя. Не исках да виждам мъртвец, особено пък жестоко убит, но бях асистентка на Монк и той може би щеше да има нужда от асистирание.

Но това не е истинската причина, поради която отидох с него в колибата. Бях любопитна да видя как щеше да разкрие престъплението, ако предположим, че изобщо беше възможно.

Монк отвори вратата на колибата и влезе вътре. Аз заставах на прага, отвратена от миризмата и от онова, което видях.

Пийт Кули лежеше на една страна върху пръстения под в локва от засъхнала кръв. Кръв имаше и по стената пред него. Вратът му зееше отворен като втора уста в ужасно нелепо подобие на усмивка от ухо до ухо.

Той беше восъчноблед мъж с хлътнали, тъжни очи. Или може би само смъртта, или ужасният му маниер, придаваха на Пийт такъв вид. Може би приживе е бил розовобузест и весел, но сега вече никога нямаше да узная.

На колана на Пийт имаше нож в калъф, а на пода до протегнатата му ръка — счупена бутилка уиски.

Монк прилекна до тялото. Очаквах, че ще се погнуси да е сред толкова много кръв, но поведението му бе тъкмо обратното. Изучаваше трупа така както би изучавал образец от някой камък. Дори подуши косата на мъжа.

Шериф Уийлър застава до мен и двамата заедно мълчаливо наблюдавахме Монк, докато той се движеше из колибата, изпълнявайки онзи свой странен танц.

Монк държеше ръцете си изпънати пред тялото, с дланите навън, определяйки границите на онова, което виждаше. По този начин успях да разбера кога вниманието му се измести от желязната печка към тенекиените кутии на пода, от златотърсаческите инструменти в ъгъла към пейките около масата, и от пушките, окачени на гвоздеи, към четирите нара, където спяха мъжете.

Той свали ръце, изопна плещи и наклони глава на една страна, после на друга, после погледна над рамото си през прозореца, който представляваше просто отвор, изрязан в дървото. Можеше да види сенчестото дърво и мъжете, които го чакаха отвън да излезе.

На масата имаше няколко камъка. Монк вдигна два от тях, огледа ги и дойде при нас до вратата. На лицето му имаше спокойно, доволно изражение, каквото бях виждала само веднъж преди, в онази сутрин, когато не намерихме нито една изметната, пукната или липсваща дъска по тротоарите на Мейн Стрийт.

И в този миг разбрах с абсолютна сигурност, че Артемис Монк беше разкрил убийството.

— Проклет да съм — промърмори Уийлър: думите му бяха почти заглушени под огромните му мустаци.

Отстъпихме настрана и пуснахме Монк да мине между нас, да излезе и да застане пред заместник Уийвър и тримата златотърсачи.

— Тъкмо разглеждах тези камъни на масата ви — каза Монк и подхвърли един на Алви, който го улови с дясната си ръка, а другия — на Пъг, който го хвана с лявата. — От последното ви копаене ли са?

— Да — каза Алви, като близна камъка и го вдигна към очите си. — Приближаваме се все повече и повече до голямата златоносна жила.

— Арестувайте този човек — каза Монк на шериф Уийлър.

— Алви е убил Пийт Кули? — каза Уийлър.

— Не, но не го ли видяхте да ближе онзи камък? — каза Монк. — Отвратителен е. Бог знае какво друго ближе. Затварянето му под ключ ще послужи като предупреждение към всички да си държат езиците в устата, където им е мястото.

— По-заинтересуван съм да затворя под ключ убийците — каза Уийлър.

— С близането на камъни се започва — каза Монк. — Просто питайте Пъг Пурдъм.

— Какво може да знам аз за това? — попита Пъг.

— Вие сте убили Пийт Кули — каза Монк.

— Вие сте луд — каза Пъг. — Не съм го убил.

— Разбрах, че е един от вас тримата, когато шериф Уийлър каза, че не е видял тук никакви други следи, освен вашите — каза Монк. — А ако не бях го разбрал тогава, щях да го разбера веднага щом вляза в колибата. Беше очевидно.

— Не и за мен — каза шериф Уийлър.

— Пийт изобщо не е посегнал за ножа си или за пистолет — каза Монк. — Това е, защото човекът, който е влязъл, е бил някой, на когото Пийт е имал доверие. В противен случай Пийт не би се обърнал с гръб към него. Убиецът го е сграбчил за косата с дясната ръка и е прерязал гърлото му с лявата.

— Откъде знаете с коя ръка си е служил убиецът? — попита шериф Уийлър.

— Проследих дирята — в този случай раната през гърлото на Пийт Кули. Раната започва високо и плитко от дясната страна на шията и става по-дълбока, докато се накланя под ъгъл леко наляво. Това е свързано с начина, по който действа ръката. — Монк взе една пръчка и се приближи зад мен, като симулираше нападение с нож. — Може ли?

Кимнах. Той внимателно ме хвана за косата, дръпна главата ми назад и бавно прокара пръчката по оголеното ми гърло.

— Много е трудно да прережеш гърлото на някого в гръб, без разрезът да свърши по-ниско и по-дълбоко, отколкото е на мястото, където е започнал, независимо с коя ръка си служиш. Възможно е, но би било неудобно, тромаво и не твърде вероятно, тъй като един убиец трябва да действа бързо и да не даде на жертвата си шанс да го надвие.

Монк ме пусна. Това беше първият път, когато ме беше докоснал в действителност, и то беше, за да демонстрира брутално убийство. Може би щеше да ми се стори разстройващо, ако не се бях спряла да помисля, че бях единственият човек там, с изключение на Пъг, който имаше чиста коса.

Бях също и единственият човек там, с изключение може би на шериф Уийлър, когото Монк изобщо би сметнал, че е безопасно да докосне.

Като помислех за това по този начин, тази демонстрация показваше две неща — как беше извършено убийството и колко спокойно и удобно се чувстваше Монк с мен.

За мен това беше повратна точка, макар че, ако Монк го осъзнаваше, не го показваше.

— Пъг е левичар — каза Монк, като посочи към него с пръчката. — Алви и Елмър не са.

— Откъде знаете, че Елмър не е левичар? — попита заместник-шерифът Уийвър.

Монк подхвърли пръчката си на Елмър, който инстинктивно я перна настрани с дясната си ръка.

— Шансовете бяха в моя полза — каза Монк. — Освен това, вече знаех, че е бил Пъг. Той е бил единственият, който не е бил прекалено пиян да надвие Пийт. Ето какво се е случило...

Монк обясни, че тримата златотърсачи отишли в града и оставили Пъг с две бутилки уиски, за да си има занимание. Тримата тръгнаха в различни посоки. Пъг изчакал, докато се изкъпе и нахрани, преди да се върне в колибата, за да даде на Пийт много време да се напие хубаво. Така щяло да е по-лесно да го надвие.

Пъг се върнал в колибата, убил Пийт, после се върнал в града и прекарал остатъка от нощта в компанията на една „спортистка“.

— Знам последователността на събитията, защото Пийт мирише слабо на люлякова вода — каза Монк. — Това е защото Пъг е бил току-що изкъпан и наплескан с ароматна вода, когато е убил Пийт.

— Ако Пийт мирише на люляк, това е, защото го претъркожих, когато пристигнах тук тази сутрин — каза Пъг. — Исках да видя какво му се е случило.

— Това е вярно — каза Елмър. — Видях как го прави.

— Разбира се, че сте вадели — каза Монк. — Той е искал да видите, просто в случай че някой усети аромата.

— В историята ви няма никакъв смисъл — каза Алви — Ако Пъг е откраднал златото, как така не е избягал с него?

— Защото от този участък все още може да се изкара много злато — каза Монк.

— Той е луд, всички го знаят — каза Пъг, като се облегна на дървото, за да покаже колко спокоен и неизплашен е от аргумента на Монк. — Преди пет минути искаше да нареди да те арестуват, защото си близнал един камък, Алви. Това не е ли откачено? Той не позволява два коня да пият от една и съща поилка. Промени името на Трета улица на Втора улица. Това са просто още от неговите откачени дрънканици.

Елмър подръпна брадата си, докато обмисляше онова, което беше чул.

— Ако Пъг е откраднал златото, къде е то?

Монк се усмихна:

— Можете да се досетите от безпорядъка в колибата.

— Така ли? — каза шериф Уийлър.

— Всеки друг убиец щеше да иска да влезе и да излезе от колибата колкото е възможно по-бързо. Щеше да вземе златото, както си е било в тенекиените кутии, а не да губи време да изсипва праха в друг съд — каза Монк, после се обърна към тримата златотърсачи. — Но Пъг не е можел да вземе златото със себе си на връщане в града в тенекиените кутии или в какъвто и да е друг съд. Не можел да рискува да го хванат да носи толкова много злато. Затова трябвало да го скрие, някъде, където нито партньорите му, нито някой друг щял да се натъкне на него, някъде, където щяло да е на сигурно място с месеци, някъде, където можел да го държи под око непрекъснато, ден и нощ.

— Не виждам как това мислене ви подсказва къде е златото — каза Алви.

— Трябвало да бъде някъде, където Пъг можел да го държи под око, докато работел, или дори докато е в леглото си — каза Монк. — Затова погледнах навън през прозореца и какво видях? Дървото, онова, което можеш да виждаш от всяка точка, докато работиш в парцела, онова, за което Пъг е като залепен, откакто стигнахме тук.

— Казвам ви, Монк е луд — рече Пъг. — Слушате човек, който се страхува от прясно мляко.

Монк пристъпи към Пъг:

— Много е лесно да проверим. Бих започнал с онази дупка от чеп над главата му.

Алви изблъска Пъг настрана, изкатери се по дървото и бръкна в дупката от чепа. Измъкна я заедно с издута торба, пълна със златен прах.

Елмър се хвърли към Пъг, като го събори на земята и започна да го бъхти с юмурици. Уийлър издърпа Елмър от Пъг, а Уийвър вдигна убиеца и го изправи на крака.

— Защо го направи? — изкрещя Елмър. — Защо взе златото ни?

— По-добре аз, отколкото крупиятата на „фаро“ и кръчмите — каза Пъг, с лееща се от носа му кръв. — Всичко прахосвате. Така никога няма да забогатеем.

— Ти си получи дела — каза Алви, като скочи от дървото и за момента остави златото в скривалището му. — Какво значение имаше за теб какао правим с нашите?

— Капитал — каза Пъг. — Трябват ти пари, за да направиш пари.

— Парите не ти вършат работа, ако си стоят в кесията ти — каза Елмър.

— Това е нагласата, което щеше да ни кара да копаем вечно и никога да не напредваме — каза Пъг. — Беше само въпрос на време вие тримата неудачници да затънете така дълбоко в дългове, че да се наложи да разпродадете всичко, а само с моя дял нямаше да имам достатъчно злато, за да бъда аз купувачът. Не и ако не направех нещо, за да се предпазя. Затова беше златото. Вее сами си навлякохте това.

— Ще увиснеш на въжето, Пъг — каза Алви. — И ако имам право на глас, то ще е на това дърво.

— На мен ми звучи справедливо — каза Уийвър, а след това се обърна към Монк: — И краят на испанската хазартна игра с три карти в Трабъл.

Монк въздъхна доволно, докато се отправяхме обратно към Трабъл.

[1] На англ. Scipple Creek — букв. „Потокът на сакатите“. — Б. пр. ↑

15. Г-Н МОНК СЕ НУЖДАЕ ОТ ПОМОЩ

Пронизителният, дразнещ звън на телефона ми ме събуди от дълбок сън. Замаяна и сънена, посегнах за мобилния си телефон, преди да осъзная, че онова, което чувах, не беше мелодията на мобилния, а гръмкия звън на стария телефон на нощното ми шкафче. Грабнах слушалката:

— Ало?

— Обажда се Клифърд Адамс — каза някои от другата страна на изпълнена със силно прашене телефонна линия. Едва различавах думите му. — Трябва да ви видя веднага.

Примигнах силно и хвърлих поглед към радиочасовника. Беше почти шест сутринта.

— Какво е толкова спешно?

— Знам кой е убил пазача на музея.

Това бързо проясни ума ми. Седнах в леглото.

— Елате тук.

— Не, вие двамата елате при мен, сами. Искам да живея.

И с тази зловеща забележка затвори телефона. Ако животът ми имаше саундтрак — а в ума ми той често имаше, — това беше идеалният момент за зловец, жесток, музикален тон.

Чух един и той прозвуча като далечна гръмотевица.

Монк беше вече буден, когато почуках на вратата му в шест и десет сутринта. Беше си легнал точно в 9:50 вечерта, така че беше заспал не по-късно от десет, и си беше нагласил будилника за шест сутринта което му предоставяше осем четни часа сън.

Но не искаше да излезе, когато почуках. Каза, че му трябвали поне още двацет минути, за да кипне вода в електрическата кафеварка, да дезинфекцира четката си за зъби, да си измие зъбите и да дезинфекцира отново четката си. А после щели да му трябват още два часа да се изкъпе и след това да почисти банята.

— И това е, ако бързам — предупреди ме той.

— Имате дващсет минути — казах. — После влизам.

— Нямах ключ — каза той.

— Всъщност имам — отвърнах. — Накарах управителя да ми даде, когато ни регистрира.

— Защо?

— За спешни случаи — казах. — Този може да се окаже такъв.

Дващсет минути по-късно Монк излезе, но не беше твърде щастлив от това. Прекара по-голямата част от пътуването като бършеше ръцете, врата и лицето си с кърпички „Ует Уанс“, за да предотврати, както се изрази той, „катастрофално нарушение в работата на органите и смърт от септичен шок“.

Направих остър, бърз завой по черния път към къщата на Клифърд Адамс. Направих го, та Монк да не забележи следите от гуми, които бях оставила предния ден на магистралата и да ме накара да спра и да ги почистя.

Погледът, който ми отправи обаче, ми даде да разбера, че не съм го заблудила.

Карах толкова бързо, че не видях дупката на пътя пред нас и се натресох толкова силно в нея, че щяхме да си ударим главите в покрива, ако не бяхме закопчани с колани.

Дори при това положение бяхме доста разтърсени и вероятно бях разцентровала гумите.

Монк взе по една кърпичка във всяка ръка и притисна длани към арматурното табло.

— Да не храниш тайно желание за смърт? — попита той.

— Тревожа се за господин Адамс — отвърнах. — Не ми хареса начинът, по който каза: „Искам да живея“.

— Аз също бих искал да живея — обърна ми внимание Монк. — Моля те, би ли показала същата загриженост и за мен?

С друсане и дрънчене се спускахме надолу по черния път, докато накрая стигнахме къщата. За голяма моя изненада този път Монк почти изскочи от колата.

Излязох и отидох при него, когато той замарширува към вратата на сглобяемата къщичка.

— Как така днес не се заключвате в колата?

— Тук навън е по-безопасно.

Почуках на вратата:

— Господин Адамс? Ние сме Натали Тийгър и господин Монк.

Не получихме отговор. Почуках отново. Всичко беше тихо. Единственият звук беше ръждивото скърцане на перките на вятърната мелница, които се поклащаха бавно на вятреца. Монк пристъпи от крак на крак.

— Господин Адамс? — провикнах се. — Там ли сте? Добре ли сте?

Опитах се да отворя вратата, но тя беше заключена.

Погледнах през рамо към външната тоалетна, после обратно към Монк.

— Не ме гледай — каза той. — Няма да отида там.

Въздъгнах и се затътрих към външната тоалетна.

Бях точно в посоката, откъдето духаше вятърът към нея, и когато вятрецът повя, парливата воня беше толкова силна, че трябваше да се преборя с инстинктивния порив да се върна назад. Как можеше Адамс да влиза там всеки ден? Покрих носа си и задишах през устата, но още можех да вкуся миризмата, което беше още по-лошо, отколкото да я усещам с носа си.

Стигнах до външната тоалетна и почуках на вратата. Последното, което исках, беше да изненадам Адамс там вътре.

— Господин Адамс?

Когато той не отговори, бавно отворих вратата. Мирисът ме удари като плесница в лицето и върху мен налетяха мухи. Хвърлих поглед вътре само колкото да се уверя, че Адамс не е там, преди да затръшва вратата.

Почти изтичах обратно при Монк, който не беше помръднал от мястото, където стоеше.

— Може би е заминал — предложи Монк.

— Пикапът му е паркиран тук — казах. — Може би работи в мината.

— Няма да вляза там — каза той.

— Знам това — казах. — Но може би ако се качим до входа и го повикаме по име, той ще ни чуе.

Тръгнахме нагоре по хълма към мината, когато Монк спря, свърна наляво и наклони глава. Нещо беше привлякло погледа му.

— Какво има? — попитах.

— Това Адамс ли е? — той посочи към няколко каменни блока и ниска груба трева на петдесетина ярда от нас. Един мъж седеше с гръб, опрян в един от каменните блокове. Но беше клюмнал напред, сякаш беше заспал.

— Не знам дали е той, или не — казах и се отправих към камъните, като вървах бързо, почти тичах. Монк ме последва, като бързаше да ме настигне.

— Какво ще прави той чак там?

— Не знам — казах. — Но може да се нуждае от помощта ни. Оттук изглежда в безсъзнание.

— Може би просто си подремва.

— В седем и половина сутринта? — казах. — Ами ако се е наранил? Ами ако е ухапан от змия или ужилен от скорпион?

Незабавно ми се прииска да можех да взема думите си назад.

Монк спря:

— Тогава би трябвало да изтичаме обратно в колата и да заключим вратите.

Обърнах се да го погледна:

— Искате да си тръгнем, без да проверим дали господин Адамс е добре?

— Можем да се върнем в града и да доведем помощ. Те могат да го огледат.

— Дотогава може да е твърде късно — казах. — Може би той се нуждае от помощта ни точно сега.

— Но ако е ухапан или ужилен, или и двете, змиите и скорпионът може да дебнат някъде там, и да ни чакат да се появим.

— Тогава какво предлагате да направим?

Монк сви ръцете си като фуния около устата и изкрещя:

— ГОСПОДИН АДАМС? ТОВА ВИЕ ЛИ СТЕ? ДОБРЕ ЛИ СТЕ?

Отговор не последва. Още бяхме твърде далече, за да видя дали това беше Адамс или не. Който и да беше, не помръдна.

— Аз отивам там — казах. — Вие можете да правите каквото искате.

Втурнах се към каменните блокове.

— Чакай — каза Монк, като хукна след мен. — Ако нещо те ухапе, какво ще стане с мен?

Когато се приближих, видях, че човекът, седнал на земята, беше Клифърд Адамс — главата му беше наведена, краката му — тронаво разперени пред тялото. Испитах много лошо предчувствие. И точно тогава чух пукота зад гърба си. Завъртях се рязко, точно навреме да видя как Монк пропада в пръстта, сякаш под него се беше отворил капак.

В един миг той беше там, а в следващия имаше само облаче пръст във въздуха на мястото, където беше стоял.

— Господин Монк! — изкрещях. — Господин Монк! Изтичах обратно до мястото, където беше паднал, и видях огромна яма, все още отчасти покрита с останки от изгнило парче шперплат и пръст.

Смъкнах се на колене, избутах дъската и се наведох над ръба на ямата, като се взирах в чернотата. Ямата изглеждаше бездънна.

— Натали — изхленчи Монк.

Беше на десетина фута под мен и се беше прилепил към стената на ямата, като се държеше за издадената скала.

Опитваше се да намери къде да закрепим пръстите на краката си и съчетанието от движението и от тежестта му клатеше скалата и я разхлабваше. Видях я как се движи, докато частици от нея падаха по рамото на Монк като пясък в пясъчен часовник.

— Не мърдайте — казах му. — Стойте неподвижно.

— Ще падна — изхленчи той.

— Не, няма. — Легнах по корем, плъзнах се над ръба колкото можех, без да падна сама вътре и протегнах дясната си ръка надолу към него. — Хванете ръката ми.

Той посегна нагоре към мен с лявата си ръка, но все още ни разделяха няколко стъпки.

— Ще умра — каза той, като свали лявата си ръка.

— Все така казвате — казах, като се опитвах да поддържам ведро настроение, когато седнах и се огледах отчаяно за нещо, каквото и да е, което да използвам, за да съкратя разстоянието между нас.

— Но сега съм изправен пред сигурна смърт — каза той.

— О, хайде, господин Монк. — Не можех да намеря нищо. Идваше ми да се разплача. — Мислите, че ви чака сигурна смърт всеки път, когато излезете от дома си.

— Това доказва, че съм прав!

Погледнах назад към сглобяемата къщичка, като опитвах да реша дали имам време да изтичам обратно там, за да намеря въже, маркуч, каквото и да е. Нямаше време. Камъкът нямаше да издържи още дълго под тежестта на Монк.

— Значи би трябвало да се чувствате добре — казах — Вие обичате да се оказвате прав.

— Поне веднъж би било хубаво да сгреша — каза той. — Какво правиш?

— Търся нещо, с което да стигна до вас — отвърнах. Какво можех да използвам? Инстинктивно потупах джобовете си, сякаш вътре можеше да има шестфутово въже, което не бях забелязала.

Коланът ми.

Разкопчах колана и го измъкнах от гайките на джинсите си. Промуших колана през токата и го преметнах като клуп около китката си, така че да се изопне под тежестта на Монк, сграбчих кожата в юмрук и отново легнах долу.

Отново протегнах ръка към Монк и му пуснах колана.

— Хванете се за колана ми. Но още докато го казвах, видях, че нямаше да е достатъчно дълъг.

Той вероятно също го знаеше, макар че все пак се опита да улови колана, но той не беше достатъчно дълъг.

Все още оставаха десетина-дванайсет инча между края на колана и свободната ръка на Монк, която се мъчеше да улови въздуха.

— О, Боже мой — изпищя Монк, като рязко дръпна назад свободната си ръка и отново затърси опипом къде да стъпи.

— Какво има? Какво не е наред?

— Паяк — каза Монк. — Виждам паяк.

— Ако не се успокоите, ще паднете.

— Но поне няма да бъда ухапан от отровен паяк.

Седнах и се втренчих в безполезния си колан.

Какво щеше да направи Макгайвър в подобна ситуация? Той щеше да стъкми въже от онова, което имаше в джобовете на джинсите си, та дори то да беше само платнен мъх и ментов бонбон за освежаване на дъха.

Джинсите.

Денимът можеше да издържа на напрежение. Може би щяха да удържат тежестта на Монк.

— Имам идея — казах. — Не мърдайте.

— Това го кажи на отровния паяк — каза Монк.

Изправих се, изритях обувките си и смъкнах джинсите си. Метнах колана на земята, увих здраво края на единия крачол около китката си, хванах здраво джинсовия плат в юмрука си и отново се смъкнах долу по корем.

Посегнах над ръба и пузнах джинсите си на Монк.

— Какво очакваш да направя с това? — попита той.

— Хванете се за него.

— Това са нечии мръсни джинси.

— Тези панталони са мои и бяха чисти, когато ги обух тази сутрин.

— Но после си ги обула — каза Монк. — И са се допрели до тялото ти. Взе ли си душ, преди да тръгнем?

— Да — казах.

— Лъжеш — обвини ме той.

— Няма значение дали съм взела душ, или не — казах. — Държите се едва-едва за нестабилна скала.

— Тялото ти е покрито със засъхнала пот и пластове мръсотия — каза Монк. — И сега е заразило дрехите ти. Ами ако имам открита рана на ръката? Мога да получа ужасна инфекция.

— Поне още ще сте жив — казах.

— Само за да умра от бавна, отвратителна, удавена в лиги смърт от инфекция, прихваната от панталони.

Виждах, че камъкът, за който се държеше, се разхлабва. След секунди щеше да изскочи и Монк щеше да падне и да загине.

— Хванете се за панталоните ми веднага — заповядах му.

— Не би ли могла да използваш нещо друго? — попита умолително Монк. — Например въже, верига или стълба?

— Мислите ли, че ако имах някое от тези неща, щях да използвам панталоните си?

— Ще почакам — каза той.

— Хванете се за джинсите, господин Монк.

— По-скоро бих умрял — каза той.

— Наистина ще умрете! — изкрещях.

— Но поне отровният паяк няма да ме докопа и няма да получа инфекция от панталоните ти, да се наложи да ампутират

гангренясалите ми крайници и да умра като останал без крайници, жалък нещастник, покрит с отворени възпалени рани.

— Ако умрете в тази яма днес, кълна се в Бога, че ще ви погребат с различни чорапи, разгащена риза и сако с липсващо копче.

— Няма да го направиш — каза той.

— Ще изглеждате ужасно — казах. — За цяла вечност.

Монк стисна зъби, затвори очи и сграбчи панталоните ми с лявата си ръка. В същия миг камъкът, за който се държеше, поддаде и той увисна над бездната, стиснал панталоните ми. Инертната му тежест ме дърпаше над ръба.

Изпищях от болка и гняв, като забих свободната си ръка и голите си колене в твърдата пръст, за да не се хлъзна.

— Изкатерете се! — изкрещях.

Монк се закатери по джинсите ми като по въже, като се издърпваше нагоре, поставяйки едната си ръка над другата.

Протегнатата ми ръка изгаряше от болка и усещах как се плъзгам по ръба, а чакълът дращи голите ми крака и се впива в ноктите ми.

А после усетих изпукване в ръката и изгаряща болка, която ме накара отново да изпищя. През мъчителната болка усетих как пръстите ми се вдървяват. С усилие на волята се заставих да не се пускам, да продължавам да се държа.

Монк сграбчи лявото ми рамо и едва не изтръгна ръката ми от земята.

— Пуснете ме! — казах. — Пречите ми да се държа!

Той праметна единия си крак, прехвърли коляно над ръба, повдигна се и се измъкна от ямата, като се приземи почти по лице върху задника ми.

Лежах там, със сълзи, щипещи очите ми, с пламнала от болка ръка и все още надвесена отстрани над ямата.

Мъчително се надигнах и седнах, подпирайки се на дланта на здравата си ръка, която беше покрита с кръв. Два от ноктите ми се бяха счупили, докато дращех по земята. Коленете ми бяха ожулени до кръв. Изкълчената ми дясна ръка висеше безполезна отстрани до тялото. Сигурно съм изглеждала като героинята в края на някой лош филм на ужасите.

Монк тъкмо се изправяше до седнало положение, дишайки тежко, със затворени очи.

- Можете да отворите очи, господин Монк. Всичко свърши.
- С панталони ли си?
- В момента не — казах.
- Тогава не е свършило.

16. Г-Н МОНК НА ПЪТ

Той имаше право: не беше свършило. Бяхме живи, но трудностите ни тепърва започваха.

— Не мога да обуя панталоните си — казах. — Дясната ми ръка е изкълчена, а дланта и пръстите на лявата ми ръка са целите в кръв.

Монк отвори очи и ме погледна:

— О, Натали...

Изрече го толкова нежно и с такова тъжно изражение на лицето, че не можах да възпра сълзите си. Но това изглежда го ужасяваше още повече, отколкото голотата или нараняванията ми.

— Отпуснете се, господин Монк — казах. — Сълзите ще спрат след една-две минути. Няма за какво да се тревожите.

Монк вдигна панталоните ми, изтръска мръсотията, а после внимателно нагласи краката ми във всеки от крачолите, като извърщаше поглед, докато го правеше. Бавно започна да нахлузва панталоните на краката ми, но срещаше известни трудности.

— Защо ти е трябвало да си купуваш такива тесни панталони? — попита той.

Аз си задавах същия въпрос, но нямаше да му доставя удоволствието да го разбере.

— Не предвидих възникването на подобна ситуация — казах.

— Все ти повтарям, че трябва да си по-подготвена за спешни случаи.

— Ще имам предвид това другия път, като си купувам панталони — казах.

Преметнах левия си крак през рамото му, така да мога да се повдигна на няколко инча от земята и той да може да издърпа панталоните над хълбоците ми. Операцията не беше лесна за никого от двама ни. Щеше да ми се стори забавно, ако не ме болеше толкова много. Вероятно имаше по-добър начин да го направя, но умът ми не беше много бистър.

Монк изхленчи, като продължаваше да държи очите си затворени, а зъбите — стиснати, докато вдигаше ципа на панталоните ми и закопчаваше копчето.

— Трябваше просто да се пусна от онази скала — каза той. — Или да оставя онзи ужасен паяк да ме докопа.

— Бихте предпочели смъртта пред това, да ми обуете панталоните?

— И да те виждам как изпитваш болка — каза той.

— Очите ви са затворени, господин Монк.

Монк ги отвори. Погледна бузите ми със следи от сълзи по тях, безжизнено отпуснатата ми ръка и окървавената ми длан, и поклати глава.

— Трябва ти мокра кърпичка — каза той.

— Знам — казах. — Ами Клифърд Адамс? Можем ли да направим нещо за него? Как е той?

Монк погледна през рамо в посоката на Адамс и трепна.

— Мъртъв е.

— Как можете да определите отгук?

— Защото го кълват лешояди — каза Монк.

Погледнах назад. Наистина, два едри лешояда го мушкаха с клюновете си. Това обикновено беше съвсем безспорен признак за смърт. Извърнах очи, преди да видя нещо отвратително, макар че и онова, което бях видяла, също не беше приятно.

Монк нахлузи обувките на краката ми, уверявайки се, че връзките са завързани на спретнати, равни панделки. После, като внимаваше да не докосва окървавената ми ръка, той обгърна талията ми с една ръка, праметна лявата си ръка около шията ми, и внимателно ме вдигна на крака.

Незабавно ми призля и ми се повдигна, и трябваше да се вкопча в Монк за опора. Сигурна съм, че изцапах сакото му с кръв и че в резултат вероятно щеше да се наложи то да бъде изгорено, но нямаше как да го избегна.

Отне ми един миг да върна равновесието си и гаденето да отmine, после тръгнахме бавно и предпазливо към колата.

— Какво мислите, че е станало тук?

— Било е капан — каза Монк. — Не ти се е обадил Клифърд Адамс. Бил е убиецът му. Адамс е бил поставен там навън, за да ни

подмами да прекосим полето. Убиецът е искал да паднем в някоя от минните шахти. Вероятно има други дупки, скрити под тънък лист от шперплат, покрити с мръсотия.

— Значи Адамс трябва да е знаел нещо — казах.

— Или убиецът е смятал така — предположи Монк.

— Разгадахте ли кой е?

Монк поклати глава:

— Твърде мръсен съм, за да мисля.

Стигнахме до колата. Монк отвори шофьорската врата, затършува из дамската ми чанта и извади мокра кърпичка.

— Седни — каза.

Седнах на една пейка пред сглобяемата къщичка. Монк разкъса пакетчето с кърпичката и внимателно почисти мръсотията от лицето ми. Дясната ми ръка пулсираше от болка, пръстите ми бяха вдървени, а по кожата ми лазеха тръпки, но от допира на дезинфекционната кърпичка по бузите ми някак се почувствах по-добре.

— Ще трябва вие да шофирате на връщане — казах.

— Ти можеш да караш — каза той.

— Дясната ми ръка е изкълчена, а лявата ми китка е цялата в кръв.

— Можем да се обадим за помощ — предложи той.

— Никой не знае, че сме тук — припомних му. — Имам нужда от лекар и голямо количество много силни лекарства.

— Имаме мокри кърпички — успокой ме Монк.

— Това няма да е достатъчно — казах.

Монк кимна, после хвърли поглед към огромната машина на Адамс:

— Това раздробява ли камъни?

— И кафеварки — казах аз.

Монк се приближи до машината, огледа я изучаващо за момент, после свали сакото си и го метна вътре. Натисна някакво копче, машината се разтресе и няколко секунди по-късно парчета раздробен плат се пръснаха от фунията върху купчината чакъл. Той изключи машината, изопна плещи и въздъхна.

— Добре — каза. — Хайде да го направим.

Монк караше бавно и предпазливо, стиснал волана с две ръце (с по една мокра кърпичка във всяка) и наведен възможно най-плътно към изпоцапаното с изпражнения от пеперуди предно стъкло.

Летаргичното му шофиране беше едновременно хубаво и лошо за мен.

Хубавата страна беше, че всяко друсване по пътя ми причиняваше болка, а той караше толкова бавно, че колата не се разтърсваше твърде силно.

Лошата страна беше, че ни трябваше цяла вечност, за да стигнем където и да е, а болката ми се усилваше с всяка изминала секунда. Пътувахме от петнайсет минути, а бяхме едва на четвърт миля от къщата.

Започвах да си мисля, че ще е по-бързо да се върна сама пеш обратно до магистралата и да изчакам Монк там.

— Можете да карате малко по-бързо — казах.

— Пътят не е павиран и едва виждам през предното стъкло — каза Монк. — Не можем да сме прекалено предпазливи.

— Изпитвам болка — казах.

— Аз също — рече той.

— Моята е различна — казах.

— Да, твоята ще свърши — каза Монк. — Ти имаш надежда. Аз — не.

Стиснах зъби и се стегнах за продължителното пътуване. Сякаш след цели дни най-после стигнахме пресечната точка на непавирания път и магистралата.

— Спрете — казах.

— Добра идея — каза Монк. — Добре е да почистим онези следи от гуми, докато сме тук.

— Не затова ви помолих да спрете. Тук мобилният ми телефон има покритие. Мога да се обадя за помощ.

— Можем да направим и двете — каза той. — Не искаш властите да се появят и да видят вандалската ти постъпка.

Докато се обаждах на 911, за да съобщя в полицията за убийство и да поискам медицинска помощ себе си, Монк излезе и огледа следите от гуми, но спря първо при дупката на пътя, в която се бях натресла преди. Вероятно се опитваше да реши дали да я запълни, или

не. Приклекна, вдигна един камък от дупката и го пхна в джоба си, преди да продължи нататък.

Това беше странна постъпка за него, но всъщност не ми пукаше. Когато свърших да говоря с оператора, се облегнах назад, затворих очи и зачаках да пристигне помощ.

Монк намери резервните си почистващи материали в багажника и се зае да търка следите от гуми с насапунисана гъба, когато редицата от полицейски коли и линейки пристигна, покрита с прах и изпражнения от пеперуди, с виещи сирени. Полицейската кола на Келтън беше начело, следвана от друга полицейска кола, камионетка с парамедици и линейка.

Шефът на полицията спря със скърцане на гуми, за огромно и очевидно удивление на Монк, и изхвърча от колата си, като изтича право до мен. Отвори рязко вратата на колата ми и направи гримаса при вида ми.

— Какво ти се е случило?

— Господин Монк падна в една минна шахта и аз го издърпах — казах.

Келтън хвърли поглед към Монк:

— Какво прави той?

— Чисти магистралата — казах. — Адамс беше мъртъв, когато стигнахме там. Отивахме към тялото му, когато Монк падна в ямата.

— С всеки изминал ден става все по-лошо — отбеляза той.

— На мен ли ще ми разправяте — отвърнах.

Двама бледи и неопитни парамедици се приближиха тичешком до мен и ме прегледаха набързо.

— Ще трябва да редуцираме изкълчването — каза най-бледият от парамедиците.

— Какво значи това?

— Да наместим ябълката на раменната ви става обратно в раменната ямка — обясни услужливо той.

— Това не ми звучи особено забавно — казах. Парамедикът се втренчи в мен с празен поглед. — Шегувам се. Колко ще боли?

— Много — каза Келтън. — Но веднага ще се почувстваш по-добре. Поне до утре сутринта, когато ще отправяш благодарност към

Бога за изобретяването на обезболяващите.

— Откъде знаете?

— Изкълчвал съм си рамото девет пъти — каза той. — Най-вече при игра на футбол. Веднъж го направих два пъти в един и същи ден.

Монк се приближи бавно до нас, с ръце в гумени ръкавици.

— Е, как се намества ставата обратно вътре? — попитах.

— Мога аз да го направя, ако искаш — предложи Келтън.

Прецених, че ако лично е преживявал това девет пъти, вероятно имаше повече опит от тези двама парамедици. Плюс това с него се чувствах в безопасност.

— Добре — склоних аз.

Парамедиците разстлаха едно одеяло на земята, а после ми помогнаха да легна по гръб върху него.

Келтън застана от дясната ми страна, сложи стъпалото си в подмишницата ми, хвана дясната ми китка и ми каза да пищя колкото мога по-високо и силно.

Направих го.

И в същия този миг той дръпна силно ръката ми право настрани. Почувствах пробощаща болка и пукащо усещане, когато ставата на лявата ми ръка рязко се намести обратно в ямката.

Болката, която усещах, се успокои почти незабавно.

— Добра работа, шефе — каза парамедикът и кимна ободрително.

Келтън ми помогна да се изправя на крака.

— Линейката ще те откара до болницата в града. Монк може да те последва с твоята кола.

— Не мога — каза Монк. — Не шофирам.

— Аз ще откарам колата ви — каза другият парамедик. — Така или иначе трябва да се върнем в болницата.

— Ще се кача в линейката с Натали — каза Монк, после подаде на парамедика ключовете от колата. — Внимавайте да се дезинфекцирате щателно, когато стигнете там. Колата ѝ е направо чума на колела.

Запитах се дали искаше да ме придружи защото се тревожеше за благополучието ми или защото линейката беше по-чиста от колата ми. Всъщност нямаше значение какви са основанията му. Предпочитах да е с мен.

— Сигурен ли сте, че не бихте предпочел да останете тук с мен и да помогнете с разследването? — обърна се Келтън към Монк. — Бих могъл да се възползвам от прозренията ви.

— Имам само едно — каза Монк. — Внимавайте къде стъпвате.

— Не беше ли това съветът, който ви дадох?

— Хората невинаги следват собствените си съвети — каза Монк. — И в следващия момент осъзнавате, че сте се изправили пред съдбата.

Следващите няколко часа прекарах в спешното отделение на болницата. Една сестра ми помогна да се преоблека в болничен халат, после почисти раните ми и превърза пръстите ми. Направиха множество рентгенови снимки и сложиха в здравето рамо цял куп инжекции, които бяха болезнени почти колкото изкълчването на другото.

Докато аз преминавах през всичко това, моят работодател попълни всичките ми формуляри. Радвах се, че Монк прави това. Исках лично да види колко много пари дължа. Имах скапана здравна застраховка, затова знаех, че ще трябва да очаквам голяма сметка за медицинските процедури, които застрахователната полица не покриваше, и неприятен спор с Монк, за да го накарам да я плати.

Задряхах за няколко минути на леглото, докато докторът се върна с рентгеновите ми снимки. Имаше топла усмивка, бели коси и бръчки, които наемкваха по-скоро за мъдрост, отколкото за старост.

Съобщи, че рентгеновите снимки не показват признаци за фрактури и че съм претърпяла просто изкълчване. Помогна ми да пъхна ръката си в превръзка през врата, предписа ми обезболяващи и ми каза през следващите двацет часа да очаквам мускулите и сухожилията да „се оплакват“ болезнено от онова, което им е причинено, особено ако се опитам да движа ръката си. Докторът каза, че ще минат около шест седмици преди ръката ми да се върне към нормалното си състояние, така че да отложи за известно време всички те си планове за състезания по ръкопашен бой.

Докторът си тръгна и няколко мига по-късно влезе Монк, който носеше сини хирургически дрехи и бели чехли за еднократна

употреба. Дамската ми чанта беше праметната през рамото му, а в ръцете си носеше друг сгънат комплект сини хирургически дрехи.

— Къде са дрехите и обувките ви? — попитах го.

— На същото място, където и твоите: в контейнера за опасни отпадъци. — Той ми подаде хирургическите дрехи. — Сестрата ще дойде и ще ти помогне да облечеш тези. Докато правиш това, аз ще отида да изпълня рецептите ти, а после един полицаи ще ни откара обратно до мотела.

Той излезе преди да успея да възразя — не че имах намерение да го правя. Сестрата ми помогна да се облека, настани ме в инвалидна количка и ме избути навън до чакащата полицейска кола, която ни откара на две пресечки, до мотела.

Монк ме въведе в стаята си, като настоя, че е по-хигиенична от моята, и ме сложи да си легна. Подаде ми бутилка вода „Съмит Крик“ и придърпа до мен един стол.

— Гладна ли си? — попита.

— Точно в момента — не — отвърнах.

— Тези хапчета трябва да се вземат с храна — каза той.

— Имам още няколко часа дотогава — казах. — Можем да си поръчаме пица. Неразрязана, разбира се.

— Нося си сгъваемия метър, но забравих да донеса връв, компас, линеал и нивелир.

— Ще успеете да нарежете пицата без всичко това — казах.

— Ще бъде рисковано — каза той.

— Били сме и в по-рисковани ситуации — казах.

— Като говорим за това — каза той, — ще се зарадваш да научиш, че не съм прихванал инфекция от панталоните.

— Това е голямо облекчение — казах. — Нямаме представа колко много ми тежеше тази мисъл.

Знаех, че изобщо не е доловил сарказма ми, разбира се, и че приемаше думите ми сериозно, но няма лошо да се позабавляваш, когато се чувстваш адски кофти.

— Но настоях за инжекция против тетанус, просто за всеки случай — каза той.

— Разумно мислене — казах. Замълчахме за една дълга минута.

— Благодаря ти, че ми спаси живота — каза Монк. — Правиш го всеки ден, но днес го направи особено добре.

Не знаех какво да кажа, затова не казах нищо. Само кимнах.
— Мога ли да направя нещо за теб? — попита той.
— Да — казах. — Можете да ми прочетете една история.

НЕОБИКНОВЕНИЯТ Г-Н МОНК

(ИЗ ДНЕВНИКА НА АБИГЕЙЛ ГЪТРИ)

Трабъл, Калифорния, 1856 г.

Госпожа Кромарти, която държеше пансион в Трабъл, се появи на вратата на кабинета за оценяване на проби на Артемис Монк, с молба за помощ, но не ставаше дума за експертното му мнение относно камъни.

Дойде при него, защото шериф Уийлър, неговият заместник, и д-р Слоун бяха на няколко мили от града, занимавайки се с последиците от обира на „Голдън Рейл Експрес“, извършен предишната нощ.

Макар че Монк беше градският оценител на злато, в Трабъл той си беше създал репутация на човек, способен да разрешава вбесяващи мистерии — още една причина, поради която хората търпяха множеството му ексцентричности.

Самата госпожа Кромарти беше доста ексцентрична. Вдовицата беше едра жена, с мустаци, почти толкова гъсти, колкото тези на миньорите, на които даваше стаи под наем. Носеше колан с пистолет, за да отблъсква нежеланото мъжко внимание, макар че според онова, което бях чувала, за щипка злато и бутилка уиски беше готова с радост да хвърли колана с пистолета и да вдигне полата си.

Беше дошла при Монк, защото в една от стаите ѝ имаше двама мъртъвци. Не можеше да определи дали бяха починали от естествена смърт или от някаква ужасна заразна болест.

Монк изгаряше от желание и готовност да помогне, което ме изненада. Почти трябваше да тичаме, за да го настигнем, когато се изстреля от вратата и излетя на улицата.

— Ами ако е чума? — попитах.

— Ще трябва да изгорим пансиона до основи — каза той с усмивка. — Може би дори цялата пресечка.

Госпожа Кромарти ахна:

— За бога, не. Този пансион е всичко, което имам.

— Надявате се да е чума — казах на Монк. — Нали?

— Всички сгради на тази улица са различно високи, някои дори не са симетрични — каза Монк. — Това вече представлява сериозен риск за здравето.

— Значи не са еднакви — казах. — Какво му е нездравословното на това?

— Напряга очите и чувствителността — каза Монк. — Може да докара човек с по-слаб организъм до пълна лудост.

Изкушавах се да попитам дали именно това е станало с него, но си задържах езика зад зъбите.

— Може би точно това е станало с тях — каза тя.

Обърнах се към нея, удивена, че тя почти беше прочела мислите ми, макар да имаше предвид наемателите си, а не Монк.

— Не говорите сериозно — казах.

— Снощи господин Дърфи, един от двамата мъртви миньори, се лигавеше и танцуваше гол пред стаята ми, като издаваше разни птичи звуци — каза тя. — За малко да го застрелям.

— Какво знаете за тези мъже? — попита Монк, Докато бързахме да я настигнем.

— Работеха в онази част на мината „Биг Рок“, където разбитата на прах руда се смесва с живак — каза тя.

„Биг Рок“ беше една от най-големите мини в Трабъл. Тунелите ѝ се простираха дълбоко под земята, за да достигат златоносната руда, която се разбиваше на прах, а после се смесваше с живак в съответното помещение. Живакът извличаше златото от рудата в лесна за обработване амалгама. Амалгамата можеше да бъде загрята или просто прецедена през марля, за да се отдели златото.

Минната компания караше всички служители да се преобличат, преди да започнат смените си, а после в края им — да вземат душ и отново да се преобличат.

Монк се възхищаваше на собствениците на мината „Биг Рок“ дори само заради тази практика, но това не се правеше в интерес на чистотата. Собствениците искаха да са сигурни, че нищо от скъпоценната амалгама не се изнася тайно.

Собствениците дори караха миньорите да прескачат голи купчини с пънове, преди да вземат душ, за да са сигурни, че никаква амалгама не е скрита в телесни кухни. Освен това претърсваха

кутиите с обяда на миньорите, кесиите им за тютюн и всички други съдове, които внасяха в мината.

— Освен че са скачали голи и са издавали птичи звуци, мъжете държаха ли се странно? — попита Монк.

— Другият си стоеше в стаята през цялото време. Излизаше само вечер, защото светлината дразнеше очите му — каза госпожа Кромарти. — Предполагам, че така става, когато прекарваш целия ден дълбоко под земята.

— Но той не е бил в мината — казах. — Бил е в помещението за раздробяване на руда и камъни.

Госпожа Кромарти сви рамене:

— В такъв случай може би сградите на улицата са го подлудили, както казваше Монк.

Монк изопна плещи и наклони глава на една страна, после на друга, сякаш се опитваше да раздвижи схванатия си врат. Но аз го бях виждала да прави това преди, точно преди да разкрие убийство.

Стигнахме до пансиона на госпожа Кромарти — дълга, семпла постройка, която по същество представляваше няколко едностайни бараки, подредени в редица, с общи тънки стени.

— В коя са? — попита Монк.

— Номер седем — каза тя, като посочи към най-последната стая.

— Нищо чудно, че са се разболели — каза той. — Би трябвало да се срамувате от себе си, госпожо Кромарти.

— Какво съм направила? — попита тя.

— Сложили сте нечетен номер на вратата — каза Монк.

— Това е седмата стая — каза тя. — Не мога да направя нищо по въпроса.

— Бихте могли да построите още една стая, така че да имате осем — каза Монк.

— Пак ще има стаи с нечетни номера, господин Монк — казах в нейна защита.

— Може да сложи четни номера на всичките — каза Монк. — Вместо стаи от едно до седем, би трябвало да имате стаи с номера две, четири, шест, осем, десет, дванайсет и четиринайсет.

— Не мислите ли, че хората ще намират това за объркващо? — попита госпожа Кромарти.

— Нямахте да имате толкова много мъртви наематели — каза Монк.

— Мислите, че това ги е убило? — попита тя.

— Сигурен съм, че и този фактор е допринесъл, независимо какво се е случило. Монк се приближи до вратата на стая номер седем и като си послужи с носна кърпичка, бутни вратата и я отвори.

Имаше нар за спане, маса, пейка и две лавици. На маса имаше голям съд за пресяване на златоносен пясък, пълен с угарки от цигари.

Двамата мъже лежах по гръб на пода. Единият от тях всъщност беше чисто гол. Забелязах розовината по бузите и върховете на пръстите им.

— Миньори са — казах. — Но ноктите им са като на собственици на магазини.

Ноктите им бяха дълги, за да могат по-добре да улавят по няколко допълнителни гранули златен прах е всяка щипка от кесията на клиент.

Монк се обърна към мен и се усмихна:

— Много наблюдателно, Аби.

Аби.

За първи път не ме беше нарекъл „госпожа Гътри“. Почувствах как лицето ми пламва, а не знаех защо.

Монк приклепна до онзи от мъртвите миньори, който беше с дрехи, бръкна в джобовете на панталоните му и измъкна малък клин за закрепване на керемиди, който вдигна към очите си. Кимна на себе си, после се обърна към госпожа Кромарти.

— Тези мъже са били крадци на злато — каза той. — И вие сте такава. Ако платите да бъдат прилично погребани и пристроите осма стая със златото, което сте откраднала от тези двама, постъпката ви ще си остане наша тайна.

Лицето ѝ почервения като домати. Уплаших се, че може да измъкне пистолета си и да го застреля.

— Не ми бяха платили наема тази седмица — процеди тя през стиснати зъби. — Взех само каквото ми дължаха.

— Взела сте далеч повече от това — каза Монк.

— Чакайте малко — казах. — Откъде знаете, че са били крадци?

— Именно кражбата на златото е довела до смъртта им — каза Монк. — Именно госпожа Кромарти разкри мистерията още преди аз

да дойда тук.

— Така ли? — попита тя, напълно озадачена.

— Казахте, че са били „луди като шапкари“ — каза Монк. — Наистина са били. Тези двама миньори са умрели от отравяне с живак, точно като хугенотските занаятчии, които полудявали бавно, докато правели шапки. Непоносимостта към слънчевата светлина, обилното лигавене, розовите крайници и обилното потене са само няколко от многобройните други симптоми, докато отравянето прогресира.

Монк обясни, че двамата мъже вероятно са прокарвали дългите си нокти по живачните повърхности в мината всеки път, когато са минавали край тях, загребвайки скъпоценни люспици амалгама. Пъхали ръцете си в джобовете и измъквали амалгамата изпод пръстите си, като търкали с парчета керемиди.

— Нямало ли е да ги хванат с амалгамата в джобовете, когато са се преобличали? — попитах.

— Слагали са малките топчета амалгама в тютюн си и са ги увивали в угарките на цигарите си — Монк. — По време на почивките си пушели цигари и хвърляли угарките в боклука. Събирали угарките по-късно, пред мината, когато извличали и изхвърляли боклука.

Той бръкна в купата с угарки и разлепи една от тях. Наистина, вътре имаше мъничко зрънце злато.

— Какво ставало с живака? — попитах.

— Пушели са цигарите, докато угарките станат твърде къси — каза Монк. — Топлината е изпарявала живака и те са го вдишвали заедно с цигарения дим.

— Значи смъртта им не е имала нищо общо с нечетния номер на стаята — каза госпожа Кромарти, като въздъхна с облекчение.

— Замисълът им е бил безумен — каза Монк. — Какво мислите, че ги е тласнало към него?

— Един нечетен номер на вратата? — отвърна тя невярващо.

— Несъмнено. Надявам се, че можете да спите нощем — каза Монк и странно доволен се отдалечи.

Струваше ми се, че нищо не го правеше по-щастлив от разрешаването на тези дребни загадки. Може би това бе истинското му призвание.

За нещастие, не му се удаде да помогне на шерифа да разкрие кой беше ограбил „Голдън Рейл Експрес“. По-късно същия ден

научихме от шерифа, че влаковите обирджии убили трима мъже, простреляли други двама и си заминали с хиляди долари в златни монети от заможните собственици на мини от Сан Франциско, които пътували по частната железопътна линия.

Уийлър проследил крадците обратно до града, където им изгубил дирите.

Тъй като почти никой в Трабъл не използваше златни монети, Уийлър предполагаше, че крадците вероятно са избягали в Сан Франциско с пляката си. Никой там нямаше да придирия твърде на някого, който харчи златни монети. Там се намираще монетният двор и именно там в крайна сметка се изпращаше по-голямата част от златото, което се добиваше в мините на Трабъл и навсякъде другаде в Калифорния.

След седмица-две никой вече не се замисляше за обира и всичко се върна към предишното си състояние.

С изключение на това, че Монк още ме наричаше Аби.

Разбира се, това беше негов прерогатив като мой работодател, но за мен означаваше много повече. Питях се какво щеше да стане, ако аз започнех да се обръщам към него с „Артемис“.

Живеехме под един и същ покрив, в крайна сметка. Аз перях и кърпех дрехите му, готвех му, поддържах архивите му, но той никога не се отнасяше с мен като със своя слугиня.

Спестявах заплатата си за обратен билет до Канзас. Но с течение на времето, което прекарвах с Монк, все по-малко имах желание да замина. Започвах да усецам дома му все повече и повече като свой.

Една сутрин помагах на Монк със сложните му скици за подземна канализационна система в Трабъл — изработена по модел на онази в Париж, Франция — когато влезе един мъж с изискан костюм и шапка. Зад него стояха двама мъже в определено по-обикновено и далеч по-прашно облекло, понесли няколко едри камъка в ръце.

— Господин Монк? — попита издокараният мъж, но не изчака отговор. — Казвам се Джонас Денър от Сан Франциско. Имам един образец, който бих искал да оцените бързо и в най-ранния удобен за вас момент.

— Сега е чудесно — каза Монк.

Извадих тефтера си, топнах една перодръжката в мастилницата и започнах да задавам на Денър обичайните въпроси.

— Къде е участъкът ви, господин Денър?

— Не ми принадлежи. Става дума за мината „Отскачащия Джо“, която понастоящем е собственост на господин Ед Баркли и неговите съдружници.

Познавахме Ед. Пристигна в Трабъл приблизително по същото време като Ханк и мен. Нямахме никакви пари, така че Зеб Грейвс, собственикът на смесения магазин, му зае пари, както беше заел и на мнозина други, в замяна на дял от всички добиви от участъка.

Дотук Ед и партньорите му се бяха справяш доста скромно. Но всички знаеха, че той няма нужните средства, за да проучи напълно възможния потенциал на мината.

Проблемът беше необичаен.

Тъй като Ед и партньорите му бяха пътуващи златотърсачи без делова „биография“ и без местни корени, никоя банка не беше склонна да им заеме парите, за да финансират изкопаването на по-дълбоки тунели, закупуването на чукова мелница, за да разбиват рудата, и наемането на допълнителни работници.

Следователно те или трябваше да правят всичко това сами, бавно и мъчително през годините, или да продадат всичко на някой с по-дълбоки джобове, и да продължат нататък.

Изглеждаше, че златотърсачите се оказваха в неизгодна позиция дори когато им излезеше късметът и откриеха солиден участък.

— Познавам мината — каза Монк. — Да продават ли смятат?

— Определено — каза Денър. — Но не се тревожете, господин Монк. Не съм някой тъп селяндур. Сам донесох барут в мината, сам наредих да пробият дупки, пред очите ми, и сам направих хоризонтална шахта, докато се появи чист камък, който нося със себе си сега.

— Предпазлив човек сте — отбеляза Монк.

— Не съм стигнал дотам, където съм сега, като съм проявявал глупост — каза Денър. — Колко време ще отнеме оценяването?

— Няколко часа — отвърна Монк.

Денър кимна:

— Репутацията ви на почтен човек е добре известна, господин Монк. Не се обиждайте, но бих искал да поставя хората си на пост около кабинета ви, за да сме сигурни, че никой не може да влезе и чрез някаква хитра форма на измама да подправи резултатите от пробите

ви. Ще се радвам, разбира се, да ви компенсирам за всички изгубени поръчки за работа.

— Няма да е необходимо — каза Монк. — Възхищавам се на предпазните ви мерки.

Монк взе образците и се оттегли в лабораторията си. Заех се с различни задължения и часовете минаваха бързо. В късния следобед той се показва навън и изпрати един от хората на Денър да намери работодателя си. Междувременно самият той се подкрепи с чаша горещо кафе и сладкиш.

Денър се върна, следван от Ед Баркли. Ед изглеждаше толкова представителен, колкото не го бях виждала никога преди. Но с новите си дрехи и прясно избръснатото лице изглеждаше изпит и смутен.

— Имам добри новини, господин Денър — каза Монк. — Вашата мостра съдържа осемдесет унции злато на тон, с малко съдържание на мед и сребро. Това е много богата руда.

Денър засия, а също и Баркли, който почти изглеждаше облекчен.

— Това е удивително — каза Денър, като тупна Баркли по гърба.

— Но тъй като сте човек, който цени предпазливостта — каза Монк — предлагам да направите още един взрив под мой надзор, за да затвърдите резултата.

— Не виждам смисъла — каза Баркли на Монк. — Освен ако не целите да си напълните гушата с още една такса.

— Няма допълнително заплащане — каза Монк. — Предлагам съвета си като проява на уважение към човек, който скоро може да стане ценен член на нашата общност.

— Ще ви бъда задължен, сър — каза Денър на Монк, а после се обърна отново към Баркли. — Освен ако вие възразявате, господин Баркли.

— Разбира се, че не, господин Денър — отвърна Баркли. — Можете да взривите цялата планина, ако искате. Просто се опитвах да ви спася от измама, това е всичко.

— Оценявам загрижеността ви — каза Денър, — но имам пълно доверие на господин Монк.

— Откъде взехте барута за взривяването? — попита Монк.

— От смесения магазин — каза Денър.

— Тогава да вървим веднага там и да приключваме това — каза Монк. Мъжете се отправиха към вратата. Щом ми обърнаха гръб, Монк ми прошепна на ухо:

— Доведи шерифа.

Докато Монк и другите мъже тръгнаха към смесения магазин, аз се втурнах в обратната посока към кабинета на шерифа.

Нямах представа защо Монк искаше да се види с шерифа, но сърцето ми биеше бясно и причината не беше в тичането.

Шериф Уийлър се беше облегал назад в един стол пред затвора, кръстосал крака върху стълба за връзване на конете. Шапката му беше ниско смъкната над затворените му очи и той хъркаше, от което рунтавите му мустаци се гърчеха като огромна гъсеница. Погрижих се да вдигна силен шум, докато се приближавах, за да не го стресна.

— Шерифе? — извиках.

— Добър ден, госпожо Гътри — каза той. — Не бях задрямал. Просто на улицата е доста прашно и не исках нищо от праха да влезе в очите ми, в случай че се наложи да застрелям някого.

— Разбирам — казах. — Господин Монк трябва да се види с вас.

Уийлър въздъхна:

— Нека позная. Видял е двама души да пият от една и съща чаша и иска да бъдат арестувани, а чашата — унищожена.

— Мисля, че става дума за нещо по-сериозно от това — казах.

— Някое куче се е изсрало на улицата — каза Уийлър. — Той иска кучето да бъде арестувано, а улицата — взривена.

Поклатих глава:

— Не знам за какво става въпрос, но той иска да се срещнете с него при смесения магазин. Там е с Ед Баркли и Джонас Денър — един тип от Сан Франциско, който проявява интерес да купи мината „Отскачащия Джо“.

— Винаги се радвам да срещна поредния богаташ от Сан Франциско.

Шерифът се изправи, намести шапката си и се отправихме към магазина.

Стигнахме там точно когато Зеб Грейвс и неговите момчета товареха в каруцата на Денър кутиите с взривните заряди — черен барут, увит в книжни фишеци — и една макара с бавно възпламеняващите се фитили на Бикфорд.

Зеб носеше бяла риза, папийонка и тиранти. По мустаците му имаше повече восък, отколкото по някоя свещ. Косата му винаги беше намазнена, а ръцете му лепнеха. Не можех да не се запитам как ли се чувстваше съпругата му, когато лежеше до него. Леглото им сигурно беше хлъзгаво като тиган, в който са пържили бекон.

Монк се усмихна, когато ни видя да приближаваме.

— Точно навреме. Господин Денър, това е шериф Уийлър.

— Радвам се да се запознаем, шерифе — каза Денър и се ръкува с шерифа.

— Подобно — рече Уийлър.

— Шерифе, може би ще се наложи да измъкнете пистолета си и да го държите насочен към Ед Баркли и Зеб Грейвс — каза Монк. — Господин Денър, вашите хора вероятно е добре да сторят същото.

— Защо, Монк? — попита шериф Уийлър.

— Защото Ед и Зеб са ограбили „Голдън Рейл Експрес“ — каза Монк. — И сега ще го докажа.

Шериф Уийлър измъкна пистолета си толкова бързо, сякаш се беше появил в ръката му с магия. Хората на Денър последваха примера му.

Ед и Зеб изглеждаха стреснати от внезапния обрат на събитията.

— Това е просто нелепо, Монк — избухна Зеб. — Този път отиде твърде далече.

Монк отиде до каруцата и отвори кутията с фишеците с взрив.

— Мината „Отскачащия Джо“ има истински потенциал, но вие не сте могли да понесете мисълта някой купувач да я вземе по-евтино, отколкото сте знаели, че струва в крайна сметка. — Монк извади един от фишеците с взрив, срязва хартията с джобно ножче и изсипа барута на дъното на каруцата. Той заискри от люспици злато. — Затова сте измислили хитър план да я подправите. Онова, с което не сте разполагали, е било нужното злато да изпълните плана си. Откраднали сте го от „Голдън Рейл Експрес“.

— Всички правят по малко фалшификации — каза Ед. — Това е просто бизнес.

— Това е мошеничество — каза Денър.

— Така стоят нещата на Запад — каза Зеб на Денър. — Не сте забогатели, без да измамите някого.

— Вие сте направили повече от това — каза Монк на Зеб. — Нападнали сте влака, убили сте трима души и сте разбили откраднатото злато на люспици, за да го смесите с барут.

— Не сме убили никого и това злато не е дошло от „Голдън Рейл Експрес“ — каза Зеб. — Това е прах, който спечелих в магазина си.

Монк поклати глава:

— Имах подозрения относно едрите люспи злато в мострата за оценяване, затова им направих проба за чистота на съдържанието — само на тях. Бяха с чистота 916.66 части. Сигурен съм, че резултатите от пробите на златото в този барут ще са същите.

— И какво от това? — каза Ед.

— Съдържанието на метал и злато е точно същото като на монетите, изсичани от Монетния двор на Съединените щати в Сан Франциско.

— Проклет да съм — каза Уийлър.

— Медта се използва за втвърдяване на златото, от което се секат монетите — каза Монк.

Ед процеди някаква ругатня и направи гримаса, а ръцете му се свиха в юмруци. Зеб просто стоеше с наведена глава и се взираше в краката си. Чакаше ги бесило и те го знаеха. Оставаше им единствено да се питат кога ще да стане това и дали ще да е от бесилка, или от клона на някое дърво.

— Дяволски ужасно е какво прави златото с характера на човека. — Денър отвратено поклати глава. — Няма ли поне един честен човек в тази проклета страна?

— Артемис — казах, като се усмихнах на Монк и го погледнах в очите.

За моя изненада, той не извърна поглед и ми се усмихна в отговор.

— Забрави шерифа, Аби.

— О, боже — казах. — Вярно.

— Аз не се броя — каза Уийлър. — На мен ми плащат да бъда честен.

— Успокояващо е да знаеш, че някъде честността наистина струва нещо — каза Денър.

— Не е много — каза Уийлър. — Но поне не се налага да се тревожа, че ще ме обесят.

Ейдриън Монк затвори книгата.

Едва държах очите си отворени. Но дори в предизвикания от болкоуспокояващите унес, не можех да сбъркам изражението върху лицето на Монк. Беше умиротворен.

— Артемис Монк е гений — каза той. — Трябва да сме роднини.

— Какво разкрихте? — попитах, но езикът ми бе толкова надебелял, че се боя, че се получи нещо като: „Кфоазкихте?“

Но Монк сигурно ме беше разбрал, защото се усмихна и каза само една дума, която отнесох със себе си в съня...

17. ЗАКЛЮЧЕНИЕТО НА Г-Н МОНК

Събуди ме болката.

Отначало само смътно си давах сметка за неприятното усещане, но то се промъкна към мен, като ставаше все по-силно и по-трудно за пренебрегване, докато ефектът на виколина отминаваше.

Опитах се да се настаня удобно, но ръката ми беше в превръзка през врата и дори най-лекото движение ми причиняваше болка. Превързаните пръсти на лявата ми ръка пулсираха там, където се бяха намирали ноктите. Сякаш имах топки за голф вместо върхове на пръстите. Усещах щипещата болка в ожулените си колене. Когато премествах тежестта на ръката си върху гърдите или върху дюшека, раменната ми става се наместваше и болката от това беше мигновена и силна.

Поведох тежка, продължителна битка да остана заспала, да остана защитена в пашкула на дрямката, но болката настояваше за вниманието ми, като ме ръчкаше, мушкаше и ми крещеше, докато очите ми рязко се отвориха.

Бях плувнала в пот и, колкото и странно да звучи това, не миришех като себе си. Миришех, сякаш бях паднала в чинията си в някой индийски ресторант. Предположих, че е от виколина, който изтичаше от порите ми.

Стаята беше тъмна, мъждиво осветена от лампите на паркинга, чиято светлина проникваше през затворените завеси. Вратата на банята беше открехната и видях, че е празна.

Къде ли беше отишъл Монк?

Обърнах глава и хвърлих поглед към радиочасовника. Беше седем и трийсет и седем вечерта. Нечетно число. На Монк никак нямаше да му хареса тази поличба.

Бях проспала почти целия ден и по някаква причина това ме ядоса. Не беше като да съм проспала някое запълнено разписание или да съм отложила важна работа. Но въпреки това не ми беше приятно, че бях пропиляла цял ден в наркотичен унес, оставил ме отпусната и

обляна в миришеца на кърпите пот. И не ми харесваше, че не съм в състояние да държа под око Монк, макар че вероятно се нуждаех от грижи повече, отколкото той.

Хапчетата ми бяха подредени върху една салфетка на нощното шкафче заедно с бутилка вода „Съмит Крик“, кутия „Уийт Финс“ и написана на ръка бележка от Монк.

Бележката изглеждаше като излязла от лазерен принтер. На Монк вероятно му е отнело часове да я напише.

Натали,

Съжалявам, че не можах да съм тук когато се събудиш, но имах да разкривам влаков обир и три убийства.

Това е лекарството ти. Следвай инструкциите на шишенцето и вземи таблетките с двайсет късчета „Уийт Финс“. Пий много течности и си почивай.

Ще те видя на сутринта и ще ти разкажа всичко за това как разреших случаите.

Искрено твой, Ейдриън Монк

P.S. Заклучил съм филмовите канали като предпазна мярка, за да не би случайно в резултат на предизвикано от наркотиците трескаво състояние да си навлечеш допълнителни разходи. Препоръчвам благотворните и вълнуващи програми по метеорологичния канал и „Гейм Шоу Нетуърк“.

Взех хапчетата, прокарах ги с вода и изядох няколко късчета „Уийт Финс“, докато обмислях ситуацията и чаках викодинът да подейства.

Какво си въобразяваше Монк, като тръгваше сам? Не си ли даваше сметка колко опасно беше това? За какво се беше разбързал? Защо не можеше да изчака до сутринта, за да приключи нещата?

Последният ми спомен, преди да заспя онзи следобед, беше удовлетвореното изражение на лицето на Монк, след като ми беше чел от дневника на Абигейл Гътри.

Беше разкрил убийството на Мани Файкема, убийството на Клифърд Адамс и обира на „Голдън Рейл Експрес“. Но беше дяволски егоистичен и инатлив, та просто да се обади на началник Келтън или на капитан Стотълмайер и да ги остави да се справят с проблема.

Но пък може би грешах за това.

Грабнах мобилния си телефон от нощното шкафче и прегледах списъка на обажданията, Монк беше провел няколко изходящи разговора, докато дремех, и единият от тях беше с капитан Стотълмайер, Тона беше добър знак. Беше провел още два разговора, които, ако се съди по кода на района, бяха с хора от Трабъл.

Не беше лесно да държа телефона с една ръка и да натискам клавишите с превързаните върхове на пръстите си. На няколко мъти изпуснах телефона, докато се опитвах да набера телефонните номера, и едва не го запратих към стената в пристъп на раздразнение.

Най-напред се обадих в кабинета на Стотълмайер, но на телефона беше непознат детектив, който каза, че капитанът е излязъл. Попитах за лейтенант Дишър и ми казаха, че и той отсъства.

Опитах да се свържа с двамата на мобилните им телефони и всеки път се включваше гласовата поща. Вероятно бяха на местопрестъпление или следяха заподозрян.

Това оставяше двата местни номера. Набрах първия и попаднах на гласовата поща на историческото общество на Трабъл. Не знаех защо Монк се беше обаждал на Дорис Търло, но предположих, че може би, за да потвърди някои факти относно обира на „Голдън Рейл Експрес“ или да научи повече за Артемис Монк.

Другият номер ме свърза с гласовата поща на Музея на златната треска. Това вече беше обезпокоително развитие. Боб Горман работеше в музея. Беше ни излъгал, когато ни каза, че Гейтър Дънсен е дошъл в града да търси Мани Файкема.

Означаваше ли това, че Горман е замесен в убийствата? Или някой го беше подкупил да ни заблуди?

Не знаех отговорите, но се надявах, че Монк не беше отишъл сам в музея да зададе тези въпроси на Горман. Но не видях в паметта на телефона си никакви обаждания до полицейския началник Келтън, което ме изнерви много.

Преметнах крака от ръба на леглото и се изправих. Веднага ми се прииска да не бях го правила. Бързото движение сигурно беше

изпратило огромен приток на кръв в ръката ми. Заболя ме толкова силно, че веднага седнах отново и заплаках.

Не можех да си представя как ли се беше чувствал началникът Келтън, след като си беше изкълчил рамото два пъти в един и същи ден. Дали болката, която бе почувствал, е била същата като моята? Или е била двойно по-силна? Ако беше така, нищо чудно, че пиеше.

Болката се уталожих и аз се изправих предпазливо, но този път не ме болеше толкова силно.

Отидох до дамската си чанта, извадих визитката на Келтън и се върнах в леглото, за да се обадя до службата му.

Диспечерката ми каза, че е излязъл да вечеря. Попита ме дали искам да оставя съобщение, но прецених, че една среща на четири очи вероятно ще е по-добрият вариант.

Още бях с хирургическите дрехи и не исках да преминавам през изпитанието да се обличам, докато едната ми ръка беше в превръзка през врата, а пръстите на другата ми ръка бяха бинтовани. Затова взех якето си, пъхнах здравата си ръка в ръкава, а после метнах останалата част от якето на другото си рамо. Дори не се опитах да вдигна ципа.

Промуших каишката на чантата през главата си и окачих чантата под здравата си ръка. Дръжката служеше за двойна цел — помагаше ми и да задържа дясната страна на якето, за да не се плъзне от раненото ми рамо.

Преди да си легна, бях изритала маратонките си, без да ги развържа. Затова с усилие напъхах краката си обратно в тях и след известно гърчене и извиване успях да ги обуя удобно.

Докато свърших с всичко това, вече бях плувнала в пот. Няма да ви казвам колко лошо миришех.

Грабнах ключа си и излязох.

Викодинът започваше да действа и болката в ръката ми се преобразяваше от усещането за горещ ръжен, натикан в подмишницата ми, в тъпата болка от лошо разтегнат мускул.

И макар че двата ремъка около шията ми — единият на превръзката, а другият — на чантата — заплашваха да ме удушат, изглежда хапчетата притъпяваха и това усещане.

Ах, чудесата на съвременната фармакология.

През предната витрина на ресторанта на Дороти видях Келтън. Седеше с гръб към мен на плота. Видях още четирима клиенти в

заведението.

Началникът говореше с Кристъл Де Росо, която при влизането ми ме погледна така, сякаш бях покрита с повръщано. Това не ме накара да се почувствам особено добре дошла, но в нейна защита — сигурно съм била ужасяваща гледка в покритите си с петна от пот хирургически дрехи, със сплескана от възглавницата коса, кървясали очи, ръка в превръзка през врата превързани върхове на пръстите. И това — без дори да броите фактора за прекрасното ми ухание.

Освен това дъхът ми вероятно смърдеше като задник на планинска коза.

Не беше загадка какво беше прогонило Монк от мотелската стая, за да разреши мистерията веднага. Аз.

Келтън се обърна да види в какво се е втренчила Кристъл и изглеждаше удивен да ме види застанала на вратата. Забелязах, че носеше пистолета си. Това беше добре. Можеше да му потрябва тази вечер.

— Натали, какво правиш извън леглото?

— Търся Монк — казах. — Виждали ли сте го?

— Не, не съм. Не е ли с теб?

— Ако беше, мислите ли, че щях да съм тук и да ви питам къде е, по дяволите?

— Права си, това беше тъп въпрос. — Той стана от столчето пред бара и посочи към едно от празните сепарета. — Седни, а аз ще ти донеса кафе.

Не седнах.

— Говорили ли сте с него?

— Не, не съм — каза той. — Успокой се, седни и ми разкажи какво те е разстроило толкова много.

— О, не знам, може би това, че вчера попаднах в кървава престрелка, може би защото ноктите ми бяха изтръгнати, а ръката ми се извади от ставата, докато издърпвах господин Монк от една яма, или може да е от това, че видях два лешояда да закусват с Клифърд Адамс. Наистина е трудно да се каже, господин началник. Така че защо не изберете един вариант вместо мен?

Сега всички ме зяпаха. Лицето на началника стана сурово и той отвори вратата.

— Да проведем този разговор навън — каза той. Не беше предложение.

Минах покрай него и излязох на паркинга. Хвърлих поглед назад и видях Кристъл и клиентите все още да ни наблюдават. Изкушавах се да им покажа среден пръст, но съм твърде изискана дама, за да направя подобно нещо.

— Добре, значи Монк е излязъл от мотела — каза Келтън. — Сигурен съм, че не е нищо сериозно. Вероятно просто е излязъл на разходка или да хапне нещо набързо.

Щях да поклатя глава, но двата ремъка, увесени на врата ми, ме затрудняваха да го направя, без да се удушам.

— Грешите — казах. — Разкрил е обира на „Голдън Рейл Експрес“ и убийството на Мани Файкема, и мисля, че е тръгнал след убиеца.

Веждите му се изстреляха толкова нависоко, че почти влязоха в земна орбита.

— Кой е? — попита той.

— Не знам — отвърнах.

— Къде е откраднатото злато?

— И това не знам.

— Тогава откъде знаеш, че Монк е разкрил тези престъпления?

— Защото той ми каза, че го е направил, точно преди лекарствата да ме пратят в безсъзнание — казах. — Когато се събудих, той беше излязъл и ми беше оставил бележка, която гласеше, че ще се видим на сутринта, когато всичко свърши. Боя се, че частта със свършването може да включва и живота му.

Полицейският началник се намръщи и потърка брадичката си:

— Не ставай мелодраматична. Ако предположим си права и той е решил тези случаи, какво те кара да мислиш, че е в някаква опасност?

— Не ви се е обадил, което означава, че тръгва сам след Горман.

— Горман ли? — каза Келтън. — Какво общо има Боб с това?

— Той ни излъга за идването на Гейтър Дънсен в Трабъл — казах.

— Откъде знаеш това?

— Защото в решетката на колата на Гейтър нямаше пеперуди, а снимките на музея, които бяха намерени в къщата му, са били

направени *след* убийството — обясних му. — Златотърсаческият търнокоп го нямаше на снимките от диорамата.

Келтън направи гримаса:

— Защо, по дяволите, Монк не ми каза това вчера на местопрестъплението?

— Не искаше да ви излага и да ви докарва повече неприятности, отколкото и без друго си имахте вече.

— И в по-смущаващи ситуации съм изпадал в тази професия — каза той. — Този проклет глупак.

— Какво ще правим сега?

— Не знам къде е Монк, но знам къде да намеря Боб — каза Келтън. — Ще отида да говоря с него. Ти се върни в мотела и ме чакай.

— Как не, по дяволите — отвърнах.

— Не си в състояние да ходиш никъде — каза Келтън.

— Няма да се върна без господин Монк — казах и тръгнах решително към музея. — Да вървим.

18. Г-Н МОНК В МУЗЕЯ

Потропването на стъпките ни по дъсчения тротоар подчертаваше пустотата на прашните улици на Трабъл. С всяка стъпка имах чувството, че пътувам назад във времето до петдесетте години на 19 век. Нямах да се изненадам, ако в тъмнината се блъснеш в Артемис Монк и Абигейл Гътри, нашите исторически двойници.

Сигурно беше от въздействието на лекарствата върху мозъка ми.

— Какво друго знаеш? — попита Келтън, като вървеше до мен. Хвърлих поглед към него и само за миг видях шериф Уийлър и мустаците му, големи колкото миеща мечка.

— Това е всичко — казах.

— Трябва да има още. Не мога да разкрия никое от двете престъпления на основата на това, което току-що ми разказа и онова, което вече знаем.

— Нито пък аз — казах. — Точно това превръща господин Монк в гений. Той вижда неща, които ние не можем. Какво е станало с Клифърд Адамс?

— Някой го е цапнал с тъп предмет и го е извлякъл до онези камъни. Мъртъв е някъде от около полунощ.

— Значи господин Монк беше прав. Убиецът му се е обадил, за да ни примами там навън, и е използвал Адамс като примамка, за да ни накара да паднем в някой от капаните му.

— Определено изглежда така — съгласи се Келтън. — Там имаше няколко ями, покрити с шперплат и мръсотия. Всъщност, ако беше изминала още няколко стъпки, самата ти щеше да паднеш в яма.

— Някой се е страхувал, че знаем кой е убил Мани Файкема, или че сме близо до разкритието.

— Трябва да е бил Горман — каза Келтън. — Той беше този, който ни излъга и ни прати по следите на Гейтър Дънсен.

— Не само това — казах. — Адамс беше в музея снощи.

— Така ли?

— Видяхме го да си тръгва, точно преди Горман да пристигне. Но Горман също го видя да си тръгва. Стоеше на този ъгъл — казах, когато завихме зад него и се отправихме нагоре по Втора улица. — Може би Адамс е знаел мотива на Горман да убие Мани и е отишъл там, за да го изобличи.

— Мислиш, че Адамс е убит заради това?

— Надявам се, че не, защото ако е така, това не вещае нищо добро за господин Монк.

Но тогава ми хрумна, че Боб Горман не можеше да е убил Клифърд Адамс. Горман работеше нощни смени в музея и трябваше да регистрира присъствието си с няколко сензора наоколо, за да докаже, че е правел обиколките си навреме. Адамс живееше твърде далече извън града, че Горман да е отишъл до там и да се е върнал, без да пропусне някоя от обиколките си. Горман сигурно е имал съучастник. Или той нямаше нищо общо с убийството и просто убиецът му беше платил да ни отклони от следата.

И в двата случая трябваше да има замесен и друг човек. Но кой?

Веднага се сетих за Кристъл Де Росо, може би защото баща ѝ беше евентуален влаков обирджия, а Горман беше в нейния ресторант, когато ни разказа онази опашата лъжа за Гейтър Дънсен.

Защо им беше на Горман или Кристъл да желаят смъртта на Мани Файкема? Какво знаеше Адамс, което беше станало причина да го убият?

Докато размишлявах по тези въпроси стигнахме до Музея на златната треска. Келтън извади лъскав новичък ключ от джоба си и отключи вратата.

— Имате ключ за музея? — изненадах се.

— Аз съм началникът на полицията — отвърна той с усмивка. После отвори вратата и ми махна да вляза вътре. — След теб.

Пристъпих в тъмния музей. Дочух странен металически стържещ звук някъде от сенките.

Келтън извади от джоба си мощно електрическо фенерче, включи го и обходи стаята с лъча му, като освети за кратко уредите за пресяване и течностите за промиване на пясък, дилижансите и каретите. Лъчът на фенерчето хвърли отблясъци върху сребърните дагеротипи на стената и образува призрачни лица, които проблясваха в тъмнината. Беше зловещо.

Последвах Келтън, докато криволичеше през изложените експонати към „Голдън Рейл Експрес“. Бях изненадана, че Горман още не е забелязал присъствието ни. Не го биваше особено като охранител.

Колкото повече се приближавахме до влака, толкова по-силен ставаше стържещият звук, макар че звучеше странно, отекващо. Сякаш някой дращеше с гвоздей по вътрешната страна на църковна камбана.

Келтън спря пред влака. Вътре блестеше светлина.

— Боб — каза Келтън. — Трябва да говоря с теб.

Миг по-късно Горман се показа от локомотива на влака. Носеше гащеризон на механик, миньорска каска с лампа в средата, а по бузата и ръцете му имаше чернилка.

Защо не беше в униформата си? Защо се мотаеше около влака в това облекло?

— Какво става, по дяволите? — попита Горман. Келтън извади пистолета си:

— Търсим Ейдриън Монк.

— Не е тук — каза Горман.

— Мисля, че грешиш за това, Боб — каза Келтън, после повиши глас: — Монк, говори началник Келтън. Натали е тук с мен. Излез навън.

Чух шумолене зад нас. Келтън насочи фенерчето си към златотърсаческата диорама.

Монк излезе от фалшивата колиба от дървени трупи. Криеше се там също както убиецът на Мани. Носеше обичайното си облекло и си проправи път покрай манекените, които трябваше да представляват миньори, и препарираните магарета, и дойде при нас.

— Радвам се, че сте добре — казах.

— Изглеждаш ужасно — каза Монк. — Трябваше да останеш в леглото.

— Не биваше да ме оставяте — казах. — Разтревожих се за вас и се оказва, че е било напълно основателно. Защо се криехте тук?

— Искях да хвана Горман на местопрестъплението.

— Докато прави какво?

— Докато ограбва златото от „Голдън Рейл Експрес“ — отвърна Монк.

Погледнах назад към Горман, а после — към влака. Онова, което Монк намекваше, не изглеждаше възможно.

— То е още във влака?

Монк кимна:

— Слоукъм ни каза истината. Де Росо е бил третият човек. Но онова, което Слоукъм не е знаел, е било, че огнярят и машинистът също са били замесени в обира. Де Росо е паднал от влака, след като предал торбите с пари и злато на Ленард Макелрой и Клифърд Адамс в локомотива.

— Какво са направили с него? — попитах.

— Хвърлили го в пещта, разбира се — каза Монк. — Именно затова торбите са били с връзки за пристягане отгоре, за да изгорят бързо.

Погледнах Келтън, но той изобщо не изглеждаше шокиран от обяснението на Монк.

— Всъщност не е толкова безумно, колкото звучи — рече Келтън.

— Да, безумно е — казах. — При хвърлянето на торбите в пещта са щели да изгорят и всичките пари.

— Тях не ги е било грижа за парите — каза Келтън. — Искали са златото.

— Как са получили златото, хвърляйки го в пещта?

— Разтопили са златото и са настлали с него пещта, после го скрили под пласт от черни сажди — каза Монк. — Но не е било необходимо. На никого не му е и хрумнало, че крадците ще изпепелят плячката.

— Досега — каза Келтън.

— Всичко се сглоби в ума ми едва след като прочетох как Артемис Монк, легендарният оценител на злато в Трабъл, разкрил друг обир на „Голдън Рейл Експрес“ през 60-те години на 19 в. — каза Монк. — В онзи случай крадците разбили с чукове златните монети на прах, като планирали да поръсят праха в една мина. Планът ме наведе на мисълта за Клифърд Адамс, неговата мина, която даваше такива слаби добиви, и нещо за това, което той каза — колко лесно се обработва златото.

— Може би е от лекарствата, под чието влияние съм — казах. — Но още не разбирам защо са изгорили торбите и са разтопили златото.

— По идея влакът е трябвало да бъде разглобен и предаден за скрап след последното пътуване. Те планирали след това да

възстановят пещта, да изстържат златото и да го направят да изглежда сякаш е изкопано от мината на Клифърд Адамс — обясни Монк. — Никой нямало да разбере, че златото всъщност е дошло от влаковия обир.

Сега виждах защо прочитането на дневника на Абигейл Гътри беше помогнало на Монк да постави всички неща по местата им. Това ставаше и в моя ум. Всички парченца на пъзела се наместиха. Почти ги чувах как щракват и се наместват.

— Планът им е можел да проработи, ако не е бил един злополучен обрат на съдбата — казах. — Обирът е направил „Голдън Рейл Експрес“ прочут и вместо да бъде спрян от движение, влакът е продължил да пътува още двацет години. Не са можели да свалят златото от него.

— Били са измамани — каза Келтън, като кимна в знак на съгласие. — Но не смятали да се предават. Имали златото. Просто трябвало да изчакат. Затова продължили да работят. Макелрой изсипвал с лопата въглища в локомотива година след година, докато саждите най-после го убили — бедният кучи син.

— Но бил останал още един жесток обрат — казах.

Всички тези години, в които пазели съкровището си, се оказали напразни. Когато влакът най-накрая бил предаден за скрап, музеят прибрал локомотива и нямало начин Адамс някога да успее да си върне златото.

— Каква шайка неудачници — каза Горман.

Почти бях забравила, че Горман още стои там.

Монк посочи към него.

— Убили сте Мани Файкема, за да получите неговата работа и да прекарвате нощите си, като изстъргвате златото от пещта — каза Монк. — Но имаше само един начин, по който можех да го докажа.

Хвърлих поглед към мръсните ръце на Горман и си спомних как отми саждите от тях в ресторанта. Отговорът беше точно пред очите ни през цялото време.

Но пък, обикновено беше така.

Някога нямаше да предположа, че Горман е достатъчно умен да разреши мистерията на „Голдън Рейл Експрес“. Монк беше поел огромен и много глупав риск, залагайки капана си.

— Ако сте искали да хванете Горман на местопрестъплението — обърнах се към Монк — защо дойдохте сам? Защо не доведохте със себе си началник Келтън?

Хвърлих поглед назад към Келтън. И точно тогава забелязах, че пистолетът, който държеше, всъщност не беше насочен към Горман.

Беше насочен към мен.

19. Г-Н МОНК И ИЗНЕНАДАТА

Почувствах се едновременно шокирана, предадена, глупава и разгневена.

— *Wie?* — обърнах се към него.

— Съжалявам, че те разочаровах — каза Келтън — Ако това е някаква утеха, аз самият също не съм твърде горд със себе си. Изобщо не съм очаквал нещата да излязат стремглаво от контрол по този начин.

— Тогава как изобщо се случи?

— Разполагах с много време, когато най-напред дойдох в тази адска дупка. Отначало просто се опитвах да намеря начин за измъкване от суката, който не включваше пресушаването на бутилки скоч. Затова започнах да разследвам обира. Доста добър детектив съм, когато съм трезвен.

— Получили сте известна помощ от моя далечен родственик — каза Монк. — Днес говорих с Дорис Търло. Тя ми каза, че сте прочели дневника на Абигейл Гътри преди няколко седмици.

— Да. И скоро след като го прочетох, проумях какво е станало със златото — каза Келтън. — Но ако кажех в музея за това, нямаше да мога да задържа никаква част от него. Не смятах, че това е много честно. Затова измислих начин да получа златото без от музея да разберат, че изобщо е било там.

— Отидохте ли първо при Мани с плана си? — попитах.

— Нямаше смисъл — каза Келтън. — Познавах Мани достатъчно добре, за да знам, че никога няма да се навие. Жалко, защото ако нямаше да ми помогне, това не ми оставяше голям избор.

— Можели сте да се откажете от идеята да задържите златото за себе си — казах.

— Да, нали — каза Горман. — Дрогирана ли сте?

— Всъщност — казах, — да.

Това вероятно беше единствената причина, поради която не бях ужасена, въпреки че убиецът — шеф на полицията бе насочил пистолет към мен.

— Затова сте се заели с осъществяването му — каза Монк. — Но тъй като не сте можел сам да вземете златото, е трябвало да си вербувате съучастник за мръсната работа.

— Не ми е приятно да чувам това — каза Горман. — Не съм ничий човек за мръсна работа. Това е пълноправно партньорство.

— Вярно е — каза Монк. — И двамата сте убийци. Вие сте убили Мани Файкема, а началникът е убил Клифърд Адамс.

— Как стигнахте изведнъж до това заключение? — попита Келтън.

— Намерих това по пътя към къщата на Клифърд Адамс. — Монк пхна ръка в джоба на самото си и извади парче бял, декоративен камък, което стискаше между палеца и показалеца си. — Паркирали сте зад колата на Гейтър в чакълената автомобилна алея и това се е заклешило в един от грайферите на гумите ви. Измъкнало се е при удара, когато сте се надънили в онази дупка на пътя, докато сте отивали да убиете Клифърд Адамс.

Почувствах как лицето ми се сгорещява, когато напълно схванах намека, съдържащ се в думите на Монк. Погледнах го гневно, с надеждата, че може да почувства напълно изгарящата ми ярост от изражението в очите ми.

— Още от тази сутрин сте знаел, че Келтън е убиецът, и не ми казахте нищо?

— Всъщност още вчера в къщата на Гейтър Дънсен разбрах, че е виновен в поне едно убийство — каза Монк. — Но не можех да го докажа.

— Това влошава положението още повече! — изкрещях.

Келтън заби пистолета си в гърба ми:

— Успокой се.

— Не просто сте ме държали в неведение — изрекох с най-високия, най-гневен шепот, който успях да докарам. — Излъгахте ме.

Горман се ухили на Келтън:

— Не са ли невероятни тези двамата?

— Знаех, че изпитваш привличане към него — каза Монк. — И не можех да рискувам по време на някоя от интимните ви вечери по невнимание да му намекнеш за подозренията ми.

— Интимни! — Лицето ми беше така сгорещено от гняв, та беше цяло чудо, че не се възпламених спонтанно. — Изядохме по един

чийзбургер в заведението на Дороти. Във вечерята ни нямаше дори далечно подобие на интимност и е адски сигурно, че не бях ни най-малко заинтригувана от него.

— Да, беше — каза Келтън.

Извъртях се рязко да го погледна в лицето.

— Ще ви се.

Келтън се усмихна:

— Тогава защо се почувства толкова предадена, когато Монк ти каза, че стоя зад това?

— Защото ви имах доверие — казах.

— Защото ме желаше — каза Келтън. — Знаех го, Монк го знаеше...

— Аз го знаех — добави Горман. — Кристъл го знаеше.

— Магаретата на улицата го знаеха — каза Келтън.

Вбесяващото бе, че беше прав. Бях привлечена от него, по дяволите. Не че щях да направя нещо по въпроса. Но дори при това положение беше доста унизително да съм била заинтригувана от един убиец, а после да търпя да ми се подиграва.

Погледнах надолу към пистолета, насочен към корема ми, и това върна вниманието ми обратно към важния въпрос. Стоях заедно с убиец, който вероятно нямаше намерение да ни остави да излезем от този музей живи.

Най-добрият ни шанс да оцелеем беше да го накараме да продължава да говори, докато Монк или аз измислехме начин да избягаме. Не можехме наистина да се надяваме, че полицията ще дойде да ни спаси — не и при положение, че поквареният шеф на полицията държеше насочен към нас пистолет. Може би наблизко имаше някой супергерой, който щеше да осъзнае смъртноопасното ни положение и да връхлети с трясък през тавана в подходящия момент.

Нямаше особена надежда за нас, но въпреки това щях да продължавам с опитите да забавя нещата.

— Защо убихте Адамс? — попитах.

— След като вие двамата говорихте с него, той е станал мнителен — каза Келтън. — Затова дошъл в музея да си напъха главата в пещта и да провери златото си. Видял, че някой е започнал да изстъргва златото и сглобил цялата история. Поне това мисля, че се е случило. Когато Боб го видя да си тръгва от музея снощи, трябваше да

предположа най-лошото и да попреча на стария глупак да направи някоя глупост.

— За началника не е било трудно да убие Клифърд Адамс — каза Монк. — Дотогава вече бил опитен убиец. Току-що бил убил Гейтър Дънсен и се опитал да го натопи за убийството на Мани Файкема.

— Щеше да проработи. — Келтън хвърли поглед към Горман. — Ако някой не беше оплескал работата със снимките и не беше оставил търнокопа извън диорамата.

— О — каза Горман, осъзнавайки грешката си. — Е, вие сте детективът. Трябваше да забележите, че търнокопът не е там, когато разглеждахте снимките. Вие сте виновен, не аз.

За миг изглеждаше, че Келтън може да застреля Горман вместо мен и цялото това шикалкавене и бавене щеше да си е струвало. Но моментът отмина.

— Сега няма значение — каза Келтън. — Никой освен Монк не забеляза грешката, а той няма да е тук, за да разкаже на някого каквото и да било за това.

— Как подхвърлихте папката със снимките в къщата на Гейтър? — попитах.

— Не го е направил той — каза Монк. — Горман е бил. Вече е бил в къщата, когато пристигнахме.

— Така ли? — казах.

— Бил е там от известно време — каза Монк. — Предам че като го е заплашил с оръжие, Горман е принудил Гейтър да се напие до вцепенение, а после го е овързал с изолирбанд. Именно Горман е прострелял предната врата. След като ние се скрихме, а Келтън влезе в къщата, всички изстрели, които чухме с изключение на онзи, който уби Гейтър, са били само за преструвка. Използвали са времето да инсценират постановката, да свалят изолирбанда от Гейтър и да прикрият бягството на Горман през входната врата.

— Кървящите устни на Гейтър — казах. — Така сте разбрали, че устата му е била залепена.

Монк кимна.

— Имаше напукани устни. Когато са дръпнали рязко лепенката от устата му, това е откъснало изсъхналата кожа.

— Ето, сега разполагате със заключение — каза Келтън. — Това ви оставя една тревога по-малко в последните ви мигове, които ще

настъпят съвсем скоро.

— Ще ни застреляте още тук? — казах. — Трудно ще ви бъде да скальпите обяснение за това.

Келтън поклати глава:

— Ще умрете в ужасна автомобилна катастрофа тази вечер на връщане към Сан Франциско. Изобщо не биваше да оставяш Монк да кара, Натали. Поне това ще казват всички на погребението. Но аз ще говоря от твое име и ще напомня на всички в каква ужасна физическа и умствена форма си била.

— Колко деликатно и добре обмислено — казах.

— Не се тревожи, Натали — каза Монк. — Няма да пострадаме.

— Откъде вадите това заключение? — каза Горман.

— Защото и момент, когато началник Келтън влезе в музея, специален въоръжен и тактически отряд от щатската полиция на Калифорния зае позиции — каза Монк. — Обкръжили са сградата.

Келтън се ухили:

— Сигурен ли сте, че само щатската полиция на Калифорния. Може би са дошли също ФБР и Националната гвардии?

— Не успяха да дойда! — изрече един познат глас, изпълвайки ме с облекчение. — Но полицията на Сан Франциско се появи.

Лампите и музея светнаха и видях капитан Стотълмайер в дилижанса зад Келтън, насочил пистолета си към началника.

— И имаме всичко на запис — каза лейтенант Ранди Дишър, като се втурна от задната канцелария заедно с детектив Лидия Уайлдър и няколко офицери от щатската полиция на Калифорния. Всички бяха извадили оръжията си и ги държаха насочени към Келтън и Горман.

Разбира се, така Монк и аз попадахме под прицела на кръстосания огън, но не се замислих много за това. В напрегнатия миг, който последва, си спомних за разговорите, които Монк беше провел от мобилния ми телефон с музея и капитан Стотълмайер. Сега разбрах каква е била целта им и защо не можах да се свържа с капитана, когато се опитах да му се обадя. Бил е зает да се спотайва в музея с Монк.

Трябваше да знам, че Монк никога не би се опитал да нападне Горман сам. Винях обезболяващите, че бяха замъглили обикновено трезвата ми преценки.

Келтън пусна пистолета и сложи ръце на главата си. Горман също вдигна ръце. Стотълмайер излезе от дилижанса и извади

белезниците.

— И двамата сте арестувани за убийствата на Мани Файкема, Гейтър Дънсен и Клифърд Адамс — каза капитанът.

— Искам да сключа споразумение — каза Горман.

Келтън се подсмихна печално:

— Това трябва да е нов рекорд по бързина, с която един престъпник издава друг.

— Ще се погрижа да уведомя хората от „Гинес“ — каза Стотълмайер и сложи белезници на полицейския началник Келтън.

20. Г-Н МОНК ИЗПАДА В БЕДА В ГРАДА НА БЕДИТЕ

Около час по-късно Монк и аз седяхме в едно сепаре в заведението на Дороти. Аз си похапвах чийзбургер с пържени картопки и пиех млечен шейк. Той ядеше препечена филийка.

Стотълмайер и Дишър още бяха заети с детектив Уайлдър и щатската полиция. Но знаех, че планират да пренощуват в нашия мотел и че на сутринта Дишър ще откара Монк и мен обратно в Сан Франциско с моята кола.

Двамата седяхме в неловко мълчание, докато се хранехме. Поне се надявам, че беше неловко за Монк. Не бях много доволна от него и исках да съм сигурна, че го знае.

Кристъл Де Росо се приближи до масата и постави между нас цял неразрязан ябълков пай.

— От заведението — каза тя. — Това е малък знак на благодарността ми за това, че разкрихте обира на „Голдън Рейл Експрес“, макар да не мога да кажа, че съм приятно развълнувана да откроя, че баща ми в крайна сметка е бил престъпник.

— Няма от какво да се срамувате — каза Монк. — Не сте имали нищо общо с неговите престъпления.

— Но се чувствам глупаво, че го защитавах през всичките тези години — каза тя.

— Вие сте негова дъщеря — казах. — Обичали сте го. Разбира се, че сте го защитавали.

— Също и хората от града — каза тя. — Чувствам се зле и заради тях.

— Не бива — казах. — Щом се разнесе вестта за откриването на златото, бизнесът тук ще започне да процъфтява. Сигурна съм, че до това време утре всички важни телевизионни мрежи ще са изпратили новинарски екипи тук. Трабъл отново ще стане туристическа дестилация.

— Ако сте права, това ще е вторият път, когато обирът на този влак ще подмлади и съживи града — каза тя. — Някак тъжно е.

Коментарът ѝ ми напомни, че трябва да се обадим на Джейк Слоукъм и да му разкажем как е приключило всичко. Щом се разнесе вестта за откриването на златото и за това, че един от тогавашните участници в обира е още жив, той вероятно щеше да се превърне във важна знаменитост. Можеше да му хареса.

— Просто ще трябва да намерите начин да ограбвате онзи влак на всеки петдесет години — казах.

— Не им давай идеи — каза Монк. — Сега, когато в този влак има цяло състояние в злато, музеят ще трябва да инвестира сериозно в мерки за сигурност. Златото ще се превърне в привлекателна мишена за крадците.

— Как може някой да открадне пещта от онзи влак? — попита Кристъл. — Сигурно тежи цял тон.

Монк сви рамене:

— Никога не подценявайте хитростта на престъпния ум.

— Прав сте — казах. — Може би след петдесет години ще могат да я измъкнат с телепорт.

— Да я измъкнат с телепорт ли? — каза Монк. — Какво значи това?

— Знаете, като „Телепортирай ме, Скоти?“ — казах. — Онзи лъч за транспортиране.

Монк се взираше неразбиращо в мен.

— Това е от „Стар Трек“ — подсказа му Кристъл. Монк се взря неразбиращо в нея.

— Трябва да се приобщите към нашата култура, господин Монк — казах. — Забавно е.

Кристъл се усмихна и отиде да обслужва други клиенти, като остави Монк и мен сами. Започнах да гриза бавно пържените си картофи.

— Беше мило от нейна страна да не нареже пая — каза Монк. — Но сега сме в затруднено положение. Не съм сигурен как ще го направим точно. Надявам се, че това ще те научи никога да не излизаш от къщи без компас, канап, линеал и нивелир.

— Мен ли? — казах.

— Да, теб.

— Защо мен?

— Защото работата ти като моя доверена асистентка е да ми помагаш да съм подготвен за всяка ситуация.

— Доверена? — Оставих в чинията пържения си картоф и приковах Монк с поглед, толкова леден, че го накара да се облегне назад. — Ако ми имате толкова голямо доверие, нямаше да скриете информация и да ме излъжете.

— Това го обсъдихме вече — каза Монк. — Под прицела на оръжие.

— Не всичко — казах. — Не съм толкова дрогирана, че да не забележа как ме използвате.

— За това ти се плаща — каза Монк.

— Не за да бъда използвана така — казах. — Знаехте, че ще тръгна да ви търся и ще взема Келтън със себе си.

— Защо казваш това?

— Защото в противен случай щяхте да арестувате Горман веднага щом е започнал да изстъргва златото от онази пеш — казах. — Но не го направихте. Чакахте Келтън и аз да се появим.

Монк дори не можеше да ме погледне.

— Не знам откъде ти е хрумнала тази идея.

— Вие ми казахте в музея. Казахте, че полицията е обкръжила сградата, след като Келтън влезе — казах. — Нямаше да го чакат да влезе, освен ако не са го очаквали през цялото време.

— О — каза Монк. — Ето откъде ти е хрумнала тази идея.

— Възползвахте се от загрижеността ми за вас, за да подмамите Келтън в капан.

— И от привличането, което ти изпитваше към него — напомни ми Монк.

— Не изпитвах привличане към него — казах, но възражението ми прозвуча неубедително. — Не смейте да се опитвате да смените темата, като ме поставяте в позиция да се защитавам. Вие сте онзи, който има да обясни някои неща.

— Ти изобщо не беше в опасност — каза Монк. — Щатската полиция те държеше под наблюдение от момента, в който излезе от мотела.

— Не е там въпросът, господин Монк. Вие ми свихте номер, излъгахте ме и ме използвахте. Това ли е представата ви за доверие?

— Началник Келтън е убил трима души — каза Монк — Трябваше да го спра в името на висшето благо и за да поправа нещата, дори ако това означаваше да те подразня малко.

— Погледнете ме, господин Монк. Изкълчих си рамото, изтръгнах си ноктите и си изподрах коленете, докато спасявах живота ви. Но никое от тези наранявания не ми причинява толкова болка, колкото това, че предадохте доверието ми към вас.

Монк пъкна ръка в джоба си и остави на масата пакет кърпички „Ует Уанс“.

— Това няма да помогне — казах.

— Какво искаш от мен?

— Вие как мислите?

— Не мога да си позволя повишение — каза той.

Замерих го в лицето с един пържен картоф. Не мисля, че можех да го удивя повече, ако му бях изсипала кофа ледена вода на главата.

— Това пък за какво беше? — възмути се той.

Хвърлих в лицето му още един пържен картоф.

— Колко от онези хапчета взе? — възкликна той.

Този път го замерих с два пържени картофа, за да няма как поне единият да не го цапне, макар че успя да избегне другия.

— Добре, добре. — Той вдигна ръце в знак, че се предава. — Съжалявам. Не биваше да те използвам така.

Вдигнах още един пържен картоф и се приготвих да го метна.

— И обещавам, че няма да го правя никога повече — каза Монк. — Сгреших, много, много сгреших.

Оставих пържения картоф в чинията. Монк въздъхна с облекчение.

Това е добро начало — казах.

Стотълмайер и Дишър влязоха и се приближиха до масата ни.

— Наистина ли току-що те видях да замерваш Монк с пържени картофи? — попита Стотълмайер.

— Да, видяхте ме — казах.

— За какво? — попита Дишър.

— За да го вразумя малко — казах.

— Да те видя да правиш това, си струваше шофирането дотук само по себе си — каза Стотълмайер.

Монк се измъкна от сепарето:

— Извинете ме, трябва да тръгвам.

— Защо? — попита Дишър.

— Погледни ме, подгизнал съм от мазнина — каза Монк. — Да не си сляп? Що за детектив си?

Той се отдалечи намръщено. Стотълмайер и Дишър го проследиха как си отива, после и двамата се плъзнаха на пейката срещу мен, която беше освободил.

— По-добре ли се чувстваш? — попита ме Стотълмайер.

— На път съм — казах. — Ще отнеме известно време.

— Когато Монк ми се обади днес и ми разказа плана си, го предупредих, че ще се вбесиш — каза Стотълмайер. — Но той смяташе, че залавянето на Келтън е по-важно от твоите чувства.

— Вие какво казахте? — попитах.

— Казах на Монк, че напълно разбирам как се чувства — каза Стотълмайер. — И това вероятно е причината, поради която съпругата ми ме напусна и оттогава не съм имал и една успешна връзка с жена.

— Имахте връзка с онази агентка по недвижими имоти, Линда Фуско — припомни му Дишър, като ядеше един от пържените картофи от масата. — Нещата с нея вървяха страхотно.

— Докато я арестувах за убийство — каза Стотълмайер.

— Вината не беше ваша — каза Дишър. — Вие спазихте вашата част от връзката.

— Значи може и да имам известни проблеми с връзките си с жени — каза Стотълмайер, — но поне се справях добре с излизането с убийци.

Дишър кимна:

— Трябва да имате позитивна нагласа. Това е ключът.

— Благодаря ти за това полезно прозрение, Ранди — каза Стотълмайер.

— Няма проблем — каза Дишър и ме погледна, като кимна с глава към пая. — Смяташ ли да изядеш всичко това?

— Планирах да го поделя с приятели — казах с усмивка. — И те току-що пристигнаха.

Монк щеше да е потресен да ни наблюдава как ядем пая. Не си направихме труда да си отрежем отделни парчета. Забихме вилиците си в него и започнахме да го поглъщаме. Той щеше да намери това за нецивилизовано, нехигиенично, небалансирано и вероятно неморално.

Докато ядахме, разказах на Стотълмайер и Дишър за приключенията ни в Трабъл и как те съвпадаха с преживяванията на Артемис Монк, което доведе до това, Ейдриън Монк да разкрие обир с петдесетгодишна давност и три убийства.

— Сякаш има двама Монк — каза Дишър. — Нашият Монк и еднотайчният му близък в една алтернативна вселена от времето на Дивия Запад.

— Изобщо не е така — каза Стотълмайер. — Артемис Монк наистина е съществувал преди сто и петдесет години.

— Но какво, ако миналото и настоящето не следват едно след друго? — каза Дишър. — Ако съществуваха едновременно?

— Не съществуват — каза Стотълмайер. — Настоящото нямаше да съществува без миналото. Настоящото е резултат от минали събития.

— А ако грешите? — предположи Дишър.

— Не греша — отсече Стотълмайер.

Все едно слушах някой от разговорите, които водех, когато се бях надрусала с марихуана в колежа. Ние не бяхме дрогирани, но определено бяхме поели доста захар.

— Ами ако този град е разположен в пропастта между две измерения, както Сънидейл^[1] спрямо Хелмаут^[2]?

— Къде е Сънидейл? — попита Стотълмайер. Тримата кръстосвахме вилниците си като саби на тепих за фехтовка, докато се опитвахме да се доберем до последните парченца хрупкава коричка и няколкото останали капчици от захарния пълнеж.

— Това е градчето в Калифорния, където живее Бъфи, убийцата на вампири — каза Дишър. — Трабъл може да е като Хелмаут за Монк.

— За Монк всяко място е като Хелмаут — казах.

— Е, какво станало с Артемис Монк и асистентката му? — попита ме Стотълмайер.

— Не знам — казах.

— Ако бях на твоето място, нямаше да напусна града, докато не открия — каза Стотълмайер.

— Тръгваме си утре сутринта, каквото ще да става — казах, като се облегнах назад и пузнах вилницата си. Бях приключила, а тавичката беше празна.

— Не трябва ли първо да върнеш тази книга? — Попита Дишър, като вдигна тавичката, за да обере последните няколко трохи с навлажнен палец.

— Да — казах. — Смятах само да я оставя и да бягам.

— Изобщо не си във форма да бягаш — отбеляза Дишър.

— Разговорът ти с местната историчка сигурно ще е интересен — каза Стотълмайер.

— Кой е казал, че ще разговаряме?

— Може би мога да се присламча — каза той.

— Аз също — рече Дишър, като остави тавичката.

— На теб ще ти се наложи — казах. — Нали ще караш.

— Това ми напомня — каза Стотълмайер. — Историята за това как си издърпала Монк от онази яма и какво си причинила на себе си, докато го правиш, е направо удивителна. Жилава жена си.

— Не се чувствам толкова жилава.

— Изглеждаш като такава — каза Дишър.

— Ще приема това като комплимент — казах.

— Имам обаче един въпрос — каза Дишър. — Как си обу отново панталоните с ръка с изтръгнати нокти и изкълчено рамо?

— Да не задълбаваме в това — казах.

— Не знам дали мога да избия от главата си представата как лежиш там по бельо — каза Дишър.

Вдигнах чашата си с ледена вода и плиснах съдържанието ѝ в лицето му.

— Това помага ли?

Кристъл ме погледна строго иззад бара. Хвърлях повече храна и напитки от тригодишно дете, изпаднало в истерия, и приличах на бездомна алкохоличка.

Съмнявах се, че отново ще съм добре дошла в заведението на Дороти скоро, независимо колко благодарна бе Кристъл на Монк за разкриването на мистерията с „Голдън Рейл Експрес“.

— Да — каза Дишър, като попиваше подгизналото си лице със салфетка. — Благодаря.

Стотълмайер се ухили.

— Толкова се радвам, че дойдох в Трабъл.

[2] Сънидейл (Sunnydale) — Слънчевата долина. — Б. пр. ↑

[2] Хелмаут (Hellmouth) — Пастга на Ада. — Б. пр. ↑

21. Г-Н МОНК ОПРАВЯ СВЕТА

Върнах се да пренощувам в собствената си мотелска стая, която Монк беше почистил щателно заради мен, докато бях на вечеря.

Сигурна съм, че го направи в опит да ми се реваншира, но мен ако питате, чакаше го още много работа в това отношение.

Покатерих се в леглото, без да си правя труда да сваля вонящите си хирургически дрехи и бързо заспах.

Но спях неспокойно, измъчвана от различните си наранявания, и се събудих в седем сутринта, схваната и с адско главоболие от прекаляването със захарта.

Бързо си взех хапчетата и ги прокарах с малко вода „Съмит Крийк“ и шепа „Уийт Финс“, за да притъпя болката и да успокоя главоболието си.

Именно тогава забелязах колко силно вонях и колко лепкава беше кожата ми. Отчаяно се нуждаех от душ, но не очаквах с нетърпение усилието и болката, които щеше да включва изпълнението на това намерение.

Но нямаше как да го избегна. Не беше нужно да сте чувствителни като Монк, за да ме сметнете за отблъскваща на вид и мирис.

Дори аз не можех да понасям да съм близо до себе си.

Затова се приготвих за предстоящото изпитание. Бавно се изправих до седнало положение и отидох в банята да направя каквото трябваше.

Няма да ви отегчавам с подробностите, но нека просто да кажем, че вземането на душ и обличането включваха всевъзможни препятствия, физически извращения и високи, груби ругатни.

Когато най-после излязох от стаята си в мотела в девет и половина, открих Монк. Стотълмайер и Дишър да ме чакат търпеливо във фойето отпред, Дишър дори беше така любезен да отиде обратно до стаята ми, да донесе куфара ми и да го сложи в багажника на колата

ми. Предполагам, че той също се опитваше да се реваншира за лошото си държание.

Групово решихме да пропуснем закуската в полза на решението да обядваме рано някъде по пътя. Що се отнасяше до Монк и мен, колкото по-скоро се измъкнехме от Грабъл, толкова по-добре.

Качих се в колата си с Дишър. Монк настоя да пътува със Стотълмайер по причини на безопасността. Смяташе, че ще е опасно в една кола да пътуват трима души и че ще е много по-добре да са по двама във всяка.

Очаквах това, но мисля че освен тона Монк се страхуваше, че мога пак да му се нахвърля по пътя, ако пътува с мен.

На излизане от града спряхме в историческото общество да оставим дневника на Абигейл Гътри.

Дорис Търло беше много доволна да ни види и четиримата. Разбира се, беше научила всичко за случилото се предната нощ. Паралелите между престъпленията, които Монк разкри, и случаите на Артемис Монк, не й бяха убягнали. Нито пък приликите между мен, Стотълмайер и Дишър с хората в живота на Артемис Монк.

— Сякаш между миналото и настоящето е създаден някакъв баланс — каза Дорис. — Това е почти свършена симетрия.

— Харесва ми тази идея — каза Монк. — Струва ми се правилна.

— Каква изненада — каза Стотълмайер.

— Някои биха го нарекли съдба — каза Дорис.

— Знаете ли какво е станало с Артемис Монк и Абигейл Гътри? — попита Стотълмайер, като изучаваше дагеротипната снимка на Артемис Монк на стената.

— През 50-те години на 19 в. и доста голяма част от 60-те — да. Има още няколко дневника от Абигейл Гътри, които разказват приключенията им през този период — каза Дорис. — Но — което не е изненадващо — после историята свършва изведнъж.

— Защо не е изненадващо? — попита Дишър.

— Златната треска била приключила и повечето златотърсачи и миньори се преместили да си търсят късмета на други места, като Невада и Аляска — каза тя. — А ставало все по-трудно и по-скъпо да

се добереш до златото, което било останало. Повечето градчета, възникнали по време на Златната треска, западнали и изчезнали, и Трабъл едва не се присъединил към тях. Така че за Монк нямало много работа като оценител на злато, а той изкарвал прехраната си именно като такъв. Разследването на престъпления било повече хоби.

— Е, това беше много интересно и информативно. Приятен ден — каза Монк и се отправи към вратата.

— Затова те се преместили в Сан Франциско, след като се оженили — каза Дорис.

Монк спря като закован.

— Монк се е оженил за асистентката си? — каза Дишър, явно развеселен. На Стотълмайер също му беше забавно. На мен — не.

— Така се говори — каза Дорис.

— Така ли? — рече ухилено Стотълмайер.

— Не разполагам с брачно свидетелство или нещо такова, за да го потвърдя — каза Дорис. — Но е доста добре известно. Мисля, че асистентката му, госпожа Монк, се споменава в други разкази от този период.

Стотълмайер се обърна към Монк, който изглеждаше съкрушен. Можех да му съчувствам.

— Ако наистина искате да запазите важния баланс между миналото и настоящето, знаете какво трябва да направите — каза Стотълмайер.

Прииска ми се да имах под ръка пържен картоф, чаша вода или голям пай със сметана, за да замеря Стотълмайер. Но нямах. Всичко, което можех да направя, беше да му отправя най-гадния поглед, който успях да докарам, което, сигурна съм, ме накара да изглеждам така, сякаш на всичкото отгоре страдах и от запек, което само го развесели още повече.

Даже и Дорис се хилеше като глупачка.

— Това е изцяло извън сферата на възможното — каза Монк.

— Съгласна съм — казах.

— Сигурна съм, че и Абигейл Гътри си е мислела същото — каза Дорис. — Но любовта намира начин.

— Ще трябва да намери друг начин — казах и се отправих към вратата, която Монк ми отвори.

— Съгласен съм — каза той.

И излязохме.

— Миналото си е минало — казах. — То няма нищо общо с нас.

— Освен това няма доказателства, че Артемис Монк и неговата асистентка са се оженили — каза Монк. — Това са просто скандални слухове.

— Защото не се е случило — казах.

— Не би могло — каза Монк.

— Защо не?

— Защото това щеше да разстрои свършения баланс.

— Какъв свършен баланс?

— Онзи, който са имали те — каза той. — И който имаме ние. Не бих направил нищо, за да го наруша.

Спрях до колата си:

— Защо, господин Монк?

— Защото означава твърде много за мен.

Със здравата си ръка посегнах и го прегърнах. За моя изненада, той не се скова или възпротиви. Дори ме потупа леко по гърба.

Точно тогава Стотълмайер и Дишър излязоха от сградата на историческото общество. Дишър започна да тананика: „Ето, невестата иде“. Обещах си, че ще го накарам да си плати за това. Още не знаех как, но щях да намеря начин.

— Монк направи ли ти вече предложение? — попита ме Стотълмайер.

— Продължавайте така и аз ще ви направя нещо много неприятно — казах, а после се обърнах отново към Монк: — Прощавам ви.

— Благодаря ти, Натали — каза той, очевидно много облекчен.

— Но си вземем почивка за останалата част от седмицата — казах. — Може би и другата седмица.

— Защо? — попита Монк.

— Защото имам изкълчено рамо и наранена лява ръка — казах, като се опитвах да не се раздражня и да проваля момента на разбирателство, който бяхме имали току-що. — Имам нужда да се възстановя.

— Можеш да се възстановяваш при мен — каза той. — Ще имаш нужда някой да се грижи за теб.

Бях трогната:

— Бихте направили това?
— До известна степен — каза той.
— Какво значи това? — попитах.
— Ще правя за себе си това, което ти не можеш да правиш за мен.
— А нещата, които аз не мога да правя за себе си?
— Не ги прави — каза той. — Проблемът е решен.
— Не мисля, че това ще проработи — казах.
Стотълмайер се обърна към Дишър:
— Чуй ги само. Вече звучат като стара семейна двойка.
— Винаги са звучали така — каза Дишър, като заобиколи до шофьорското място на колата ми. — Аз ще карам пръв. Вие може да ме следвате.
— Не — каза Стотълмайер, като отиде до шофьорското място на колата си. — Мисля, че е по-добре ти да следваш моята кола.
— Защо? — попита Дишър.
— Защото аз съм с официална полицейска кола, а ти — не — каза Стотълмайер. — Ако превиша малко скоростта, ти също можеш да го направиш.
— Няма ли да проработи по същия начин, ако вие сте зад мен, докато аз карам с превишена скорост?
— Не — каза Стотълмайер.
— Защо не? — попита Дишър.
— Защото аз така казвам! — отсече Стотълмайер, като се качи в колата и затръшна вратата.
— Ще я видим тази работа! — каза Дишър, като се качи в колата ми и тресна вратата.
— Онези двамата вечно спорят — каза Монк, като клатеше глава неодобрително. — Могат да научат от нас едно-две нещица за сътрудничеството и взаимното уважение.
— Например? — казах.
— Че аз съм прав през цялото време — каза Монк. — А ти си права през останалото.
— Вероятно сте прав — казах.
— Знам, че съм — каза той и се качи в колата, очевидно доволен от себе си и сигурен, че вселената отново е уравновесена.
Може би имаше право и за това.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.